

Laihian kunta

TILINPÄÄTÖS 2019

Kunnanvaltuusto 15.6.2020

Sisällysluettelo

TOIMINTAKERTOMUS	
OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	
Kunnanjohtajan katsaus	3
Yleistietoa kunnasta	5
Kunnan hallinto	8
Yleinen taloudellinen tilanne	11
Kuntien talouden kehitys	12
Olennot muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	13
KUNNAN HENKILÖSTÖ	
Laihian kunnan henkilöstö	16
Ympäristöasiat	16
Muut ei-taloudelliset asiat	17
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	17
ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA	18
SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	21
TILIKAUDEN TULOSEN MUODOSTUMINEN	
Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	23
TOIMINNAN RAHOITUS	
Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	24
RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	
Tase ja sen tunnusluvut	25
KOKONAISTULOT JA MENOT	28
KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällytettävistä yhtiöistä	29
Konsernin toiminnan ohjaus	29
Oleelliset konsernia koskevat tapahtumat	29
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	31
Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut	33
Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	34
Konsernitase ja sen tunnusluvut	35
TILIKAUDEN TULOSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	
Tilikauden tuloksen käsittely	38
Talouden tasapainottamistoimenpiteet	38
KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU	
Kunnanvaltuusto	40
Tarkastuslautakunta	41
Kunnanhallitus	43
Vaalilautakunta	49
Perusturvalautakunta	50
Sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunta	66
Vapaa-aikalautakunta	79
Tekninen lautakunta	83
Rakennus- ja ympäristölautakunta	94
HENKILÖSTÖ	96
TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU	97
VEROTULOJEN ERITTELY	98
VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY	98
INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU	99
RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU	104
YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA	105
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	
Tuloslaskelma	107

Rahoituslaskelma	108
Tase.....	109
KONSERNILASKELMAT	
Konsernin tuloslaskelma	111
Konsernin rahoituslaskelma	112
Konsernitase	113
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	
TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	
Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät	115
KONSERNITILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	
Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	116
TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT	
Toimintatuotot (ulkoiset)	117
Verotulojen erittely.....	117
Valtionosuuksien erittely	117
Palvelujen ostojen erittely	117
Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista.....	118
Pakollisten varausten muutos	119
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja –tappiot.....	119
Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	119
TASEEN LIITETIEDOT	
Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet.....	120
Pysyvien vastaavien sijoitukset.....	120
Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset.....	121
Omistus muissa yhtiöissä.....	121
Saamiset	122
Oma pääoma.....	122
Pitkäaikaiset velat.....	122
Joukkovelkakirjalainat.....	123
Pakolliset varaukset	123
Vieras pääoma	123
Sekkilimiitti.....	123
Muut velat.....	123
Siirtovelat.....	123
VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	124
HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	
Henkilöstön lukumäärä.....	125
Henkilöstökulut	125
Luottamushenkilöiden palkkioista pidätetyt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut.....	125
Tilintarkastajan palkkiot.....	125
LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA	126
VESIHUOLTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS	127
Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma	135
Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma	136
Vesihuoltolaitoksen tase	137
LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA	138
TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET	139
TILINTARKASTUSMERKINTÄ	139

TOIMINTAKERTOMUS

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Kunnanjohtajan katsaus

Yleistä

Vuosi 2019 näyttäytyi kunnanvirastolta tarkasteltuna vuodelta, jolloin pitkään vireillä olleita asioita saatiin kunnassa päätökseen. Toisaalta kaikkein merkittävimpien asioiden osalta jäätin yhä ilman vastauksia. Tämä koskee etenkin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä. Seuraavassa on edellisen vuoden tapaan lueteltuna osa vuoden toiminnan, tapahtumien ja päätöksenteon saldosta täsmennettynä allekirjoittaneen ajatuksin.

- **SoTe:** Valtakunnan tasolla päätettiin yrittää ratkaisuja uudelleen maakunnalliselle pohjalle. Pohjanmaalla hyväksyttiin uusi mahdollistavampi hyvinvointikuntayhtymän perussopimus.
- **Pihlajalinna-yhteistyöpäätökset:** Uusi Marjapihlaja-hoivakoti valmistui.
- **Työterveysratkaisut:** Ovat osoittautuneet saadun palautteen mukaisesti varsin onnistuneiksi. Palveluita on saatavilla ja myös yrityksille on tarjolla monipuolisempia palveluita.
- **Tierakentamisen eteneminen:** Ison hankkeen tiejärjestelyt valmistuivat. Työtä radan alikulun mahdollistamiseksi jatkettiin entistä aktiivisemmin.
- **Omaisuusjärjestelyt:** Kunnan omistamille yhtiöille myytiin ja siirrettiin kunnan kiinteistöjä.
- **Henkilöstö:** Henkilöstöpäällikön virka perustettiin kunnan ja erityisesti kunnan henkilöstön etua silmällä pitäen.
- **Uimahalli:** Haastavien toiminnallisten ja taloudellisten tapahtumien myötä peruskorjattu ja osittain uusittu uimahalli saatiin kuntalaisten käyttöön.
- **Viestintä:** Sekä kunnan ulkoiseen että sisäiseen viestintään pyrittiin panostamaan.
- **Elinvoiman edistäminen:** Kunnan elinvoimajaoston toiminnan myötä saatiin kunnalle näkyvyyttä mm. Hilun ja Pennin sekä tonttikampanjan myötä.

Talous

Toimintamenot ovat kehittyneet usean vuoden ajan erittäin maltillisesti, mutta vuonna 2019 etenkin sosiaali- ja terveydenhuollon menoissa tapahtui voimakas nousu. Verokertymän kehitys ei riittänyt nostamaan tulosta positiiviseksi.

- **Menojen kehitys:** Toimintakate kasvoi enemmän kuin edellisenä vuotena ollen kuitenkin keskimääräistä 2000-luvun kehitystä matalampi. Johtuen edellisen vuoden ratkaisuista asumispalveluiden suhteen, on vaikea tehdä vertailua menolajien kesken. Henkilöstömenot vähenivät selkeästi, mutta toisaalta avustuksiin kirjattavat palvelusetelimenot kasvoivat varsin paljon.
- **Palkankorotukset:** Työmarkkinajärjestöjen sopimat kuntasektorin palkankorotukset olivat vuoden 2019 osalta noin prosentin verran.
- **Tulorekisteriongelmat:** Kaikki kunnat kärsivät rekisteriin liittyvistä ongelmista etenkin alkuvuonna. Seurauksena oli verotilitysten viivästyminen.
- **Verokorttiuudistus:** Osa verotuloista siirtyi kirjattavaksi vuodelle 2020.
- **Valtionosuudet:** Valtio maksoi osan vuoden 2020 valtionosuuksista jo etukäteen. Tämä vähentää vuoden 2020 verokertymää.
- **Satunnaiset tulot:** Muodostivat merkittävän osan kunnan tuloksen kehittymisestä.
- **Tase:** Taseen alijäämää ei kyetty pienentämään, mikä asettaa lisää haasteita kuntalain edellyttämälle taseen tasapainolle.
- **Kuntamaiseman raportti:** Raportti vahvisti käsitystä, että tuotamme palvelut keskimääräistä edullisemmin.

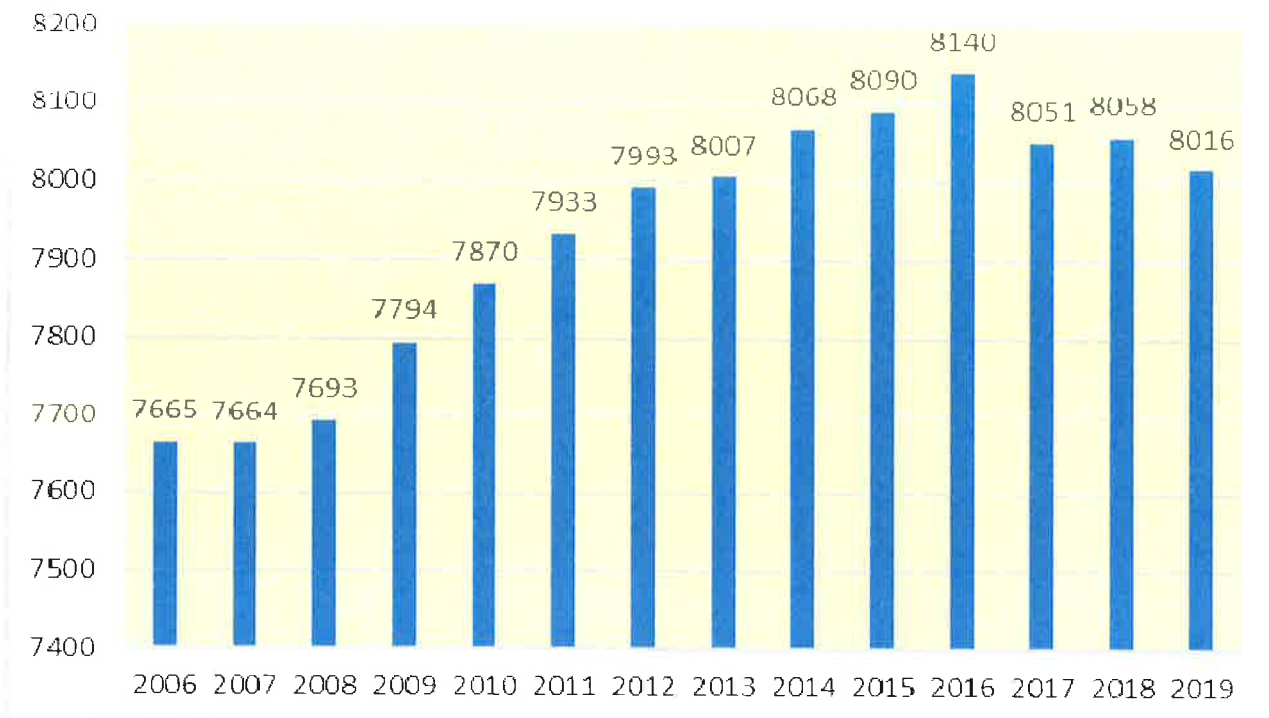
Kiitän työntekijöitämme jälleen kerran venymisestä kuntalaisten hyväksi sekä luottamushenkilöitä erittäin aktiivisesta otteesta arjen haasteita ratkottaessa.

Juha Rikala, kunnanjohtaja

Yleistietoa kunnasta

Laihian kunnan pinta-ala on 508 neliökilometriä ja asukasluku vuoden 2019 lopussa oli 8 016. Ruotsinkielisten osuus on 1,1 %. Laihia kuuluu Pohjanmaan maakuntaan ja Kyrönmaan seutukuntaan. Etäisyys Laihialta Vaasaan on 24 km ja Seinäjoelle 53 km.

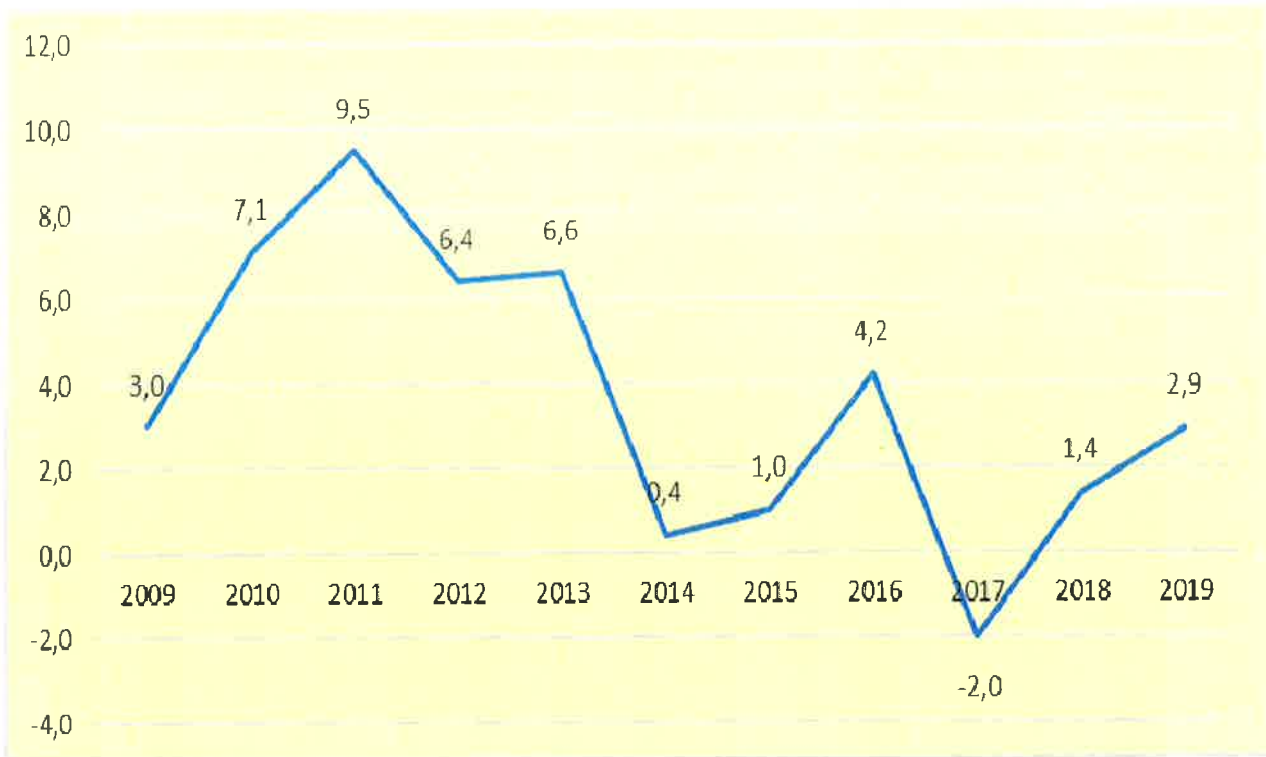
Asukasluvun kehitys vuosina 2006 – 2019 (tilanne 31.12.)

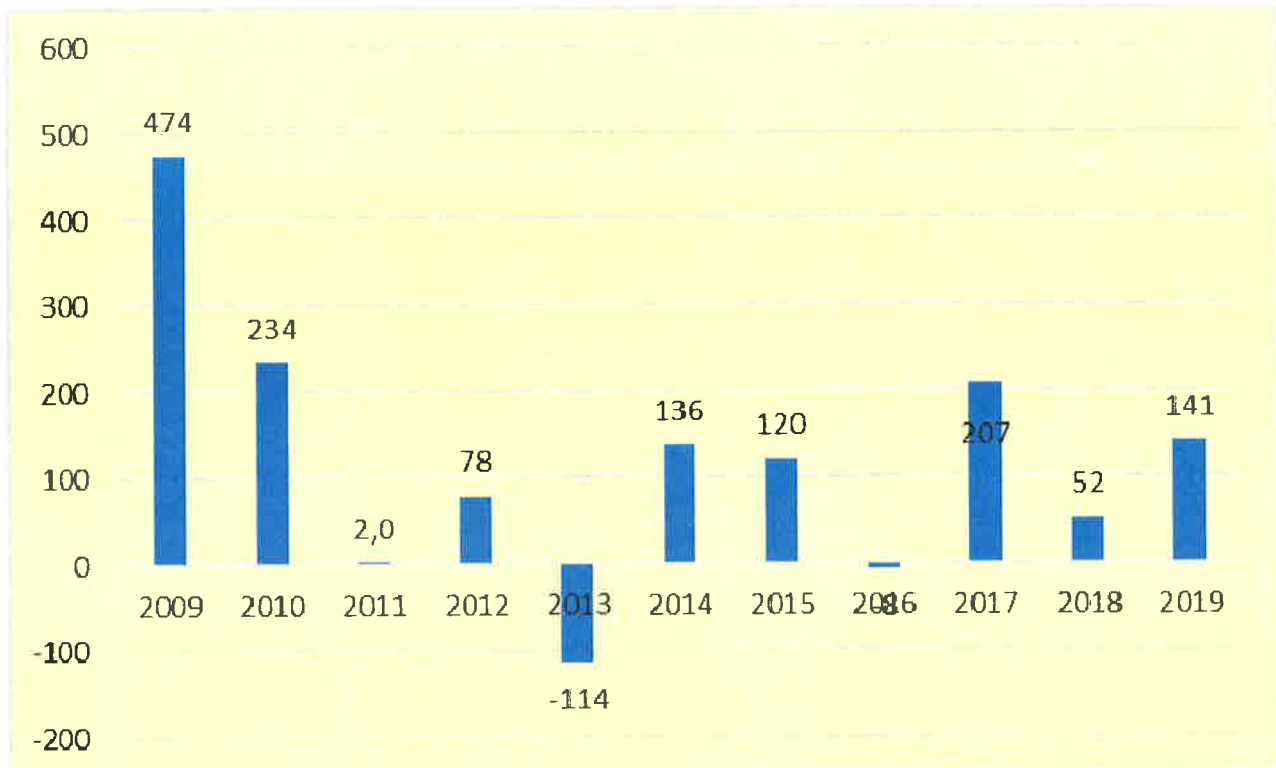
Työttömyysasteen vaihtelu vuosina 2006 – 2019 (vuosikeskiarvo)

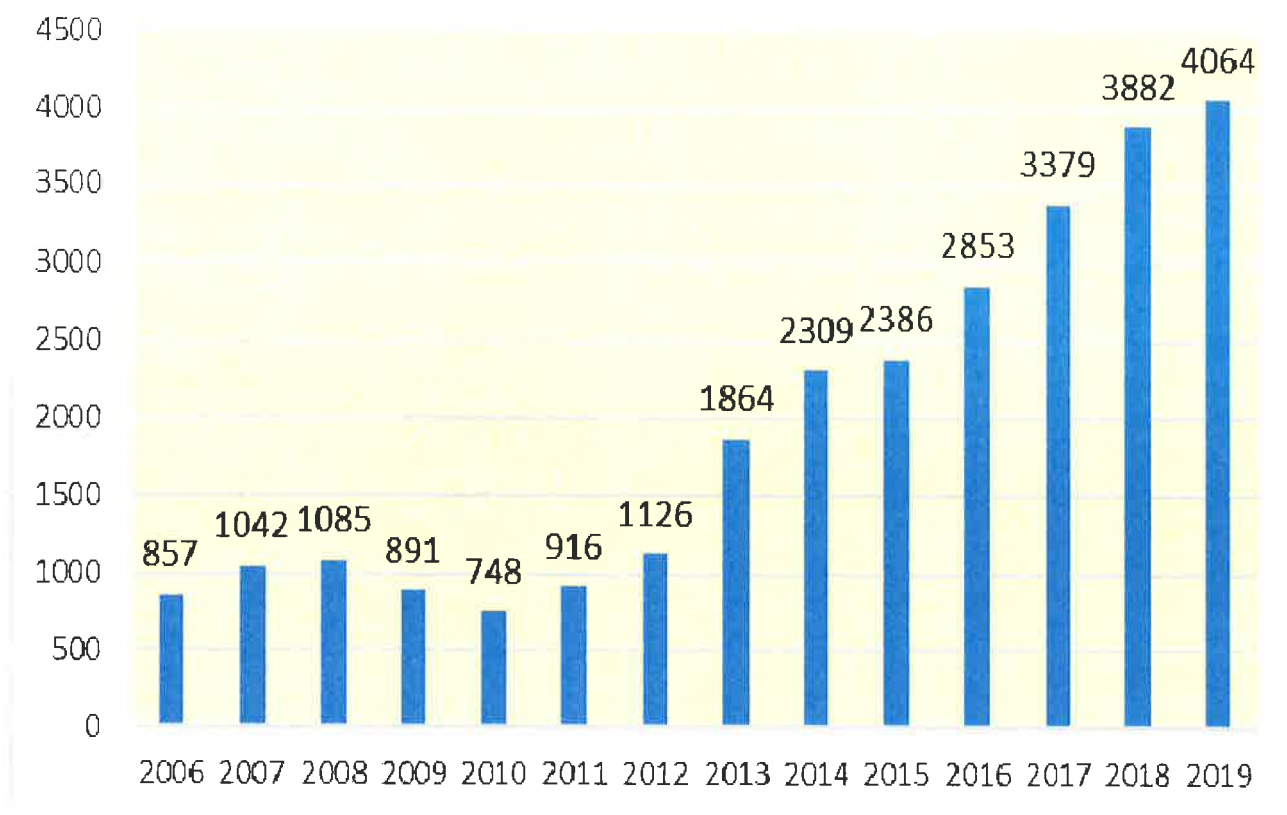
Kunnan toimintakatteen kehitys vuosina 2009 – 2019 (%)

Vuosikatteen kehitys vuosina 2009 – 2019 (euroa / asukas)

Kunnan lainamäärän kehitys vuosina 2006 – 2019 (eur / asukas)

Kunnan hallinto

LUOTTAMUSELIN- JA TOIMIALAORGANISAATIO 1.1. - 31.12.2019

KUNNANVALTUUSTO

Aro Erkki
Eerola Piia
Friman Tiina
Harju Jukka
Havusela Elisa
Jänisoja Jukka
Kamila Timo
Kinnari Raimo O
Knuutti Teemu
Laine Janne, pj.
Latva-Nikkola Heikki, 2. vpj. 17.6.2019 saakka
Lämpsä Ritva
Miskala Päivi
Muurimäki Sari 26.8.2019 saakka

Mäkinen Heikki
Niemi Minna
Niemiaho Juha 26.8.2019 lähtien
Nyysti Tapio
Poti Sakari
Raatikainen Olli, 1. vpj.
Ranne Lea
Ranta Jouko, 2 vpj. 17.6.2019 lähtien
Rintala Vuokko
Salminen Asko
Somppi Petri
Tekoniemi Vilho
Tuomela Sauli
Vettenranta Marja

KUNNANHALLITUS

Varsinainen jäsen:

Nyysti Tapio, pj.
Tuomela Sauli, 1. vpj.
Vettenranta Marja, 2. vpj.
Eerola Piia
Miskala Päivi
Muurimäki Sari 26.8.2019 saakka
Rintala Vuokko 26.8.2019 lähtien
Harju Jukka
Salminen Asko 17.6.2019 saakka
Latva-Nikkola Heikki 17.6.2019 lähtien
Somppi Petri

Henkilökohtainen varajäsen:

Knuutti Teemu
Aro Erkki
Niemi Minna
Leppilahti Mervi
Lämpsä Ritva
Rintala Vuokko 26.8.2019 saakka
Salo-Somppi Säde 26.8.2019 lähtien
Tekoniemi Vilho
Jänisoja Jukka 17.6.2019 saakka
Salminen Asko 17.6.2019 lähtien
Kamila Timo

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen:

Mäkinen Heikki, pj.
Ranne Lea, vpj.
Harri Marja-Liisa
Holkko Ville
Riippi Heikki

Henkilökohtainen varajäsen:

Salminen Antti
Tuomela Aino
Halvars Raimo
Riiki Piia
Kinnari Raimo MJ

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen:

Poti Sakari, pj.
Panttila Pekka, vpj.
Leppilahti Joni
Niemelä Marjo
Niemistö Jussi K
Riiki Piia
Tekoniemi Vilho
Viianen Hannele
Visuri Kaija

Henkilökohtainen varajäsen:

Laakso Elina
Ranta Jouko
Rintamäki Markku
Friman Tiina
Viljanmaa Pentti
Kinnari Pirjo
Niemiaho Juha
Tuomisto Tuula
Perälä Jouko

PERUSTURVALAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen:

Visuri Kaija, pj.
Pihlajamaa Jyrki, vpj.
Leppilahti Mervi
Kinnari Raimo O
Knuutti Teemu
Pihlajamaa Maria
Lönn Jari
Mäki-Rajala Juha 26.8.2019 saakka
Vettenranta Riitta 26.8.2019 lähtien
Niemi Minna

Henkilökohtainen varajäsen:

Lämpsä Ritva
Latva-Nikkola Heikki
Wilamo Hanna
Kangasluoma Reija
Ylihärsilä Pauli
Rintala Vuokko
Nykänen Markku
Korpela Heikki
Korpela Heikki
Nurminen-Pohjola Paula

SIVISTYS- JA VARHAISKASVATUSLAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen:

Aro Erkki, pj.
Lämpsä Ritva, vpj.
Friman Tiina
Harju Jukka
Jänisoja Jukka
Muurimäki Sari 26.8.2019 saakka
Salonen Somppi Sade 26.8.2019 lähtien
23.9.2019 saakka
Rintala Vuokko 23.9.2019 lähtien
Pohjola Miika
Pohjola Miika
Riski Anneli
Lammi Kristiina

Henkilökohtainen varajäsen:

Tarkkanen Heikki
Pohjavaara Salla
Korvola-Mäkinen Kirsi
Tekoniemi Vilho
Pihlajamaa Jyrki
Malamo Pirkko
Malamo Pirkko

Malamo Pirkko
Viero Minna 17.6.2019 saakka
Havusela Elisa 17.6.2019 lähtien
Koivuniemi Arvo
Jaskari Kati

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen:

Ranta Jouko, pj.
Toikka Anna-Liisa vpj.
Kinnari Kari
Koivisto Asko
Viianen Sirpa-Liisa

Henkilökohtainen varajäsen:

1. Latvala Arvo
2. Asikkala Liisa
3. Kinnari Pirjo
4. Latvala Katri
5. Halvars Raimo

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen:

Mäki Riikka, pj. 11.11.2019 saakka
Syrjälä Tapani, vpj. 17.6.2019 saakka
Niemiaho Juha, vpj. 17.6.2019 lähtien
Kamila Timo, pj. 11.11.2019 lähtien
Havusela Elisa 11.11.2019 lähtien
Tarkkanen Heikki
Ujanen Merja 17.6.2019 saakka
Riiki Piia 17.6.2019 lähtien
Wilamo Hanna
Ylihärsilä Pauli

VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen:

Harju Jukka, pj.
Mäkinen Heikki, vpj.
Alho Minna
Kinnari Pirjo
Kinnari Pirjo
Piispanen Mika
Pohjavaara Salla
Raatikainen Olli

Henkilökohtainen varajäsen:

Havusela Elisa 11.11.2019 saakka
Kalliomäki Matti
Kalliomäki Matti
Peltokoski Lasse
Tuokko Kati 11.11.2019 lähtien
Kauppinen Seppo
Kinnari Pirjo
Kinnari Pirjo
Niemelä Marjo
Riippi Heikki

Henkilökohtainen varajäsen:

Tekoniemi Vilho
Lönnroos Toni
Korvola-Mäkinen Kirsi
Ujanen Merja 17.6.2019 saakka
Heininen Päivi 17.6.2019 lähtien
Panttila Pentti
Jänisoja Henna
Rätti Erno

Yleinen taloudellinen tilanne

Taloukasvu nopeutui alkuvuonna 2019. Koko talouden arvonlisäys kasvoi tammi-syyskuussa 1,6 prosenttia edellisvuodesta. Työllisyys kääntyi jälleen kasvuun vuoden 2019 syksyllä alkuvuoden heikomman työllisyyskehityksen jälkeen. Työllisyysasteen trendi oli joulukuussa 73,0 prosenttia. Työllisten määrä kasvoi prosentin vuonna 2019 ja koko vuoden työllisyysaste nousi 72,6 prosenttiin. Julkisen talouden rahoitusaseman kohentuminen on pysähtynyt. Vuonna 2019 alijäämän arvioidaan kasvaneen aavistuksen. Julkinen velka suhteessa bruttokansantuottoon aleni 58,5 prosenttiin, mutta euromääräisesti julkinen talous jatkoi velkaantumista. Vuonna 2019 valtion velka kasvoi 1,4 mrd. euroa ja velka oli vuoden lopussa 106,4 miljardia euroa. Julkisessa taloudessa on edelleen vaikeita rakenteellisia ongelmia. Väestön ikääntyminen on jo kasvattanut eläkemenoja ja kasvattaa tulevaisuudessa myös hoito- ja hoivamenoja. Julkisen talouden menot kasvavat pitkällä aikavälillä tuloja nopeammin, minkä vuoksi julkisessa taloudessa on kestävyysvaje.

Paikallishallinnon alijäämä syveni edelleen v. 2019. Tulot kasvoivat menoja selvästi hitaammin v. 2019. Paikallishallinnon menojen kasvu jatkuu nopeana lähivuodet. Paikallishallinnon rahoitusasemaa rasittaa väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu sekä korkealla pysyvät investoinnit. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon yhteenlaskettu alijäämä on vuosikymmenen taitteessa huomattavan suuri. Kuntatalouden heikkeneminen jatkui vuonna 2019, mutta oli aiemmin ennustettua parempi. Toimintakulut kasvoivat ja erityisesti kuntayhtymien investointien taso pysyi korkeana. Myös valtionosuudet ja verotulot kasvoivat, mutta kuntien verokertymää pienensivät tulorekisterin käyttöönotosta johtuneet ongelmat ja muutokset ennakonpidätystavassa. Näistä seikoista johtuen arviolta noin 600 miljoonaa euroa kunnallisveroja siirtyy tilitettäväksi vuonna 2020. Kuntien tulo-rahoitus ei ole viime vuosina riittänyt investointien rahoittamiseen, vaan kuntatalouden velkamäärä on kasvanut. Kuntien välinen vaihtelu on suurta. Taloudellisen tilanteen heikentymisen vuoksi erityisen vaikean taloudellisen aseman kriteerit täyttävien kuntien lukumäärä tulee todennäköisesti kasvamaan.

Maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta valmisteltiin maaliskuuhun 2019 saakka. Pääministeri Sipilän hallituksen erottua uudistuksen käsittely eduskunnassa raukesi. Tämä merkitsi maakuntien esivalmistelun ja ICT-valmistelun päättämistä, tehdyn työn dokumentointia, raportointia sekä muuta valmistelutyön hallittua alasajoa. Vaalien jälkeen hallituksen linjattua sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rakenneuudistuksen toteuttamisesta valmistelu käynnistyi uudelleen. Valmistelussa otetaan huomioon edellisten vaalikausien valmistelu. Uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille.

Suomen talouden kasvunäkymä on lyhyessä ajassa oleellisesti heikentynyt. Muutoksen taustalla on erityisesti kaksi tekijää: 1) koronaviruksen puhkeaminen ja 2) taloukasvun ennakoitua voimakkaampi jäähtyminen viime vuoden lopulla. Kotimaassa rakentaminen on myös muuttumassa kasvun ajurista taloutta hidastavaksi tekijäksi. Tällä hetkellä näyttää todennäköiseltä, että Suomen bruttokansantuote supistuu ainakin vuoden 2020 alkupuoliskolla. Mikäli koronaviruksen aiheuttamat käyttäytymisvaikutukset laantuvat loppukevään aikana, tuotantomenetyksiä voidaan vuoden jälkipuoliskolla osittain kuroa takaisin.

Väliaikaiseksikin jäävä korona-häiriö yhdistettynä viime vuoden negatiiviseen kasvuperintöön riittäisi jo painamaan kuluvan vuoden taloukasvun kutakuinkin nolnaan. Taantuman riski on todellinen ja on varauduttava myös työttömyyden nousuun. Kasvunäkymän jäähtyminen on kunnille ja koko julkiselle taloudelle merkittävä riskitekijä. Koronavirus lisää tilapäisesti julkisen talouden kustannuksia ja kasvun nopea hidastuminen heikentää verotulojen kertymistä.

Lähde: Valtiovarainministeriö

Kuntarahoituksen pääekonomisti Timo Vesala arvioi, että koronavirus aiheuttaa talouteen ainakin väliaikaisen taantumun. Pandemian aiheuttamat voimakkaat liikkeet rahoitusmarkkinoilla kertovat talouden toimitusketjujen haavoittuvuudesta ja mahdollisesta halvaantumisesta pandemian vastaisen taistelun vuoksi. Koronaviruksella on jo ollut dramaattinen vaikutus Kiinan talouteen. Muut maat seuraavat äkkijarrutusta muutaman viikon viiveellä. Rahoitusmarkkinoiden voimakkaat liikkeet kertovat talouden toimitusketjujen haavoittuvuudesta ja mahdollisesta halvaantumisesta pandemian vastaisen taistelun vuoksi.

Erityisen vakavasti korona vaikuttaa kuluttajapalveluihin, jotka ovat työllisyyden ja globaalin kulutuskysynnän kannalta erittäin merkittävä sektori. Koronaviruksen vuoksi monia kulutus päätöksiä perutaan tai lykätään. Osittain näitä päätöksiä tehdään konkreettisen tartuntariskin tähden, osittain varovaisuussyistä kaiken varalta. Ilmiö tekee koronan käyttäytymisvaikutusten arvioimisen hankalaksi ja lisää huomattavasti talouden alasuuntaisia riskejä. Pahimmillaan "varmuuden vuoksi" -ilmiö johtaa varsin klassiseen taantumadynamiikkaan: yksilön kannalta järkevä varovaisuus summautuu kansantalouden tasolla kulutuskysynnän pudotukseksi, jota pahimmillaan seuraa työttömyyden kääntyminen nousuun ja kysynnän alentuminen entisestään.

Talouselämyksen tehtävänä on pyrkiä estämään tällainen talouden itseään ruokkiva negatiivinen kierre. Keskuspankit ovat jo toimineet ripeästi ja mittavasti. Suurin epävarmuus on nyt se, että mikäli tavara ei liiku tai edes valmistu tai jos ihmiset eivät kykene kuluttamaan palveluja, suurikaan elvytys ei nopeasti auta. Talouden ennustettavuus on tällä hetkellä erittäin heikko. Pääosa makrotalouden tunnusluvuista kuvaa edelleen tilannetta ennen koronaviruksen puhkeamista ja voi kestää parikin kuukautta, ennen kuin talousvaikutusten todellinen mittaluokka alkaa selvitä.

Lähde: Kuntarahoitus

Kuntien talouden kehitys

Kuntatalous näyttää vuoden 2019 tilinpäätösarvioiden valossa edelleen synkältä. Kolme neljästä Manner-Suomen kunnasta, eli yhteensä 225 kuntaa teki vuonna 2019 negatiivisen tuloksen. Vuosikate heikkeni 13,4 prosenttia. Vuoden 2019 tilinpäätösarviot näyttävät uudella tavalla kahtia jakautuneen kuntakentän. Helsinki teki lähes 400 miljoonan euroa positiivisen tuloksen, kun taas muut isot kaupungit jäivät vahvasti miinukselle. Kuntatalouden osalta Suomi näyttää jakautuneen kahtia linjassa Helsinki ja muu Suomi.

Kuntatalouden tilanne ei ole kokonaiskuvassa niin paha, kuin vielä viime syksynä ennustettiin. Tilikauden tulos jäi 200 miljoonaa euroa miinukselle, vaikka negatiivisen tuloksen pelättiin painuvan jopa 900 miljoonaan euroon. Tulos sisältää kuitenkin merkittäviä kertaluonteisia tuottoja, kuten yhtiöiden myynnistä saatuja myyntivoittoja sekä kiky-leikkauksen kompensoinnin aikaistamiseen liittyvät valtionosuudet. Nämä antavat kuntatalouden tilasta tilapäisesti paremman kuvan. Ilman satunnaisia tuottoja tulos olisi ollut miinuksella useita satoja miljoonia ja olisi päädytty lähelle 2000-luvun heikointa tulosta.

Suurinta voittoa tehneiden kuntien kärkipäässä ovat Helsingin lisäksi Kajaani (+142 milj. e.), Riihimäki (+55 milj. e.), Kuopio (+55 milj. e) ja Sotkamo (+ 50 milj. e.). Helsinkiä lukuun ottamatta edellä mainittujen kaupunkien tulosta paransivat kertaluonteiset myyntivoitot. Isoimman negatiivisen tuloksen tekivät Vantaa (-48 milj. e), Lahti (-39 milj. e.), Oulu (-32 milj. e.) Pori (-29 milj. e.), Kouvola (-28 milj. e.), Turku (-27 milj. e.), Jyväskylä (-27 milj. e.), Järvenpää (-23 milj. e.), Tampere (-23 milj. e.) ja Seinäjoki (-21 milj. e.). Talousvaikeudet ravistelevat, Helsinkiä lukuun ottamatta, nyt myös isoja kaupunkeja. Kuntatalouden eriytymiskehitys näkyy siten myös isojen kaupunkien luvuissa.

Heikon tuloksen taustalla on toimintamenojen kasvu sekä verorahoituksen heikko kehitys. Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat viime vuonna 3,9 prosenttia, verotulot 2,6 prosenttia ja valtionosuudet 2,1 prosenttia. Verotulojen kasvua hidasti verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin käyttöönoton aiheuttama tilitysvaje. Verotulojen tilitysvajeen vuoksi kunnilta jäi saamatta arvion mukaan peräti 400 miljoonaa euroa verotuloja. Verorahoituksen muutos ei riittänyt kattamaan toimintakulujen kasvua, joka näkyi muun muassa vuosikatteen voimakkaana heikkenemisenä. Tilinpäätösarvioiden mukaan peräti 56:ssa kunnassa päädyttiin negatiiviseen vuosikatteeseen.

Investoinnit kasvoivat edellisvuodesta 8,7 prosenttia. Kunnat ja kuntayhtymät investoivat vuonna 2019 yhteensä 5,25 miljardin euron edestä, joka on yli 400 miljoonaa enemmän kuin edellisvuonna. Kuntien investoinneista reilu kolmannes tapahtui Helsingissä, Espoossa, Tampereella ja Vantaalla. 20 suurinta kaupunkia kattoi peräti 60 prosenttia kaikista kuntainvestoinneista. Kuntien käyttötulot eivät riittäneet kattamaan kasvaneita investointimenoja vaan investointimenot katettiin pääosin lainarahalla. Kunnat ottivat viime vuonna lisälainaa peräti 2,4 miljardia euroa. Verotulojen tilitysvajeen aiheuttama verotulojen maksun viivästymä lisäsi myös tuntuvasti lyhytaikaista lainakantaa.

Koronaepidemia heikentää kuntataloutta entisestään. Vaikutukset tulevat viiveellä, mutta vaikuttavat pitkään seuraavina vuosina. Koronaepidemian taloudelliset vaikutukset näkyvät kunnissa ensimmäisenä verotuloissa. Kaikki toimenpiteet yritysrahoitussektorin vahvistamiseksi toimivat myös kuntien hyväksi. Tiedossa on myös yritysten yt-neuvotteluja, irtisanomisia ja lomautuksia. Lisäksi epätyypillisten työsuhteiden riskit realisoituvat. Se merkitsee ihmisille toimeentulovaikeuksia, toimeentulomenojen kasvua, häiriöitä maksukykyyn sekä luonnollisesti myös verotulojen heikkenemistä.

Terveydenhuollon kustannukset tulevat väijäämättä kasvamaan. Kaikkia kriisin aiheuttamia kustannuksia eri sektoreihin on kuitenkin vaikea arvioida. Varmaa on, että tämä vuosi heikentää alijäämäistä kuntataloutta entisestään.

Lähde: Kuntaliitto

Olellaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Laihian kunnan asukasluku oli 8 016 vuonna 2019. Vähennyistä edellisestä vuodesta oli 42 henkilöä.

Laihian kunta jatkoi vammaisten ja vanhusten palveluasumisessa palvelusetelimallia, eikä tuota kyseessä olevaa palvelua enää itse. Palvelusetelitalukko asetettiin alkuvaiheessa korkeammaksi kuin yleinen palvelusetelitaso, koska pyrittiin varmistamaan, että muutosvaiheessa tilanne pysyy asiakkaille vakaana. Yksityisen palveluntuottajan uusi palveluasumisen rakennus valmistui ja otettiin käyttöön lokakuussa. Alun perin oli tarkoitus, että uuden, tehokkaamman rakennuksen aloitettua toiminnan, palvelusetelitalukon tasoa pystyttäisiin laskemaan huomattavasti. Tähän ei kuitenkaan tilikauden aikana vielä päästy.

Nykyisellään kunnalla on omistuksessa sote-rakennuksista ainoastaan terveyskeskusrakennus.

Varhaiskasvatuksessa otettiin myös käyttöön palveluseteli päiväkotitoiminnassa. Yksityisen palveluntarjoajan päiväkotitoiminta valmistui ja otettiin käyttöön elokuussa. Sen jälkeen perheille on myönnetty palveluseteleitä perheiden toiveiden mukaan.

Valtakunnallisen sote-suunnitelman kaaduttua alkuvuonna Pohjanmaan alueen kunnat lähtivät Vaasan sairaanhoitopiirin vetämänä suunnittelemaan vapaaehtoisen kuntayhtymän perustamista. Joulukuussa jokaisen kunnan tuli hyväksyä tai hylätä Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymän perussopimus. Laihian kunnanvaltuusto hyväksyi sopimuksen kokouksessaan 16.12.2019. Näin

tekivät myös muut Pohjanmaan alueen kunnat ja Vaasan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä lakkaa kuluvan vuoden loputtua ja uusi kuntayhtymä jatkaa sen toimintaa. Uuteen kuntayhtymään voidaan keskittää erikoissairaanhoidon lisäksi myös muut sote-palvelut. Alunperin kuntien tul 31.4.2020 mennessä päättää, siirtävätkö ne muut toiminnot kuntayhtymän hoidettavaksi, vai tuottavatko ne jatkossakin itse. Maaliskuussa 2020 tulleen koronavirusepidemian takia päätöksenteon aikataulua on siirretty 16.6.2020 saakka.

Alkuperäinen talousarvio vuodelle 2019 oli 181 345 euroa. Talousarviota tarkistettiin varhaiskasvatuksen, terveydenhuollon ja sosiaalitoimen tehtäväalueilla. Lisäksi talousarvion verotuloja alennettiin 449 842 euroa. Tarkistettu talousarvio oli -1 074 842 euroa. Tilikauden lopullinen toteuma oli 66 618 euroa. Tilinpäätöksen jälkeen kunnan kumulatiivinen alijäämä on edelleen noin 2,5 miljoonaa euroa.

Toimintatuotot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 805 839 euroa. Mittava lasku johtui vanhusten ja vammaisten palveluasumisen päättymisestä johtuvasta hoiva- ja ateriapalvelumaksujen loppumisesta. Kunta ei enää vuonna 2019 tuottanut itse kyseistä toimintaa.

Toimintakulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 476 288 euroa. Suurin kasvu oli erikoissairaanhoidon (654 962 euroa) ja sosiaalityön tehtäväalueilla (911 916 euroa). Vanhusten ja vammaisten palvelusetelimenot kasvoivat myös voimakkaasti, noin 3,0 miljoonaa euroa. Vastaavasti henkilöstökulut pienuivat noin 2,5 miljoonaa euroa.

Vuodelle 2019 verohallinto teki verotukseen kolme muutosta, jotka yhdessä aiheuttivat sen, että verokertymän arviointi oli mahdotonta. Yksi muutoksista oli tulorekisterin käyttöönotto, joka sekoitti palkansaajien ennakonpidätysten ilmoittamisen verohallinnolle kevätkauden ajan. Lisäksi verohallinto otti palkansaajilla käyttöön yhden verorajan mallin. Tämä aiheutti sen, että useimpia palkansaajia verotettiin matalalla veroprosentilla ja vasta joulukuun veronpidätys tasoitti tilanteen. Joulukuussa pidätetyt ennakonpidätykset tilitetään kunnille vasta seuraavan vuoden tammikuussa. Kolmantena muutoksena oli joustava verotuksen valmistuminen, joka aiheutti sen, että veronpalautuksia maksettiin jo heinä-syyskuussa. Tämä aiheutti vaikeuksia verrata kuntien verotuloja aikaisempiin vuosiin. Verohallinnon pääjohtaja lähetti kunnille kaksi kertaa syksyn aikana kirjeen, jossa pahoiteltiin muutosten tuomia haasteita kunnille.

Kunnan talousarviossa verotuloksi oli kirjattu verohallinnon ennusteen mukaisesti 31 175 000 euroa. Kasvua edelliseen vuoteen olisi tällöin ollut 6,8 %. Verotulototeumaksi tuli 30 725 158 euroa. Lopullinen kasvu oli noin 1,5 miljoonaa euroa eli 5,3 %. Syksyn aikana verohallinnolle selvisi, että verotulot tulevat laskemaan huomattavasti niistä ennusteista, joita kunnat olivat käyttäneet talousarvioissaan. Tästä syystä valtiovarainministeriö teki päätöksen, että osa vuodelle 2020 myönnettyistä valtionosuuksista maksetaan jo vuoden 2019 lopussa. Tarkoitus oli, että tällä osalla kompensoitaisiin verotulojen alenemaa tilinpäätöksissä. Laihialle maksettiin vuoden 2020 valtionosuuksista 347 802 euroa vuoden 2019 lopussa.

Kunta myi Yritystalo- ja paloasemakiinteistöt tytäryhtiölleen KOY Laihian Vuokratalolle. Biokaasulaitoksen kunta siirsi apporttisiirtona tytäryhtiölleen Laihian Nuuka Lämpö Oy:lle. Näistä kirjattiin satunnaisiin tuottoihin yhteensä 944 432 euroa.

Kunnan toimintakate nousi noin 2,9 %. Vuosikate oli 1 133 337 euroa, kun se edellisenä vuonna oli 421 227 euroa. Poistot olivat noin 2,0 miljoonaa euroa ja poistoero 33 527 euroa.

Kunnan lainamäärä vuoden 2019 lopussa oli 32 575 018 euroa eli noin 4 064 euroa asukasta kohden, kun se vuotta aiemmin oli 3 882 euroa. Lainamäärän kasvu johtui mittavasta investointimäärästä, joka näyttää seuraavina vuosina jatkavan kasvuaan. Kunnan tulorahoitus ei riitä rahoittamaan investointeja, vaan ne on rahoitettu jo vuosia lainarahoituksella.

Maaliskuussa 2020 akuutiksi noussut koronavirusepidemia tulee muuttamaan kaikkien kuntien tilannetta ratkaisevasti. Tilinpäätöshetkellä kukaan ei osaa ennustaa, mihin Suomen ja kuntien talous tulee kääntymään. Valtiovalta asettaa joka päivä uusia rajoituksia, jotka vaikuttavat kansalaisten elämään ja asettavat kuntien toiminnan yhä ahtaammalle. Maan hallitus on luvannut tukea kuntia taloudellisesti, mutta mitään konkreettista ei ole vielä esitetty. Tilanne tulee asettamaan sekä vuoden 2020 talousarvion että vuosien 2021 – 2023 taloussuunnitelmat aivan uuteen tarkasteluun. Tässä vaiheessa kukaan ei kykene ennustamaan, mitä kuntien taloudelle tulee tapahtumaan.

KUNNAN HENKILÖSTÖ

Laihian kunnan henkilöstö

HENKILÖSTÖ LUKUMÄÄRÄ 31.12.	2019	2018
Yleishallinto	10,5	12
Sosiaali- ja terveystoimi	41,7	48
Opetus- ja kulttuuritoimi sekä vapaa-aika	213,1	213
Yhdyskuntapalvelut	40,5	40
Muut palvelut		
Liiketoiminta	0,5	2
Yhteensä	306,3	315

Mukana vakinainen henkilöstö. Vuoden 2019 luvuissa on otettu huomioon osa-aikaisten henkilöiden osa-aikaprosentti.

Tilikaudella maksettiin palkkoja yhteensä 12 958 464 euroa ja palkkioita 157 436 euroa. Kunnalle maksetut henkilöstökorvaukset olivat 189 372 ja jaksotetut palkat -73 995. Palkat ja palkkiot yhteensä olivat 12 852 533 euroa.

Laihian kunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 12.2.2018. Yhteistyötoimikunta antoi työsuojelutoimikunnalle tehtäväksi suunnitelman päivityksen, mutta sitä ei saatu valmiiksi vielä vuonna 2019.

Laihian kunta vaihtoi työterveyshuollon palveluntuottajan 1.1.2019. Aiemmin kunnan työterveydenhuolto hankittiin Vaasan kaupungin aluetyöterveydestä. Kilpailutuksen myötä palveluntoimittajaksi valikoitui Pihlajalinna Terveys Oy. Sopimus kattaa laajasti sekä ennaltaehkäisevän terveydenhuollon että sairauden hoidon. Vuoden aikana uuden palveluntuottajan kanssa käytiin useita yhteistyöneuvotteluja, joissa kehitettiin yhteistyötä ja palvelun laatua.

TILIVELVOLLISET VIRANHALTIJAT

Rikala Juha	kunnanjohtaja
Vilmunen Tarja	hallintojohtaja, virkavapaalla 1.1.-31.12.2019
Alamylläri Sinikka	talousjohtaja ja hallintojohtajan sijainen 1.1.-31.12.2019
Happonen Hannu	perusturvajohtaja
Hauru Paula	vs sivistys- ja vapaa-ajanjohtaja 20.10.2019 saakka
Kiukkonen Sami	sivistys- ja vapaa-ajanjohtaja 21.10.-31.12.2019
Mansikka-aho Jari	tekninen johtaja

YMPÄRISTÖASIAT

Laihian ympäristötoimesta vastaa rakennus- ja ympäristölautakunta. Ympäristötoimi edistää elinympäristön terveellisyyttä ja viihtyisyyttä sekä luonnon ekologista monimuotoisuutta ja kestäväää kehitystä. Ympäristötoimen tehtävänä on tuottaa viranomaispalvelut sekä palvelut elinympäristön kehittämiseen mahdollisimman kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Laihian kunnasta on tehty pohjavesien suojelusuunnitelma. Suunnitelman tarkoituksena on turvata pohjaveden hyvä laatu ja saanti alueen vedenottamoilta jatkossakin. Suunnitelmassa on määritetty pohjavettä uhkaavat riskitoiminnot alueilla ja annettu toimenpideohjeita niitä koskien. Suojelusuunnitelmaan on koottu myös yleisiä ohjeita mm. maanviljelyyn, rakentamiseen ja uusien toimintojen sijoittamiseen liittyen. Tarkoitus on kerätä pohjavesialueita koskevat päivitetty tiedot ja kartat yhteen helposti käsiteltäväksi kokonaisuudeksi. Vesilaitokselle on yhteistyössä Poronkankaanveden kanssa tehty Water Safety Plan (WSP)-työkalulla talousveden laadun riskien arvioinnin ja hallinnan selvitys 2019.

Kunnassa aloitettiin vuonna 2017 suunnitelmat jätevedenpuhdistamon uusimisesta. Vuoden 2018 aikana saneeraus valmistui. Uusi hyötykäyttöasema avattiin syksyllä 2018.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on yhdyskuntajätteen kaatopaikkojen valvontaviranomaisena tarkastanut Laihian kunnan Isonkylän kaatopaikan 21.8.2018. ELY-keskus kehotti 11.10.2018 Laihian kuntaa ryhtymään Isonkylän kaatopaikan osalta välittömästi riittäviin toimenpiteisiin laillisen tilan palauttamiseksi. Kaatopaikan sulkemistoimenpiteet olisi tullut ajoittaa siten, että kasvukerroksen lopullinen korkeus on saavutettu 31.12.2007 mennessä. Tekninen toimi on teettänyt raportin Ramboll Finland Oy:llä ELY-keskuksen kehoituksessaan vaatimista selvityksistä. Raportti ja kunnan vastine on toimitettu ELY-keskukselle. Ely -keskukselta ei ole vielä tullut tietoa vastineen riittävydestä.

Laihian kunnan uusitut jätehuoltomääräykset on hyväksytty kunnanvaltuustossa 2.5.2016.

MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT

Laihian kunnan johtamisen käsikirjassa on kuvattu hyvä hallintotapa ja toiminnan eettisyys. Laihian kuntakonsernin päätöksenteossa ja toiminnoissa noudatetaan hyvän hallinnon oikeusperiaatteita ja johtamismenettelyitä sekä eettisiä periaatteita. Luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja työsuhteisten työntekijöiden tulee toimia vastuullisesti sekä hyvän hallintotavan mukaisesti. Hallinnossa asioivia ja asiakkaita kohdellaan tasapuolisesti sekä toimivaltaa käytetään yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Kuntalaisten, asiakkaiden ja eri sidosryhmien asianmukainen kohtelu edellyttää, että henkilöstö toimii hyvän hallintotavan mukaisesti ja tuntee sääntöjen ja ohjeiden lisäksi olennaiset toimintaa ohjaavat normit.

Kunnanvaltuuston on hyväksynyt 12.2.2018 Laihian kunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Suunnitelmassa todetaan, että vuoden 2015 voimaan tulleen yhdenvertaisuuslain 1 § mukaan lain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on parantaa organisaation toiminnan yhdenvertaisuutta. Tavoitteen kannalta keskeisiä kehittämisalueita ovat syrjinnän tunnistaminen ja siihen puuttuminen, toiminnan ja käytäntöjen yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteuttaminen sekä osallisuuden lisääminen.

ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Laihian kunnan suurimmat haasteet tulevaisuudessa liittyvät taseessa olevan kumulatiivisen alijäämän kattamiseen. Alijäämää syntyy tilikaudelta 2016, joten se on Kuntalain mukaan katettava viimeistään vuoden 2021 tilinpäätöksessä.

Vuoden 2020 talousarviossa ja vuosien 2021 – 2023 taloussuunnitelmassa kunnanvaltuusto päätti, että toimintakate saa kasvaa vuonna 2019 vain 1,1 % ja vuosina 2020 – 2022 noin 0,5 %. Kunta-alan työehtosopimukset päättyivät 31.3.2020. Sopimusneuvottelujen tulokset ovat hyvin ratkaisevassa asemassa kunta-alan talouden muodostumisessa. Vuoden 2020 alkupuolella Suomessa ja Euroopassa katastrofaalisesti edennyt koronavirus voi asettaa kuntien ja koko maan talouden aivan uuden tilanteen eteen. Lopullinen tilannekuva aukenee varmaan vasta loppuvuonna.

Vuonna 2018 sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunta päätti ottaa käyttöön varhaiskasvatuksessa palvelusetelin. Ainakin alkuvaiheessa palveluseteli myönnetään päiväkotitoimintaan. Elokuussa 2019 kunnassa avasi yksityinen päiväkoti. Loppuvuoden aikana perheille alettiin myöntää palveluseleitä, mutta niiden määrä oli vielä vähäinen. Jatkossa vanhempien valintojen mukaan on kunnan mahdollisesti vähennettävä omaa toimintaa sen mukaan, miten valinnat kohdistuvat.

Kunnassa on käyty myös keskustelua voimassa olevasta vanhusten palvelusetelitaulukosta, jonka taso on korkeampi kuin verrokkikunnissa. Taulukon tasosta on syytä edelleen käydä keskustelua.

Laihiolla oli vuosina 2008 – 2014 kuuden vuoden ajanjakso, jolloin syntyvien lapsien määrä ylittää huomattavasti normaalin syntyvyyden. Näistä ikäryhmistä viimeiset ovat tällä hetkellä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Sen jälkeen niiden yksiköiden lapsimäärät vähenevät huomattavasti. Sen sijaa paine isoista ikäluokista on siirtynyt alakouluihin ja sen jälkeen yläkouluun. Tulevina vuosina koulutoimessa tulee paineita oppilasmäärien kasvamisen takia.

Kunta myi paloaseman ja yritystalojen rakennukset tytäryhtiölleen KOY Laihian Vuokrataloille elokuussa 2019. Siskontien palveluasuntojen myynnistä neuvoteltiin, mutta neuvotteluja ei saatu päätökseen. Vuodelle 2020 on investointibudjettiin varattu rahaa palveluasuntojen saneeraukseen ja sen jälkeen myynti on tarkoitus toteuttaa. Tarkoitus on, että kunta ei enää jatkossa omistaisi vuokrattavia rakennuksia, vaan ne omistaisi KOY Laihian Vuokratalot, joka on perustettu kyseistä tarkoitusta varten. Kunta siirsi apporttiluovutuksena biokaasulaitoksen rakennuksen ja maapohjan tytäryhtiölleen Laihian NuukaLämpö Oy:lle vuoden vaihteessa.

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa on hyväksytty vuosille 2020– 2022 investointeja yhteensä noin 9,7 miljoonaa euroa. Koska kunnan omarahoitussuosus on lähes nolla, on investoinnit toteutettava lainarahoituksella. Tämä lisää kunnan korkomenoja ja kasvattaa lainamäärää. Lisäksi suunnitelman mukaisten poistojen määrä nousee huomattavasti.

ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

Riskienhallinta

Laihian kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kartoitus- ja kehittämistyö aloitettiin vuonna 2011. Työn taustalla oli sekä tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen huomiot että kuntalain muutos 1.7.2012. Kunnanvaltuusto hyväksyi 17.6.2013 hankkeen tuloksena syntyneen Laihian johtamisen käsikirjan. Käsikirjassa kuvataan Laihian kuntakonsernin johtamisjärjestelmä sekä siihen sisältyvät sisäisen valvonnan, kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja tuloksellisuuden arvioinnin menettelyt.

Valmiussuunnittelu on osa varautumista eri häiriötilanteisiin. Kunnalla on velvollisuus huolehtia alueensa ja kuntalaisten hyvinvoinnista kaikissa olosuhteissa. Laihia osallistui marraskuussa sekä valtakunnalliseen TAISTO-kyberturvallisuusharjoitukseen että LSSAVI:n organisoimaan kuuden maakunnan valmiusharjoitukseen ja niitä edeltäneisiin tehtäväharjoituksiin.

Pohjanmaan pelastuslaitoksen koollekutsumassa alueellisessa valmiusseminaarissa kartoitettiin yhteisiä toimintakäytäntöjä ja kuntatoimijoiden yhteystietoja. VIRVE-päätelaitteet ovat käytössä sosiaaliosastolla ja terveysasemalla. Valtakunnallisen KUJA-varautumishankkeen myötä osastokohtaiset toimintakortit on tehty, mutta päivitettävänä. Valmiussuunnitelma ja turvallisuussuunnitelma ovat luonnosvaiheessa henkilövaihdosten ja osastokohtaisten päivitysaikataulujen vuoksi.

Toiminnalliset riskit

Kiinteistöihin liittyviä riskitekijöitä on pyritty pienentämään suuntaamalla resursseja ennaltaehkäisevään toimintaan. Tästä esimerkkinä on kiinteistöpäällikön viran perustaminen vuonna 2012 sekä kiinteistöhoidon siirtäminen kunnan omaksi toiminnaksi. Ajankohtaisia kiinteistöjen sisäilmaan liittyviä riskejä käsittelemään on perustettu sisäilmatyöryhmä.

Kunnan kouluissa on tehty edeltävien vuosien aikana mittavia remontteja, joilla on poistettu esiin tulleita sisäilmaongelmia. Sisäilmaremontteja ohjaamaan on kunnanhallitus perustanut sisäilmatyöryhmän. Remontteja on tehty sisäilma-asiantuntijoiden tekemien tutkimusten mukaisesti. Sisäilmaremonttien tarkoituksena on ollut taata henkilökunnalle ja oppilaille terveellinen ja turvallinen työympäristö. Remonteilla on myös jatkettu rakennusten elinkaarta. Tällä hetkellä näyttää siltä, että kouluihin tehdyt sisäilmaremontit ovat onnistuneet, koska rakennusten käyttäjissä on oireita tunnistavia tällä hetkellä vähän.

Henkilöstöön liittyviä riskejä on pyritty pienentämään nostamalla yhdeksi kärkitavoitteeksi työhyvinvointi. Konkreettisena toimenpiteenä toimii kunnassa käyttöön otettu työkyvyn tukemisen malli. Malli päivitettiin vuonna 2016. Vuoden 2016 aikana kaikki silloin esimiestehtävissä olevat henkilöt osallistuivat Vaasan kaupungin ja Laihian kunnan yhteiseen esimiespassikoulutukseen. Tällä pyrittiin parantamaan esimiestyötä. Työterveyshuollon palvelut kilpailutettiin vuoden 2018 aikana. 1.1.2019 alkaen työterveyspalvelut on hankittu uudelta palveluntuottajalta. Muutos on näkynyt jo ensimmäisenä vuotena sekä palvelujen saatavuuden että asiakastyytyväisyyden parantumisena.

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 9.9.2019 perustaa kuntaan henkilöstöpäällikön viran. Samassa kokouksessa kunnanhallitus päätti siirtää hallintojohtaja kyseiseen uuteen virkaan. Tämä on kunnanhallitukselta iso panostus henkilöstön hyvinvointiin ja se tulee varmasti näkymään positiivisesti tulevina vuosina. Vuonna 2020 on sovittu järjestettävän esimiehille ja joillekin ammattiryhmille työelämän muutokseen valmistava valmennus. Seuraavina vuosina valmennus on tarkoitus laajentaa myös muille ammattiryhmille.

Toimintaympäristön ja palvelutuotannon muutoksiin liittyviä riskejä pyritään hallitsemaan strategiaan kirjatusti palvelutarpeiden ennakoimisella ja suunnittelulla. Maakunta-sote – uudistukseen liittyvät epävarmuustekijät ovat rasittaneet kuntien varautumista tulevaisuuteen huomattavasti. Tämä toi erityisiä haasteita tilanteessa, jossa kunta luopui palveluasumisen tuottamisesta ja siirtyi palvelusetelimalliin. Lisäksi Pohjanmaan maakunnan kunnat ovat keskustelleet nopealla aikataululla perustettavasta uudesta Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymästä. Laihian kunnanvaltuusto hyväksyi kuntayhtymän perussopimuksen muutoksen kokouksessaan 16.12.2019. Samalla vanha Vaasan sairaanhoitopiirin perussopimus siirtyy historiaan. Pohjanmaan alueen kuntien on tehtävä 30.4.2020 päätös siitä, siirtävätkö ne myös muut sosiaali- ja terveyden hoidon palvelut kuntayhtymään, vai jatkavatko palvelutoimintaa itse.

Myös varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön päiväkotitoiminnan palveluseteli. Tärkeää on ennakoida oman toiminnan ja palvelusetelillä järjestetyn toiminnan tasapaino.

Keskeisenä riskitekijänä on yhä nostettava esiin valtion toiminnan aikaansaama toiminnallinen ja taloudellinen epävarmuus. Rahoitusperiaatteen, jonka mukaisesti valtion on huolehdittava kuntien lakisääteisten tehtävien rahoituksesta, vaarantaminen valtionosuusleikkauksilla sekä tehtävänjakomuutoksilla muodostavat kuntien toimintaa merkittävästi rasittavan yhtälön.

Rahoitusriskit

Kunnan lainakanta koostuu pitkäaikaisista kiinteä- ja vaihtuvakorkoisista talousarviolainoista sekä lyhytaikaisista kuntatodistuksista. Kunnan kokonaislainamäärä on viime vuosina kasvanut mittavista investoinneista johtuen, mutta rahoitukseen ei tällä hetkellä sisälly oleellisia riskejä. Vuodenvaihteessa kunnan lainoista oli pitkäaikaisia lainoja 72,4 % ja lyhytaikaisia kuntatodistuksia 27,6 %. Kiinteäkorkoisten lainojen osuus pitkäaikaisista lainoista oli 58,1 % ja muuttuvakorkoisten osuus 41,9 %. Kunnan lainamäärä lisääntyy edelleen tulevina vuosina merkittävästi ja mahdollisiin korkoriskeihin on syytä varautua pitämällä jatkossakin kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen suhde tasaisena.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskeihin on varauduttu vakuuttamalla mm. kiinteistöjen palovahinkojen, liikennevahinkojen ja vastuuvahinkojen varalta. Kunnan vakuutusturva tarkistettiin kilpailutuksen yhteydessä vuonna 2018. Kunnan vakuutukset ovat edelleen OP-yhtiössä. Vakuutusasioissa kunta käyttää meklaripalveluja. Kunta käytti vahinkovakuutuksiin vuonna 2019 noin 41 098 euroa.

Kiinteistöriskit

Kunta myi vanhusten ja vammaisten palveluasumisen kiinteistöt Pihlajalinna Terveys Oy:lle vuonna 2018. Myyntihintana oli rakennusten tasearvo. Paloaseman ja yritystalojen kiinteistöt myytiin KOY Laihian Vuokrataloille ja biolaitoksen kiinteistö siirrettiin apporttiluovutuksena Laihian Nuuka Lämpö Oy:lle vuonna 2019. Sote-kiinteistöistä kunnan omistuksessa on edelleen terveyskeskuksen kiinteistö, mutta sen ei voi katsoa muodostavan tällä hetkellä merkittävää kiinteistöriskiä.

Koulukiinteistöissä on viime vuosina tehty mittavia sisäilmaan liittyviä saneerauksia, joten niiden kiinteistöriskit on saatu pieneneään. Muissa kiinteistöissä mahdollisesti piilevät korjaustarpeet voivat aiheuttaa riskejä.

Ympäristöriskit

Kunnan ampumarata sijaitsee osittain pohjavesialueella. Pohjavesialueen laajuuden osalta ELY-keskus selvittää ampumaratatoiminnan jatkamisen edellytyksiä.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on yhdyskuntajätteen kaatopaikkojen valvontaviranomaisena tarkastanut Laihian kunnan Isonkylän kaatopaikan 21.8.2018. ELY-keskus kehotti 11.10.2018 Laihian kuntaa ryhtymään Isonkylän kaatopaikan osalta välittömästi riittäviin toimenpiteisiin laillisen tilan palauttamiseksi. Kaatopaikan sulkemistoimenpiteet olisi tullut ajoittaa siten, että kasvukerroksen lopullinen korkeus on saavutettu 31.12.2007 mennessä. Tekninen toimi on teettänyt raportin Ramboll Finland Oy:llä ELY-keskuksen kehotuksessaan vaatimista selvityksistä. Raportti ja kunnan vastine on toimitettu ELY-keskukselle.

Muut riskit

Vuoden 2015 aikana aloitettiin tutkinta kahden palveluntuottajan toiminnasta ja laskutuksesta. Toisen palveluntuottajan osalta prosessi päättyi vuoden 2019 aikana ja kunta tuomittiin maksamaan palveluntuottajalle prosessin aikana maksamattomana olleet laskut viivästys-korkeineen. Maksut

suoritettiin heti. Toisen palveluntuottajan osalta prosessia ei ole vielä saatu päätökseen. Riskinä voi olla se, että kyseiset prosessit vielä jatkuvat ja johtavat ennakoimattomiin menoihin.

Rakennusliike Mi&Re Oy toimi pääurakoitsijana Rauhalan koulun rakentamisessa. Yhtiö asetettiin konkurssiin vuonna 2019 sen jälkeen, kun koulu oli saatu luovutettua kunnalle. Konkurssimenettely on edelleen kesken ja kunta on valvonut menettelyssä etujaan. Yhtiön konkurssista johtuen kunnan saamiset rakennustyön viivästyssakkoina sekä pienten viimeistelytyöiden ja takuuajan korjauksien osalta saattavat aiheuttaa taloudellisia menetyksiä.

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Laihian kunnan Johtamisen käsikirjassa kuvataan kuntakonsernin johtamisjärjestelmä sekä siihen sisältyvät sisäisen valvonnan, kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja tuloksellisuuden arvioinnin menettelyt. Johtamisjärjestelmällä tarkoitetaan yhteisesti määriteltyjä ja noudatettavia

- johtamisen ja riskienhallinnan
- toiminnan ja talouden suunnittelun
- päätöksenteon sekä
- seurannan ja arvioinnin menettelyitä.

Johtamisen käsikirja perustuu kuntia ohjaavaan lainsäädäntöön, kunnan hallintosäätöön ja johtosääntöihin, suunnitelma-asiakirjoihin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan standardeihin. Johtamisen käsikirja muodostuu nyt käsillä olevasta asiakirjasta sekä siihen liittyvistä järjestelmän toimeenpanon asiakirjoista.

Johtamisjärjestelmään, sen eri toimijoiden vastuisiin ja järjestelmän osa-alueisiin on integroitu menettelyt, joilla varmennetaan osana toiminnan johtamis- ja ohjausprosesseja sekä päätöksentekoa riskien hallinta ja sisäisen valvonnan asianmukainen järjestäminen. Järjestelmän toimeenpanemiseksi on Johtamisen käsikirjan liitteeksi laadittu lomakkeita, joilla käytännössä varmennetaan käsikirjan mukaisten menettelyiden tosiasiallinen toteutuminen.

Johtamisjärjestelmän jatkuvaksi kehittämiseksi johtamisen, ohjauksen, päätöksenteon, seurannan ja arvioinnin prosesseista vastaavat kunnanjohtajan nimeämät prosessinomistajat. Heidän vastuullaan on yhteisesti noudatettavien toimintatapojen ohjeistaminen, niihin sisältyvät vaikutusten ja riskien ennakoarvioinnin, hallinnan sekä valvonnan ja prosessien arvioinnin toimeenpanon menettelytavat.

Johtamisjärjestelmän keskeinen tavoite on saada konsernijohdolle ja tilivelvollisille toimijoille riittävä varmuus kuntakonsernin:

- toiminnan vaikuttavuudesta ja taloudellisuudesta
- toiminnan lainmukaisuudesta ja hyvän hallintotavan toteutumisesta
- omaisuuden ja varojen hallinnasta, kestävästä kehityksestä sekä
- suunnittelun, päätöksenteon sekä arvioinnin perustumisesta vaikutusten ennakoarviointeihin sekä oikeaan ja riittävään toiminnalliseen ja taloudelliseen tietoon.

Lisäksi tavoitteena on ennaltaehkäistä palvelu- ja peruskorjaustarpeiden syventymistä sekä erilaisten vahinkotapahtumien toteutumista.

Vuoden 2017 aikana kunnassa hyväksyttiin uusi hallintosäätö. Hallintosäätöön koottiin myös aikaisemmin hallintokuntien johtosäännöissä olevia asioita. Samalla sisältö uudistettiin kokonaan vastaamaan kunnan nykyisiä tarpeita. Vuoden 2019 aikana hallintosäätöä on käyty läpi

johtoryhmässä, valtuustoryhmissä, johtosääntöryhmässä ja valtuuston iltakoulussa. Päivitettyä hallintosääntöä ei kuitenkaan saatu hyväksytyä, vaan sen käsittely jatkuu vuoden 2020 alkupuolella.

Tavoitteiden toteutuminen

Taloutta ja toimintaa seurataan kaikilla organisaation tasoilla säännöllisesti. Talousarvion toteutumisesta laaditaan kuukausittain raportit kunnanhallitukselle. Osavuosikatsaukset laaditaan neljän kuukauden välein kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle. Niissä hallintokunnat myös sanallisesti arvioivat toteutunutta ja määrärahojen riittävyyttä loppuvuodelle. Myös lautakunnille raportoidaan säännöllisesti talousarvion toteutumisesta. Tavoitteiden toteutumista on tarkemmin käsitelty tilinpäätöksen toimintakertomuksen tehtäväalueita koskevassa osiossa.

Riskienhallinta

Järjestelmällinen riskikartoitus aloitettiin vuonna 2011 ja sitä jatkettiin vuonna 2012 ja 2013. Kartoitus oli varsin laaja ja se käsittää osittain myös tytäryhtiötä.

Omaisuuksien riskit ja toiminnan vastuuriskit ovat hallinnassa. Vakuutukset ovat ajantasaiset ja kattavat ja omavastuun tasot on määritetty. Vakuutuskartoitus ja –kilpailutus on tehty vuonna 2018.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kunnassa on vuonna 2008 vahvistettu noudatettavaksi kuntaliiton suosituksen mukaiset yleiset hankintaohjeet. Hankintavaluudet on määritetty uudessa hallintosäännössä. Hankintatoimi hoidetaan laajasti Vaasan seudun hankintarenkaan kanssa yhteishankintoina. Kunnanhallitus päivitti pienhankintaohjeet kokouksessaan 24.4.2017.

Irtaimen käyttöomaisuuden luettelointi ja seuranta on ohjeistettu ja vastuutettu hallintokuntien itsensä hoidettavaksi.

Sopimustoiminta

Kunnan sopimusten toteutumisessa ei ole todettu ongelmia. Sopimusten hallintaa on kehitetty vuonna 2016 käyttöön otetun asianhallintajärjestelmän myötä. Järjestelmään on viety voimassa olevat sopimukset ja samalla on kartoitettu sopimusten tilannetta.

Hankintarenkaan suorittaman kilpailutuksen jälkeen hankittavista tarvikkeista tai palveluista tulee hankintapäätöksen lisäksi tehdä hankintasopimukset.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Vastuu sisäisen valvonnan toimivuudesta on hallintosäännön mukaan koko kunnan tasolla kunnanhallituksella ja toteuttamis- ja valvontavastuu on kunnanjohtajalla. Jokaisella viranhaltijalla on omalta osaltaan vastuu sisäisestä valvonnasta omalla toimialallaan.

Sisäinen valvonta on mahdollisista puutteistaan ja kehittämistarpeistaan huolimatta pääosin toiminut, koska merkittävä osa valtuuston asettamista niin taloudellisista kuin toiminnallisistakin tavoitteista on tilikaudella saavutettu. Kunta ei ole joutunut oikeudellisiin tai suuriin taloudellisiin korvausvastuisiin harjoittamansa toiminnan tai sitoumustensa johdosta. Mikäli riskejä sisäisessä valvonnassa havaitaan, niihin puututaan, tilanne oikaistaan ja pyritään kehittämään toimintaa siten, riski saadaan minimoitua.

Vuoden 2017 aikana kunnassa otettiin käyttöön lakisääteinen sidonnaisuusrekisteri. Rekisteristä vastaa ja sitä valvoo tarkastuslautakunta. Kaikki keskeiset luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoituksen.

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	4 843	5 648
Toimintakulut	-49 962	-49 485
Toimintakate	-45 119	-43 837
Verotulot	30 725	29 190
Valtionosuudet	15 591	15 050
Rahoitustuotot- ja kulut		
Korkotuotot	5	2
Muut rahoitustuotot	97	189
Korkokulut	-154	-160
Muut rahoituskulut	-12	-12
Vuosikate	1 133	422
Poistot ja arvonalentumiset	-2 045	-1 953
Satunnaiset tulot	944	
Tilikauden tulos	32	-1 531
Poistoeron vähennys (+) tai lisäys(-)	34	105
Rahastojen vähennys (+) tai lisäys(-)		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	66	-1 426

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2019	2018
TOIMINTATUOTOT/TOIMINTAKULUT, % =100 x Toimintatuotot/Toimintakulut	9,7	11,4
VUOSIKATE/POISTOT, % =100 x (Vuosikate/Poistot)	55,4	21,6
VUOSIKATE EURO/ASUKAS	141,4	52,3
ASUKASMÄÄRÄ	8016	8058

TOIMINNAN RAHOITUS

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2019		2018	
	1 000 €		1 000 €	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate +/-	1 133		421	
Satunnaiset erät +/-	944			
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-1 067</u>	1 010	<u>-151</u>	270
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-3 515		-4 806	
Rahoitusosuudet investointimenoihin +	60		233	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot +	<u>1 857</u>	-1 598	<u>2 371</u>	-2 202
Toiminnan ja investointien rahavirta		-588		-1 932
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-1 354		-1	
Antolainasaamisten vähennykset	<u>66</u>	-1 288	<u>86</u>	85
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000		5 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 710		-2 418	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u></u>	1 290	<u>1 500</u>	4 082
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	417		-21	
Saamisten muutos	1 666		-1 682	
Korottomien velkojen muutos	<u>141</u>	2 224	<u>-995</u>	-2 698
Rahoituksen rahavirta		2 226		1 469
Rahavarojen muutos		1 638		-463
Rahavarat 31.12.	2 088		450	
Rahavarat 1.1.	450	1 638	913	-463

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-13 661	-15 640
Investointien tulorahoitus, %	32,8	9,2
Laskennallinen lainanhoitokate	0,30	0,14
Lainanhoitokate	0,5	0,2
Kassan riittävyys, pv	3	3
Asukasmäärä	8016	8058

RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

TASE	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	64	95
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>655</u>	<u>253</u>
	719	348
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 351	4 127
Rakennukset	23 087	23 398
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 742	10 271
Koneet ja kalusto	476	562
Muut aineelliset hyödykkeet	5	5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank.	<u>1 166</u>	<u>1 740</u>
	39 827	40 103
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	7 166	6 641
Muut lainasaamiset	2 112	812
Muut saamiset	<u>266</u>	<u>278</u>
	9 544	7 731
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	<u>386</u>	<u>780</u>
	386	780
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	976	1 067
Muut saamiset	517	388
Siirtosaamiset	<u>428</u>	<u>2 132</u>
	1 921	3 587
Rahat ja pankkisaamiset	<u>2 088</u>	<u>450</u>
	2 088	450
VASTAAVAA YHT.	<u>54 485</u>	<u>52 999</u>

VASTATTAVAA	31.12.2019	31.12.2018
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	18 019	18 019
Muut omat rahastot	11	11
Edellisten tilikausien ali-/ylijäämä	-2 593	-1 167
Tilikauden ali-/ylijäämä	66	-1 426
	<u>15 503</u>	<u>15 437</u>
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	0	33
	<u>0</u>	<u>33</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	943	925
Muut toimeksiantojen pääomat	9	4
	<u>952</u>	<u>929</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	20 865	19 908
	<u>20 865</u>	<u>19 908</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	9 000	9 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 710	2 377
Saadut ennakot	89	62
Ostovelat	3 406	2 656
Muut velat	298	524
Muut siirtovelat	1 662	2 073
	<u>17 165</u>	<u>16 692</u>
VASTATTAVAA YHT.	<u>54 485</u>	<u>52 999</u>

TASEEN TUNNUSLUVUT

TASEEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
OMAVARAISUUSASTE, % =100* (Oma pääoma+Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) /(Koko pääoma-Saadut ennakot)	28,5	29,2
SUHTEELLINEN VELKAANTUNEISUUS, % =100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot)/Käyttötulot	74,2	73,2
KERTYNYT YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) (1 000 €) = Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 527	-2 594
KERTYNYT YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ), €/ASUKAS = Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)/Asukasmäärä	-315	-322
LAINAKANTA 31.12. (1 000 €) =Vieras pääoma - (Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat + Muut velat)	32 575	31 285
LAINAT, €/ASUKAS	4 064	3 882
LAINAT JA VUOKRAVASTUUT 31.12. (1 000 €) =Vieras pääoma-(Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat) + Vuokravastuut	32 643	31 372
LAINAT JA VUOKRAVASTUUT, €/ASUKAS	4 072	3 893
LAINASAAMISET 31.12. (1 000 €) =Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset	2 112	812
ASUKASMÄÄRÄ	8 016	8 058

KOKONAISTULOT JA MENOT

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	4 843	Toimintakulut	49 962
Verotulot	30 725	- Valmistus omaan käyttöön	
Valtionosuudet	15 591		
Korkotuotot	5	Korkokulut	154
Muut rahoitustuotot	97	Muut rahoituskulut	12
Satunnaiset tuotot	944	Satunnaiset kulut	
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		+/- Pakollisten varausten muutos	
luovutusvoitot	-1 067	- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	
		luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	60	Investointimenot	3 515
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden			
luovutustulot	1 857		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisen vähennykset	66	Antolainasaamisten lisäykset	1 353
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen vähennys	2 710
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä	57 121	Kokonaismenot yhteensä	57 706

KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Yhdistelmä konsernitiilin päätökseen sisällytettävistä yhtiöistä

	Yhdistely konsernitiilin päätökseen	
	Yhdistely (kpl)	Ei-yhdistely (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3	
Muut yhtiöt	3	
Kuntayhtymät	3	
Osakkuusyhteisöt		3
	9	3

Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnan omistajapolitiikka ulottuu kunnan suoran omaisuuden lisäksi tytär- ja osakkuusyhtiöihin sekä sellaisiin muihin yhteisöihin, jossa kunnalla on vaalittavana taloudellisia etuja. Omistajapolitiikan piiriin kuuluu siten koko kunnan ja kuntakonsernin omaisuus omistuksen luonteesta tai organisointitavasta riippumatta.

Valtuusto päättää kunnan omistajapolitiisista linjauksista vähintään kerran valtuustokaudessa. Linjaukset ovat toimintaa suuntaavia ja näin ollen suhteellisen pysyviä. Omistajapolitiikan ohjaus ja valvonta kuuluvat luottamushenkilöorganisaatiossa valtuustolle. Valtuusto asettaa kunnan omaisuuden käytölle myös toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Linjausten toimeenpano kuuluu kunnanhallitukselle. Lisäksi hallitus täsmentää tarvittaessa tavoitteita ja niiden toteutumista. Toiminnan tarkoituksenmukaisuuden ja linjausten toteutumisen valvonta kuuluu tarkastuslautakunnalle. Kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta vastaavat näiden omat hallintoelimet, joiden kautta niiden omistajaohjaus järjestetään.

Uuden valtuustokauden alussa kuntaan perustetun konsernijaoston tehtävänä on vastata konserniohjauksen kehittämisestä. Jaoston tehtävänä on myös vastata osaltaan niiden yhtiöiden omistajaohjauksesta sekä valvonnasta, joiden omistajana, osakkaana tai jäsenenä kunta on tai joissa kunnalla on määräysvaltaa tai yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin perustuva oikeus nimittää hallituksen tai muiden toimielimien jäseniä.

Kunnanhallitus valitsee merkittäviin kunnan yhteisöihin yhtiökokousedustajan tai muun vastaavan kokouksen edustajan tai antaa tälle tarvittavat ohjeet. Lisäksi kunnanhallitus nimeää näiden yhteisöjen hallitukseen tai vastaaviin toimielimiin Laihian kuntaa edustavan jäsenen tai jäsenet, joilla on oikeus osallistua ja käyttää puhevaltaa näissä yhteisöjen kokouksissa. Kunnanjohtaja valitsee kunnan yhteisön yhtiökokousedustajan tai muun vastaavan kokouksen edustajan siinä tapauksessa, kun päätösvaltaa ei ole selvästi osoitettu kunnanhallitukselle.

Oleelliset konsernia koskevat tapahtumat

Kiinteistö Oy Laihian Vuokratalot

Yhtiön omistuksessa on 26 eri kiinteistöä, joissa on yhteensä 224 asuinhuoneistoa. Yhtiön rakennuskannassa on yhteensä rakennusneliöitä noin 17 107 m² sekä muita tiloja 2 900 m². Lisäksi yhtiöllä on osakeomistuksia As Oy Laihianraitti II:sta, III:sta ja IV:sta, Laihian Vss-tilat Oy:stä, Kiinteistö Oy Laihian Virastokeskuksesta sekä Asunto Oy Vallinmäestä, Asunto Oy Laihian Kivikkokuja 2:sta, Asunto Oy Laihian Myllyhovista sekä Asunto Oy Kamreerintie 2:sta.

Vuoden 2019 aikana jatkettiin asuntohuoneistojen ja kiinteistöjen korjausvelan purkua. Lisäksi vuoden 2019 aikana yhtiö osti Laihian kunnalta uusia kiinteistöjä omistukseensa. Uudet kiinteistöt ovat Yritystalo 2, Yritystalo 3 sekä paloasemakiinteistö. Hankinnat rahoitettiin Laihian kunnalta saadulla lainalla. Uusien

kohteiden remonttikartoitus sekä remontointi aloitettiin välittömästi. Parannuksilla tähdätään parempaan energiatehokkuuteen sekä kestäviin rakennuskorjauksiin.

Vuoden 2019 aikana solmittiin useita uusia kiinteistöhoitosopimuksia.

Asuntojen vuokraustoimintaa tullaan ylläpitämään ja kasvattamaan siten, että Laihian kunnan alueella on tarjolla riittävä määrä huoneistoja kasvavan kunnan tarpeisiin. Lisäksi olemassa olevaa huoneisto- ja rakennuskantaa tullaan ylläpitämään ja kertynyttä korjausvelkaa purkamaan myös tulevina vuosina.

Kiinteistöhoitopalvelusopimuksia tullaan jatkossakin tarjoamaan sekä palvelutarjontaa laajentamaan.

Yhtiön lainojen lyhennykset hoidetaan lyhennyssuunnitelmien mukaisesti. Yhtiön talous tullaan pitämään terveellä tasolla huolimatta kertyneestä korjausvelasta. Kassavarallisuutta tullaan lisäämään mahdollisimman hyvin, että kassatilanne saadaan vakautumaan.

Rakentamisen osalta keskitytään lähinnä korjaus- ja remontointirakentamiseen sekä asunto- että muussa kiinteistökannassa.

Yhtiön tilikauden tulos oli 149 422,34 euroa. Hallitus esittää, että voitto jätetään yhtiön vapaaseen omaan pääomaan, eikä osinkoa makseta.

Laihian Nuuka Lämpö Oy

Vuoden 2019 lämmönmyynti oli 18,7 GWh, joka on yhtiön historian suurin myynti. Lämpöenergia tuotettiin suurelta osin puupohjaisilla polttoaineilla, jotka hankittiin lähialueen toimittajilta. Biopolttoaineiden osuus kokonaislämmöntuotannosta oli vuonna 2019 yli 99 %.

Laitoksen varastosiilossa tapahtui syyskaudella tulipalo, jonka seurauksena vanha laitos oli poissa tuotannosta kahden kuukauden aja. Tulipalossa tuhoutui varaston kattorakenteet, jotka sittemmin muutettiin paloturvallisemmaksi rakenteeksi.

Yhtiölle siirtyi Laihian kunnan apporttisiirrolla biokaasulaitos, joka sijaitsee Pöpelikön teollisuusalueella Laihialla. Siirrossa tuli mukana laitoksen lisäksi 9 360 m² tontti. Yhtiö otti hoitaakseen biokaasulaitoksen toiminnan ja kehittämisen.

Lisäksi laitospäivitys vanhan laitoksen osalta on aloitettu ja sen odotetaan olevan valmis vuoden 2021 aikana.

Vuoden 2019 aikana energian hinnanmuutoksia ei tehty. Tehokkaalla energiatuotannolla on saatu pienennettyä kuluja, joka on osaltaan auttanut energian korotuspaineiden alentamisessa. Yhtiön talouden kohentuminen on jatkanut kasvamistaan. Positiivinen kassavirta on jatkanut kehittymistä suunnitellun mukaisesti.

Yhtiöllä on tavanomaista tutkimus- ja kehitystoimintaa liittyen yhtiön liiketoimintaan. Normaalin tutkimuksen lisäksi jatketaan kehittämistä uusien polttoaineiden ja energiamuotojen kanssa.

Verkostoa laajennetaan, jos sen on hallituksen määrittelemillä takaisinmaksuajoilla rakennettavissa tai jos yhtiön hallitus niin päättää. Rakentamisessa tullaan keskittymään myös biokaasulaitoksen hankkeisiin sekä itse lämpölaitoksen kehittämiseen, revisointiin ja parantamiseen.

Yhtiö teki tilikauden voitosta 113 720,84 euron lisäyksen poistoeroihin. Sen jälkeen tilikauden tulokseksi muodostui 9,48 euroa. Hallitus esittää, että tilikauden tulos kirjataan voitto/tappiotilille eikä osinkoa jaeta.

Poronkankaan Vesi Oy

Yhtiön Poronkankaalla toimiva vesilaitos on saneerattu vuonna 2007 muuttamalla kalkkiliuosalkalointi kalkkikivialkaloinniksi ja ottamalla käyttöön UV-desinfiointilaitte. Toimenpiteet ovat parantaneet laitoksen käytettävyyttä ja turvaa veden laadun entistä paremmin. Vaasan vesilaitos otti loppuvuodesta 2017 omaan käyttöön Vedenojan vesilaitoksen 750 m³ vesisäiliön lupautuen kuitenkin muutostöiden jälkeen toimittamaan vettä yhtiölle tarvittaessa huoltokatkoksen aikana. Poronkankaan vesilaitoksen valvonnasta huolehtii murtohälytysjärjestelmä ja liikeilmaisimeen perustuva kameravalvonta, josta vesilaitoshoitaja ja päivystäjät voivat tarvittaessa etäyhteydellä tarkistaa tilanteen.

Laihian kunnalle myytävän veden hinta on ollut 0,35 euroa / m³ (alv 0 %). Kunnan veden kulutus edelliseen vuoteen verrattuna lisääntyi huomattavasti. Pääosin kasvanut kulutus johtui vuotovedestä, jota oli muutamasta vaikeasti löydettävästä vuodosta johtuen poikkeuksellisen paljon. Kuntaan toimitettiin vuoden aikana vettä 559 241 m³. Keskimääräinen vuorokausikulutus oli 1 532 m³. Kuntien välisen sopimuksen mukaisesti varaus vesioikeuden myöntämästä ottoluvasta 2 700 m³ / vuorokausi on Laihialle 64,5 %.

Pohjavesipinnat vedenottamoilla pysyivät tasaisina ja pientä laskua vuoden mittaan tuli vain ottamo 1:llä. Pohjaveden korkeutta pidetään turvallisella tasolla säätelemällä vesilaitoksen ottomäärää Kurikasta ostettavan veden määrällä. Vedensaantia turvaa myös Myötämäen Vesi Oy:ltä vuokrattu Jurvan Pyörnissä sijaitseva, antoisuudeltaan noin 350 m³/d Vehkaluoman vedenottoaivo, joka on ollut käytössä koko vuoden. Veden laatu pysyi myös muilla ottamoilla hyvänä koko vuoden. Poronkankaan verkostoon johdettu vesi on täyttänyt laatusuosituksen kaikilta osin koko vuoden.

Vehkaluoman vedenottamolla oli bakteerihavaintoja syyskuussa, jolloin veden osto laitokselta keskeytettiin siksi aikaa, että vesi oli jälleen täysin puhdasta. Poronkankaan vesilaitoksella kulutukseen lähteneessä vedessä ei bakteereja havaittu missään vesinäytteessä.

Laihian kohdalla tehtävät VT18 ja VT3 –tiejärjestelyt aiheuttavat vielä putkistojen linjamuutoksia ja suojuuksia vuoden 2019 aikana.

Yhtiö selvittää Vaasan Veden kanssa tulevien vuosien mahdollista varavesijärjestelmän rakentamista Kurikka – Vaasa -vesijohdon rakentamisen yhteydessä. Lähivuosina ei toiminnassa ole suunniteltu muita olennaisia muutoksia, vaan yhtiö toteuttaa sille perustamisasiakirjoissa edellytettyä toimintaa omakustannusperiaatteella.

Yhtiön tilikauden tappio on -58 624,70 euroa. Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta ja että tilikauden tappio kirjataan voitto / tappiutilille.

Kiinteistö Oy Laihianraitti I

Laihian kunta omistaa Kiinteistö Oy Laihianraitti I:stä yhtä huoneistoa lukuun ottamatta kaikkien muiden huoneistojen omistukseen oikeuttavat osakkeet. Kunnanhallitus on kokouksessaan 11.9.2017 päättänyt konsernijaoston ehdotuksen mukaisesti toimenpiteistä Asunto Oy Laihian Laihianraitti I:n osakkeiden mahdollisen myynnin osalta. Päätöksen mukaan osakkeiden myynnin osalta pyritään kokonaisuuden myyntiin yhdellä kerralla.

Yhtiön tilikauden tulos on 0,00 euroa.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvontaa on ohjattu Laihian kunnanvaltuuston 23.3.2009 hyväksymällä konserniohjeella, 12.2.2018 hyväksymällä hallintosäännöllä ja 17.6.2013 hyväksymällä johtamisen käsikirjalla.

Kuntaan perustettiin nykyisellä valtuustokaudella konsernijaosto, jonka tehtävänä on konserniohjauksen kehittäminen. Jaoston tehtävänä on myös vastata osaltaan niiden yhtiöiden omistajaohjauksesta ja valvonnasta, joiden omistajana, osakkaana tai jäsenenä kunta on tai joissa kunnalla on määräysvalta tai yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin perustuva oikeus nimittää hallituksen tai muiden toimielimien jäseniä.

Kunnanhallitus valitsee kunnan edustajat tytär- ja osakkuusyhtiöiden hallituksiin ja nimeää yhtiökokousedustajan konserniyhtiöiden yhtiökokouksiin. Hallituksissa on ollut edustajina pääsääntöisesti kunnan luottamushenkilöitä.

Konsernijaosto on kutsunut kokoukseensa konserniyksiköiden johtoa selvittämään edustamansa yhtiön toimintaan liittyviä ajankohtaisia ja kehittämiskysymyksiä ja käymään niistä linjaavaa ja evästävää keskustelua. Tarvittaessa tytäryhtiön hallitus ja konsernijaosto ovat pitäneet yhteisiä kokouksia. Tytäryhteisöt ovat soveltuvin osin toimineet yhteistyössä kunnan hallintokuntien, erityisesti teknisen toimialan kanssa.

Konsernivalvonnassa ei ole ilmennyt erityisiä ratkaisemattomia ongelmia. Ohjeistus tytäryhteisöille on ollut yleisesti ottaen riittävää. Tiedonkulku on ollut toimivaa, mutta sitä voidaan jatkossa vielä kehittää. Yhtiöiden toiminnan on noudatettava valtuuston määrittelemää omistajapolitiikkaa.

Yhteisöt ovat sitoutuneet yhtiökokouksessa tehtävällä päätöksellä valitsemaan kunnan käyttämän tilintarkastusyhteisön ulkoiseen tarkastukseensa. Konserniohjeen mukaan valvonnan kohdealueet ovat erityisesti konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi. Konsernivalvonnassa seurataan myös valtuuston tytäryhteisöjen toiminnalle asettamien tavoitteiden toteutumista sekä konserniohjeen noudattamista erityisesti konsernitoiminnoissa ja konsernin sisäisten palvelujen käytössä.

Kuntakonsernin valvonta vastaa luonteeltaan kunnan sisäistä valvontaa ja siitä vastaa konsernijohto. Konsernijohto voi käyttää konsernivalvonnassa apuna toimialajohtoa. Myös tarkastuslautakunnalle on asetettu tehtäviä konsernivalvonnasta.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	18 570	18 535
Toimintakulut	-62 208	-61 225
Toimintakate	-43 638	-42 690
Verotulot	30 654	29 126
Valtionosuudet	15 591	15 050
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	1	2
Muut rahoitustuotot	170	114
Korkokulut	-234	-245
Muut rahoituskulut	-58	-54
Vuosikate	2 486	1 302
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 188	-3 076
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden tulos	-703	-1 773
Tilinpäätössiirrot	0	0
Laskennalliset verot	-58	-12
Vähemmistöosuudet	26	20
Tilikauden yli/alijäämä	-735	-1 765

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	29,9	30,3
Vuosikate/Poistot, %	78,0	42,3
Vuosikate, euroa/asukas	310,1	161,6
Asukasmäärä	8 016	8 058

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019		2018	
	1 000 eur		1 000 eur	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 486		1 302	
Satunnaiset erät	0		0	
Tulorahoituksen korjaukset	-379	2 107	-225	1 077
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-4 784		-6 481	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	60		233	
Pysyvien vastaavien luovutustulot	206	-4 518	2 371	-3 877
Toiminnan ja investointien rahavirta		-2 411		-2 799
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	34		0	
Antolainasaamisten vähennys	0	34	2	
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	4 142		6 506	
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-3 396		-2 879	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 535	2 282	1 816	5 443
Oman pääoman muutokset		0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääoman muutokset	446		26	
Vaihto-omaisuuden muutos	2		-2	
Saamisten muutokset	1 168		-1 984	
Korottomien velkojen muutokset	61	1 677	-810	-2 770
Rahoituksen rahavirta		3 992		2 674
Rahavarojen muutos		1 581		-124
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 327		2 746	
Rahavarat 1.1.	2 746	1 581	2 869	-124
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Investointien tulorahoitus %	52,63		20,84	
Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä (5 vuotta) 1.000 eur	-17 978		-20 243	
Lainanhoitokate	0,75		0,50	
Kassan riittävyys (pv)	22		14	

Konsernitase ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	90	125
Muut pitkävaikutteiset menot	705	303
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	5 344	5 062
Rakennukset	40 204	39 338
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 042	10 602
Koneet ja kalusto	973	1 080
Muut aineelliset hyödykkeet	52	61
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 515	2 910
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	2 076	2 076
Muut lainasaamiset	36	2
Muut saamiset	396	408
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	413	859
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	122	124
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	8	17
Lyhytaikaiset saamiset	3 609	4 769
Rahoitusarvopaperit	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	4 327	2 746
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>71 913</u></u>	<u><u>70 482</u></u>

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	18 019	18 019
Muut omat rahastot	1 622	1 626
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-2 129	-313
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-735	-1 765
VÄHEMMISTÖOSUUDET	858	880
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	274	175
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 001	1 044
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	28 868	28 465
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 622	1 777
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	14 295	12 416
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	8 219	8 157
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>71 913</u>	<u>70 482</u>

Konsernin tunnusluvut

	2019	2018
Omavaraisuusaste-% 100*(Oma pääoma+Vähemmistöosuus+Konsernireservi+Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)/(Koko pääoma-Saadut ennakot)	24,6	26,2
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista 100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot+Vuokravastuut)/Käyttötulot	82,5	81,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, % 100*(Vieras pääoma-saadut ennakot)/Liikevaihto	81,6	80,9
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, 1000 €	-2 864	-2 078
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, €/asukas	-357,3	-257,9
Konsernin lainat, euroa/asukas	5 385	5 073
Konsernin lainakanta 31.12. (1000 €) Vieras pääoma-(Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)	44 784	43 045
Konsernin lainasaamiset 31.12. (1000 €) Sijoituksiin merkitys jvk- ja muut lainasaamiset 31.12.	11	2
Kunnan asukasluku	8 016	8 058

TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallitus esittää, että

- Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 33 527,12 euroa
- Tilikauden ylijäämä 66 617,64 euroa kirjataan taseen yli-/alijäämätilille.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Vuoden 2016 tilinpäätöksen alijäämän jälkeen kumulatiivinen alijäämä oli 1 113 614,84 euroa. Tilikauden 2017 tuloksen (-53 682,55) jälkeen kumulatiivinen alijäämä nousi 1 167 297,39 euroon ja tilikauden 2018 tuloksen (-1 426 381,07) jälkeen 2 593 678,46 euroon. Tilikauden 2019 tuloksen (66 617,64) jälkeen kumulatiivinen alijäämä on 2 527 060,82 euroa.

Vuoden 2020 talousarvio on 512 289 euroa ylijäämäinen. Tammi-helmikuun toteuma näyttää hieman haastavalta. Varsinkin erikoissairaanhoidon kustannukset ovat kasvaneet huomattavasti. Talousarviossa 2019 ja 2020 kunnanvaltuusto hyväksyi yksityiskohtaisen suunnitelman talouden tasapainottamisesta:

- Kokouskalenterit suunnitellaan ja kokousten kulku pyritään ohjaamaan kaikkien hallintokuntien osalta siten, että kokousten määrää ja kestoja kyetään pienentämään vuoden 2018 tasosta.
- Uuden ikäihmisten asumispalveluyksikön valmistumisen myötä on irtisanottu vuokrasopimus Vanhustenkotiyhdistyksen kanssa.
- Esiopetuksen ryhmien määrä vähennetään seitsemästä kuuteen lukuvuodeksi 2019–2020 sekä 2020–2021 ja viiteen lukuvuodeksi 2021–2022.
- Perusopetuksen, erityisopetuksen sekä lukion kokonaistuntimäärää leikataan lukuvuoden 2018 – 2019 tasosta 2 % lukuvuodeksi 2019 – 2020 sekä 2020 – 2021.
- Sivistystoimen avustajaresurssia leikataan kaksi henkilötyövuotta lukuvuoden 2018 – 2019 tasosta. Kyseisellä tasolla toimitaan ainakin lukuvuodet 2019 – 2020 sekä 2020 – 2021.
- Koulukuljetusten kriteeristöä ja perusopetuksen järjestämistä on tarkasteltu tavoitteena koulukuljetusten väheneminen lukuvuoden 2019 – 2020 alusta lähtien.
- Sivistystoimen yksiköille asetetaan velvoite raportoida sijaisten käyttö lukukausittain. Pääsääntönä on, että sijaisia ei oteta alle kolmen päivän sijaisuuksiin.
- Vähennetään ekopisteiden määrää hyötykäyttöaseman avaamisen myötä.

Näiden lisäksi kunnanhallitus päätti tasapainotuspäätöksessään

- Velvoittaa teknisen lautakunnan sekä vapaa-aikalautakunnan selvittämään päivystysten yhdistämisen mahdollisuuden tai vaihtoehtoisesti vapaa-aikaosaston päivystystä vaativien toimintojen hankkimisen ostopalveluna.
- Tekninen lautakunta ryhtyy valmistelemaan mahdollisuutta palauttaa yksityisteiden hoito yksityistielain mukaiseksi.

Yksityisteiden hoidon osalta on mahdollisuus merkittäviin säästöihin. Tämän toimenpiteen mahdollisia säästöjä ei ole huomioitu talousarviossa 2020 eikä taloussuunnitelmassa 2021 - 2022.

Lisäksi kunnanhallitus päätti todeta, että talousarviossa ja -suunnitelmassa on mahdollista huomioida varhaiskasvatuksen resurssien pieneminen, kun huomioidaan vuosina 2015 – 2018 syntyneiden lasten määrän huomattava väheneminen aiempiin vuosiin verrattuna.

Kunnanhallituksen 5.11.2018 päätösten lisäksi talousarviossa ja –suunnitelmassa on huomioitu kunnan aiemmin tekemät päätökset asumispalveluista. Vammaisten ja vanhusten asumispalvelut ja niitä tukevat ateriapalvelut siirrettiin 1.9.2018 lukien kunnan ja yksityisen toimijan yhteisyritykseen. Kunta myöntää kriteerit täyttävälle palveluntarvitsijalle palvelusetelin ja palveluntarvitsija valitsee palveluntarjoajan. Perusturvalautakunta päätti palvelusetelihinnaston. Muutos ei vaikuta vielä vuoden 2018 talouteen, mutta vuoden 2019 talouteen jo merkittävästi. Yhteisyrityksen käyttöön on tarkoitus saada syksyllä 2019 valmiiksi uusi palveluasumisen kiinteistö, joka rakennetaan hoito-olosuhteiltaan hyvin tehokkaaksi. Kun rakennus valmistuu, on palvelusetelihinnastoa mahdollista alentaa, minkä arvioidaan tuovat lisäsäästöjä vuodelle 2020.

Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan 12.11.2018 nostaa vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin 0,5 prosentista 0,6 prosenttiin. Noston vuosittainen vaikutus on 160 000 euroa ja kolmessa vuodessa yhteensä 480 000 euroa. Kunta on myynyt omistamiaan rakennuksia yksityiselle toimijalle, jolloin kyseiset rakennukset tulevat kiinteistöveron piiriin osin vuonna 2019 ja osin vuonna 2020. Myös rakenteilla oleva palveluasumisen kiinteistö tulee kiinteistöveron piiriin vuonna 2020.

Kunta myi asumispalveluiden tuottamiseen tarkoitetut rakennukset Toiskan, Isootuvan ja Pikkutuvan Pihlajalinna-konsernille. Myynti tehtiin tasearvoilla, joten myyntivoittoa ei muodostunut. Vuotuisiin poistoihin myynnillä oli noin 150 000 euron alentava vaikutus.

KÄYTTÖTALOUSOSA

1100 KUNNANVALTUUSTO

Toiminta-ajatus

Kunnanvaltuusto on kunnan ylin päätöksentekoeelin. Kunnanvaltuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2019 – 2021

Kunnanvaltuuston käsittelyyn tulee lähitulevaisuudessa poikkeuksellisen paljon laaja-alaisia, kunnan perustoimintoihin liittyviä päätösehdotuksia. Samanaikaisesti kiristyvä julkinen talous luo haastavan päätöksentekoympäristön kunnalle. Sote- ja maakuntauudistus muuttuvine aikatauluineen vahvistaa valtuuston strategisen ohjauksen merkitystä entisestään. Samaan aikaan palvelujen laatuvaatimusten lisääntyessä valtuuston merkitys myös ennakoinnissa, toiminnan arvioinnissa ja seurannassa kasvaa. Päätöksenteon kehittämisessä tulee huomioida uuden kuntalain suomat mahdollisuudet.

Valtuuston keskeisenä tehtävänä suunnitelmakaudella on linjata tulevaisuuden kunnan palvelurakenne ja sitä toteuttava organisaatiomalli. Päätöksenteon tueksi tarvitaan yhtä enemmän suunnitelmallista ja aktiivista toiminnan raportointia ja kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien monipuolistamista.

Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen luo pohjaa päätöksenteon läpinäkyvyydelle ja mahdollistaa osaltaan päättäjien laaja-alaisen tiedonsaannin.

Painopistealueet 2019 – 2021:

- Kuntalaisten hyvinvointi
- Kunnan vetovoimaisuus
- Talouden tasapaino

Painopistealueisiin perustuvat kriittiset menestystekijät/päämäärät 2019 – 2021

- Uuden kunnan tehtävien linjaus, priorisointi ja taloudellinen resurssointi
- Strategian asiakasarvojen saavuttamista tukeva ja ohjaava päätöksenteko kuntakonsernissa

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Kunnan palvelu- ja luottamustoimiorganisaation rakenteen tarkastelu on tehty ja tarvittavat muutokset on viety valmisteluun.
2. Valtuuston itsearvioinnin on tehty ja on päätetty kehittämistoimenpiteistä
3. Valtuustolle on hyväksytty toiminnan raportoinnin vuosikello. Valtuuston käsittelyyn on tuotu uusia raportointimuotoja (mm kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden seurantaraportti) ja niiden perusteella on päätetty kehittämistoimenpiteistä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Valtuuston päätöksen mukaisesti Yritystalojen ja paloaseman kiinteistöt on myyty KOY Laihian Vuokratalolle ja biokaasulaitos siirretty apportisiirtona Laihian Nuuka Lämpö Oy:lle. Hyötykäyttöaseman ja vesihuoltolaitoksen yhtiöittämisestä on tehty ensimmäinen selvitys. Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymän perustamispäätös hyväksyttiin valtuustossa joulukuussa. Kunnanvaltuuston tulee päättää 16.6.2020 mennessä, siirtääkö se itse tuottamansa sote-palvelut kuntayhtymän tuotettavaksi. Luottamustoimiorganisaation tarkastelusta käytiin keskustelua eri foorumeissa, mutta päätökset siirtyivät vuoteen 2020.
2. Valtuuston itsearviointi tehtiin lokakuussa 2019. Vastaajia oli hyvin vähän. Itsearvioinnin purku ja jatkotoimenpiteet siirtyivät vuodelle 2020.

3. Kouluterveyskyselyn tiedot on saatu syyskuussa ja tuloksia on käsitelty laajasti kouluissa ja päätöksentekoeuromissä. Kuntalaisille suunnattu turvallisuuskysely on järjestetty. Kysely on osa turvallisuussuunnitelman päivitystä.

1100	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-67 540	-77 562	0	-77 562	-67 752	87,4 %	-9 810
Netto	-67 540	-77 562	0	-77 562	-67 752	87,4 %	-9 810
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-41 620	-54 197	0	-54 197	-42 601	78,6 %	-11 596
Netto	-41 620	-54 197	0	-54 197	-42 601	78,6 %	-11 596
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-25 920	-23 365	0	-23 365	-25 151	107,6 %	1 786
Netto	-25 920	-23 365	0	-23 365	-25 151	107,6 %	1 786

Talouden toteuma 2019

Kunnanvaltuuston talous pysyi budjetissa.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Esittelijä: Lautakunnan puheenjohtaja

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunta vastaa kunnan ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastajan kanssa sekä valmistee kunnanvaltuuston päätettäväksi vuosittain hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tarkastuslautakunta myös arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2019 – 2021

- Sote-uudistus
- Maakuntauudistus

Painopistealueet 2019 – 2021:

- Talouden tasapainottamisen valvonta
- Henkilöstön sekä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen valvonta
- Sidonnaisuusrekisterin toiminnan valvonta

Painopistealueisiin perustuvat kriittiset menestystekijät/päämäärät 2019 – 2021

1. Kustannusseuranta
2. Tavoitteiden toteutumisen seuranta

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Arviointikertomuksen valmistuminen ajallaan.
2. Sidonnaisuusrekisterin asiallinen sisältö.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Arviointikertomus on valmistunut ajallaan. Tarkastuslautakunta on onnistunut toiminnallisessa tavoitteessaan.
2. Sidonnaisuusrekisteri perustettiin vuonna 2018. Tarkastuslautakunta on onnistunut toiminnallisessa tavoitteessaan.

1200	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-19 977	-22 000	0	-22 000	-17 368	78,9 %	-4 632
Netto	-19 977	-22 000	0	-22 000	-17 368	78,9 %	-4 632
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-19 873	-21 930	0	-21 930	-17 265	78,7 %	-4 665
Netto	-19 873	-21 930	0	-21 930	-17 265	78,7 %	-4 665
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-104	-70	0	-70	-103	147,1 %	33
Netto	-104	-70	0	-70	-103	147,1 %	33

Talouden toteuma 2019

Taloudellisten tavoitteiden osalta tarkastuslautakunta on pysynyt suunnitelmassa.

KUNNANHALLITUS

Tehtäväalue: 1300 Luottamushenkilöjohto (Yleishallinto)

Kustannuspaikat: Kunnanhallitus, henkilöstöjaosto, elinvoimajaosto, konsernijaosto, yhteistyötoimikunta, ystävyyskunnat, verotus, yhteistoimintaosuudet, maaseututoimi

Esittelijä: Kunnanjohtaja kunnanhallituksen, elinvoimajaoston ja konsernijaoston esittelijä
Talousjohtaja henkilöstöjaoston ja yhteistyötoimikunnan esittelijä

Toiminta-ajatus

Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta kuntastrategian mukaisesti. Se johtaa kuntakonsernia siten, että palveluverkosto on toimiva, talouden tasapaino säilyy, kuntaa kehittävät toimenpiteet toteutuvat ja kunnan elinvoimaisuus paranee. Kunnanhallituksen tehtävänä on vastata omistajaohjauksen käytännön toiminnoista sekä kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etuja ja edustaa kuntaa työnantajana sekä vastaa henkilöstöpolitiikasta.

Tehtäväalueen määrärahoista katetaan koko kuntaa koskevia yhteistoimintaosuuksia, kuten Suomen Kuntaliiton, Pohjanmaan liiton, Vaasan seudun Kehitys Oy:n ja Yhyres -kehittämisyhdistys ry:n maksuosuuksia. Lisäksi määrärahoista katetaan verotuksen ja maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen kuntaosuusmaksuja sekä työterveyshuollon kustannukset. Yhteistoimintaosuusmaksuja tehtäväalueella on yhteensä 415.000 euroa.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2019 – 2021

- Julkisen talouden kiristyminen
- Kunta- ja palvelurakenteiden muutokset
- Palveluiden kysynnän kasvu
- Kuntalaisten osallisuuden lisääminen
- Kunnan asukasluvun kasvun laantuminen

Painopisteet 2019 – 2021

1. Valmistellaan kuntastrategiaa tukeva hankintastrategia ja aloitetaan sen toimeenpano. Lisätään kunnan päätöksentekodokumentoinnissa päätösten vaikutusten ennakointia ja riskien arviointia.
2. Parannetaan ennakoivaa palveluiden suunnittelua ja vaikuttamistoimintamalleja luomalla uusia yhteistyöfoorumeita eri toimielinten välille ja kuntalaisten ja toimielinten välille.
3. Selkeytetään viestintäohjeen mukaisesti kuntakuva, lisätään kohdennettua markkinointia ja hyödynnetään viestintäsuunnitelman mukaisesti uusia viestintäkanavia. Viestintäohjeen ja –suunnitelman mukaisten toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi aloitetaan.

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Valmistellaan hankintastrategia päätöksentekoon.
2. Uusia yhteistyöfoorumeita on luotu 1 – 2 keskeisten palvelukokonaisuuksien kehittämiseksi ja foorumeiden vaikuttavuuden arviointi on tehty.
3. Markkinointitoimenpiteet on tehty ja niiden vaikuttavuus on arvioitu.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Kunnan kaikki hankintoja tekevät henkilöt ovat kokoontuneet käsittelemään hankintastrategiaa. Mietitään myös ulkopuolisen hankinta-asiantuntijan käyttämistä hallintokuntakohtaisten erityiskysymysten selvittämiseksi. Hankintastrategia ei valmistunut vuoden 2019 aikana, valmistelu jatkuu vuonna 2020.
2. Järjestö 2.0-hankkeen pilottikuntana Laihialla on järjestetty kuntalaisiltoja kunnallisen järjestöneuvottelukunnan organisoimiseksi. Hankkeen yhteyshenkilöt ovat esitelleet hanketta johtoryhmässä. Kuntalaisten ja eri yhdistysten osallistamisen avulla on toteutettu vaikuttamistoimielinten yhteinen ulkoliikuntapuistohanke, Nuukuuren viikon tapahtumat,

turvallisuuskävely ja Vanhusten viikko. Kunnassa on toteutettu brändi-tapahtumia, jossa on mietitty Laihian näkyvyyttä.

- Ulkoinen näkyvyyden lisäämiseksi kuntaan on hankittu kaksi oravapukua ja oravat ovat vierailleet vuoden aikana useissa tapahtumissa. Nimikko-oravista järjestettiin kunnan facebook:ssa nimikilpailu, jonka osanotto oli hyvä. Kunta osallistui Pohjanmaan Suurmessuille 13 - 14.4.2019. Messuilla markkinoitiin kunnan tonttien ja KOY Laihian Vuokratalojen vuokra-asuntojen tarjouskampanjaa. Tarjouskampanjan aikana myytiin viisi tonttia. Kunnan eri toiminnoista on tehty esittelyvideo, joka oli katsottavissa kunnan nettisivuilla sekä facebook- ja instagram-sivuilla. Kunta osallistui aikaisempien vuosien tapaan omalla osastolla Laihian markkinoille. Kunnan tienvarsikyltit on uusittu ja some-tiimi on jatkanut aktiivista toimintaa.

Elinkeinopolitiikka 2019

- Laihialle perustettiin 31 (v. 2018: 32) yritystä ja lopetti 35 (20) yritystä
- Starttilausuntoja annettiin 9 (8) kpl
- ELY:n ja Leader-Yhyreksen yritystukia myönnettiin 5 (6) kpl, yhteensä 180 000 euroa (188 222 euroa)
- Elinvoimajaostolla oli 4 (5) kokousta ja yksi yritysvierailu
- Laihian kunnan ja Laihian Yrittäjät ry:n yhteisiä tilaisuuksia järjestettiin 2 (3)

Suomen Yrittäjien elinkeinopolitiittisen mittaristokysely toteutetaan joka toinen vuosi.

1300	TP 2018	TA 2019	talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	105 216	100 500	0	100 500	85 966	85,5 %	14 534
Kulut	-1 150 823	-1 219 019	0	-1 219 019	-1 092 398	89,6 %	-126 621
Netto	-1 045 607	-1 118 519	0	-1 118 519	-1 006 432	90,0 %	-112 087
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	105 216	100 500	0	100 500	85 966	85,5 %	14 534
Kulut	-1 115 981	-1 192 685	0	-1 192 685	-1 064 670	89,3 %	-128 015
Netto	-1 010 765	-1 092 185	0	-1 092 185	-978 704	89,6 %	-113 481
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio-muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-34 842	-26 334	0	-26 334	-27 728	105,3 %	1 394
Netto	-34 842	-26 334	0	-26 334	-27 728	105,3 %	1 394

Talouden toteuma 2019

Kunnanhallituksen talous pysyi budjetissa.

Tehtäväalue: 1500 Keskushallinto

Kustannuspaikat: Keskustoimisto ja taloustoimisto

Tilivelvollinen viranhaltija: Hallintojohtaja

Toiminta-ajatus

Hallinto-osasto huolehtii kunnanvaltuuston ja –hallituksen, tarkastuslautakunnan ja kunnanhallituksen alaisten jaostojen ja toimikuntien pöytäkirjatuotannosta, päätösten toimeenpanosta, keskusarkistosta, ict-palveluista, asianhallinta- ja sopimusjärjestelmästä, henkilöstöhallinnon ja laskentatoimen tehtävistä sekä muista keskitetysti tuotettavista toimistotukipalveluista.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudella 2019 - 2021

- Sosiaali- ja maakuntauudistukseen liittyvät selvitystyöt ja mahdollisten vaikutusten ennakointi tukipalvelutoimintoihin.
- Tukipalvelujen optimointi tulevaisuuden kuntaorganisaatioon.
- Keskeisten sovellusten uudistaminen siten, että ne vastaavat talouden ja päätöksenteon (johtamisen) seurannan ja tiedottamisen nykytarpeita.

Painopisteet 2019 – 2021

- Keskeisten tukipalvelusovellusten käytön laajentaminen ja tehostaminen
- IT-infran kehittäminen edelleen
- Organisaation rakenteellisten muutosten vaikutusten suunnitelmallinen läpivienti tukipalveluissa työhyvinvoinnista huolehtien
- Hallinnon sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen ja viestinnän parantaminen (suunnitelmallista, ennakoivaa, kohderyhmäkohtaista, selkeää, ajankohtaista)

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Asianhallintajärjestelmän käytön laajentaminen organisaatiossa jatkuu.
2. Palkkahallinto-ohjelman käytön jalkauttaminen organisaatioon on aloitettu.
3. It-tukitoimintojen rakenteellinen ja toiminnallinen tehostus on suoritettu automatisoinnin ja selkeän vastuunjaon kautta.
4. Työtehtävien optimoinnin suunnittelu muuttuvassa toimintaympäristössä yhdessä henkilöstön kanssa
5. Tukipalvelujen sisäisen tiedottamisen kehitystarpeista tehdään sisäinen kysely ja siinä esiin nostettujen keskeisten kehityskohteiden toimeenpano on aloitettu.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Asianhallintajärjestelmää käytetään yhä laajemmin. Viimeisimpänä sinne on siirretty sopimushallinta. Käytön laajentamista jatketaan edelleen.
2. Tekninen palkanlaskenta siirrettiin ulkoisen toimijan, Mico Botnia Oy:n, tehtäväksi. Muutoksen jalkauttaminen on päässyt hyvään vauhtiin.
3. Kunnan oman IT-palvelimen takuu-aika on umpeutunut joitain vuosia sitten. Palvelimen siirto ulkoisen toimijan palvelimelle aloitettiin ja sitä jatketaan tulevana vuonna. Sisäverkon infran siirto saatiin päätökseen. Näin varmistetaan tiedon käytettävyyden ja ajantasaisuuden sekä vahvistetaan tietoturva.
4. Resurssien pienenemisen vuoksi tehtävien priorisointia on jouduttu harkitsemaan tarkkaan. Kuluvana vuonna on ollut välttämätöntä keskittyä vain välttämättömiin toimintoihin.
5. Ei ole toteutunut edellisessä kohdassa kuvatun resurssipuutteen vuoksi.

1500	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	32 644	25 584	0	25 584	42 630	166,6 %	-17 046
Kulut	-1 024 752	-1 102 422	0	-1 102 422	-914 485	83,0 %	-187 937
Netto	-992 108	-1 076 838	0	-1 076 838	-871 855	81,0 %	-204 983
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 166	7 304	0	7 304	12 833	***	-5 529
Kulut	-974 855	-1 062 061	0	-1 062 061	-872 528	82,2 %	-189 533
Netto	-973 689	-1 054 757	0	-1 054 757	-859 695	81,5 %	-195 062
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	31 478	18 280	0	18 280	29 797	163,0 %	-11 517
Kulut	-49 897	-40 361		-40 361	-41 957	104,0 %	1 596
Netto	-18 419	-22 081	0	-22 081	-12 160	55,1 %	-9 921

Talouden toteuma 2019

Keskushallinnon talous pysyi budjetissa.

Tehtäväalue: 1700 Kunnan tilat ja osakehuoneistot

Tilivelvollinen viranhaltija: Hallintojohtaja

Toiminta-ajatus

Kunnan metsä- ja maa-alueiden suunnitelmallinen hoito ja hyödyntäminen maanosto- ja metsätoimikunnan avustuksella.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2019 – 2021

- Monipuolinen ja markkinahinnat huomioiva asuin-, liike ja teollisuustonttitarjonta ja kaavoituksen onnistuminen ovat keskeisiä kunnan elinvoimaisuuden kannalta.
- Yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa voimakkaasti tonttimyyntiin.
- Metsien hoidolliset toimenpiteet pohjautuvat ajantasaiseen metsätaloussuunnitelmaan. Metsän myynnin ajoittamisessa tulee ottaa huomioon kulloinen puuraaka-aineen hintataso.

Painopisteet 2019 – 2021

1. Monipuolinen, kunnan elinvoimaisuutta tukeva tonttitarjonta
2. Metsäomaisuuden ammattitaitoinen hoito ja hyödyntäminen

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Tonttimarkkinoinnin suunnitelmallinen kohdentaminen ja lisääminen sekä kuntakuvan mukaisesta tonttivarannosta huolehtiminen.
2. Metsätaloussuunnitelman ylläpito ja suunnitelman mukaiset toimenpiteet.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Kunta järjesti tonttitarjouskampanjan syksyn aikana. Kampanjan aikana myytiin viisi tonttia, joista kolme oli vuokratontteja. Yhteensä tontteja myytiin yhdeksän. Vuoden aikana on toimeenpantu yksi edellisenä vuonna päätetty tontinosto ja ostettu yksi uusi alue.
2. Kunnan metsähakkuita ja muita toimenpiteitä toteutetaan metsätaloussuunnitelman mukaisesti. Kunta on pyytänyt marraskuussa 2018 pystykaupparjouksia noin 2 200 m³ hakkuukertymästä, ja maaliskuussa 2019 on allekirjoitettu sopimukset yhteensä noin 66 000 euron suuruisesta puukaupasta. Hakkuita toteutetaan hakkaajien omien aikataulujen mukaisesti seuraavien kahden vuoden aikana.

1700	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	208 763	145 000	0	145 000	123 235	85,0 %	21 765
Kulut	-16 131	-25 000	0	-25 000	-22 533	90,1 %	-2 467
Netto	192 632	120 000	0	120 000	100 702	83,9 %	19 298
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	208 763	145 000	0	145 000	123 235	85,0 %	21 765
Kulut	-16 131	-25 000	0	-25 000	-22 533	90,1 %	-2 467
Netto	192 632	120 000	0	120 000	100 702	83,9 %	19 298
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	0	0	0	0	0	***	0
Netto	0	0	0	0	0	***	0

Talouden toteuma 2019

Tontteja myytiin ennakoitua vähemmän, joten tuotot jäivät budjetoidusta. Kustannukset pysyivät budjetissa.

1300 1500 1700	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	346 623	271 084	0	271 084	251 831	92,9 %	19 253
Kulut	-2 191 706	-2 346 441	0	-2 346 441	-2 029 416	86,5 %	-317 025
Netto	-1 845 083	-2 075 357	0	-2 075 357	-1 777 585	85,7 %	-297 772
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	315 145	252 804	0	252 804	222 034	87,8 %	30 770
Kulut	-2 106 967	-2 279 746	0	-2 279 746	-1 959 731	86,0 %	-320 015
Netto	-1 791 822	-2 026 942	0	-2 026 942	-1 737 697	85,7 %	-289 245
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	31 478	18 280	0	18 280	29 797	163,0 %	-11 517
Kulut	-84 739	-66 695	0	-66 695	-69 685	104,5 %	2 990
Netto	-53 261	-48 415	0	-48 415	-39 888	82,4 %	-8 527

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tehtäväalue: 1800 Vaalilautakunta

Esittelijä: Hallintojohtaja

Toiminta-ajatus

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen lautakunta, joka huolehtii valtiollisten vaalien, kunnallisvaalien, europarlamenttivaalien ja kansanäänestysten toimittamiseen liittyvistä tehtävistä

Painopisteet 2019 – 2021

Vuonna 2019 järjestetään eduskuntavaalit, europarlamenttivaalit ja maakuntavaalit.

Vuonna 2020 ei ole säännönmukaisia vaaleja

Vuonna 2021 järjestetään kuntavaalit

Tavoitetaso (mittari) 2019

Vaalien järjestäminen säädösten ja ohjeistuksen mukaan.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

Huhtikuussa järjestettiin eduskuntavaalit ja toukokuussa europarlamenttivaalit.

1800	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	13 396	26 000	0	26 000	26 778	103,0 %	-778
Kulut	-18 443	-64 212	0	-64 212	-38 101	59,3 %	-26 111
Netto	-5 047	-38 212	0	-38 212	-11 323	29,6 %	-26 889
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	13 396	26 000	0	26 000	26 778	103,0 %	-778
Kulut	-17 951	-64 212	0	-64 212	-37 322	58,1 %	-26 890
Netto	-4 555	-38 212	0	-38 212	-10 544	27,6 %	-27 668
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-492	0	0	0	-779	***	779
Netto	-492	0	0	0	-779	***	779

Talouden toteuma 2019

Keskusvaalilautakunnan talous pysyi budjetissa.

PERUSTURVALAUTAKUNTA

Tehtäväalueet: Terveydenhuolto, Sosiaalitoimi, Avopalvelut, Laitospalvelut

Esittelijä: Perusturvajohtaja

Lautakunnan toiminta-ajatus

Laihia on kuntalaisten, perheiden ja lähiyhteisöjen terveyttä ja hyvinvointia aktiivisesti edistävä kunta. Perusturvatoimen palvelukokonaisuus vastaa kuntalaisten tarpeisiin asiakas- ja perhekeskeisesti sekä kustannustehokkaasti kuntalaisten omaa elämänhallintaa ja kunnan elinvoimaa vahvistavien lähipalveluiden avulla.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2019 – 2021

- Kuntalaisten tarpeet ja oikeudet
- Hyvinvointikuntayhtymän valmistelu
- Henkilöstön saatavuuden haasteet
- Palvelujen tarpeen kasvu

Mahdollinen hyvinvointikuntayhtymä muokkaa palvelu- ja toimintarakenteita suunnittelukauden aikana. Laihia muiden Pohjanmaan kuntien tavoin osallistuu aktiivisesti kehittämistyöhön ja työryhmätyöskentelyyn palvelukokonaisuuksien kehittämiseksi tarpeita vastaaviksi lähi- ja aluetason palveluiksi. Vaasan keskussairaalan ja Vaasan kaupungin suunnitelma päihde- ja mielenterveyspalvelujen yhdistäminen ei toteutunut ja ei vaikuttanut Laihialaisten palveluihin. Laajojen uudistusten ohella omaa palvelutuotantoa muokataan kustannushallittavammaksi ja tuloksellisemmaksi avopalvelutoimintojen kehittämisen, henkilöstön kohdentamisen sekä eri toimijoiden yhteistyön avulla. Suunnitelmavuosien painopistealueita ovat taloudellisuus, terveyden- ja hyvinvoinnin edistäminen, muutosjohtaminen sekä uusien toimintamallien kehittäminen ja vakiinnuttaminen käytäntöön. Ikärakenteen muutos lisää palvelujen tarpeen määrää merkittävästi. Mannerheimin lastensuojeluliiton Laihian osasto on aktiivinen palvelujentuottaja erityisesti lapsiperheille. Heidän jäsenensä tekivät vuonna 2019 yli 700 tuntia vapaaehtoistyötä. Myös Pohjanmaan sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen toiminta on kehittynyt ja erityisesti ikäihmisten kerho on saavuttanut suuren suosion. Tästä syystä toimintaa on jaettu kahteen ryhmään.

Painopistealueisiin perustuvat kriittiset menestystekijät / päämäärät 2019 - 2021

1. Kuntalaisnäkökulman vahvistaminen
2. Kustannushallittavuuden vahvistaminen
3. Kuntaan sopivan sote-palvelukokonaisuuden muotoilu

	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 925 157	496 600	0	496 600	1 023 457	206,1 %	-526 857
Kulut	-28 160 494	-27 413 971	-425 000	-27 838 971	-28 449 757	102,2 %	610 786
Netto	-26 235 337	-26 917 371	-425 000	-27 342 371	-27 426 300	100,3 %	83 929
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 923 805	496 600	0	496 600	1 023 457	206,1 %	-526 857
Kulut	-27 898 083	-27 363 439	-425 000	-27 788 439	-28 392 888	102,2 %	604 449
Netto	-25 974 278	-26 866 839	-425 000	-27 291 839	-27 369 431	100,3 %	77 592
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 352	0	0	0	0	***	0
Kulut	-262 411	-50 532	0	-50 532	-56 869	112,5 %	6 337
Netto	-261 059	-50 532	0	-50 532	-56 869	112,5 %	6 337

Tehtäväalueet

Tehtäväalue: 3000 Terveydenhuolto

Kustannuspaikat: Perusterveydenhuolto, Erikoissairaanhoito, Ympäristöterveydenhuolto

Tilivelvollinen viranhaltija: Perusturvajohtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Vaasan sairaanhoitopiiri tuottaa erikoissairaanhoidon palvelut. Vaasan kaupunki tuottaa perusterveydenhuollon ja ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Perusterveydenhuolto/ Yhteistoiminta-alue

Toiminta-ajatus

Laihian yhteistoiminta-alue on yksi neljästä Vaasan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen tulosalueista. Tulosalueella toteutetaan Vaasan kaupungin ja sosiaali- ja terveystoimen strategisten tavoitteiden sekä kaupungin ja Laihian kunnan yhteistoimintasopimuksen mukaisia sosiaali- ja terveyspalveluita. Tavoitteena on taata kuntalaisille hyvän elämän edellyttämät laadukkaat ja taloudellisesti tuotetut terveyspalvelut lähipalveluna. Toiminnassa on korostettu asiakaslähtöisyyttä, hoidon oikea-aikaisuutta sekä oikeaa hoidon porrastusta. Erityistä huomiota on kiinnitetty paljon palveluja tarvitseviin, ikäihmisten palveluihin sekä kotona asumisen tukemiseen. Lasten ja nuorten hyvinvointia tuetaan matalan kynnyksen neuvola- ja kouluterveydenhuollon palveluilla. Vaasan kaupungille yhteistoiminta-alue on nettomaksaja.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Lautakuntaan ja aluejaostoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisessa on onnistuttu hyvin. Asiakkailta/potilailta saatujen palautteiden perusteella lähipalvelut on koettu toimiviksi ja palveluihin on oltu pääsääntöisesti tyytyväisiä.

Tulosalueella on vuoden aikana tiivistetty organisaatorakennetta siten, että fysioterapian osastonhoitajan toimi muutettiin eläköitymisen yhteydessä vastaavan fysioterapeutin toimeksi. Lisäksi kotisairaanhoidossa vastaavan terveydenhoitajan toimen vapautuessa toimea ei täytetty, vaan lähiesimiestehtävät liitettiin neuvolatoiminnasta vastaavan osastonhoitajan alaisuuteen.

Lääkärinvastaanotolla hoidetaan sekä päivystykselliset, kiireelliset ja ei-kiireettömät asiakkaat. Kiireettömän ajan on vuoden aikana saanut kuukauden ja kuuden viikon kuluessa hoidon tarpeen arvioinnista. Syyskuun alusta otettiin käyttöön ns. jonojärjestelmä. Asiakkaan yhteydenoton ja hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä (yleensä hoitajat joko puhelimesta tai vastaanotoillaan) arvioidaan hoidon kiireellisyys ja laitetaan ns. jonoon. Jonosta hoitaja ilmoittaa asiakkaalle kotiin lääkäriajan. Asiakkaan ei tarvitse soittaa useaan eri otteeseen saadakseen lääkäriajan, vaan yksi yhteydenotto riittää. Tällä tavalla toimien saadaan asiakaskontaktien todellinen määrä selville ja kyetään kohdistamaan työpanosta tarvittaviin kohteisiin. Syksyllä otettiin käyttöön pilottina myös Elisa Etämittaus INR-potilaille (Marevan lääkitys). Pilottiin lähti mukaan 15 potilasta. Kesäkuulla aloitti toimintansa rajatun lääkkeenmääräämiskoulutuksen käynyt sairaanhoitaja, jolla on oikeudet uusia tiettyjä lääkärin määräämiä lääkkeitä (verenpaine, diabetes, astma) sekä määrätä esim. silmätulehdukseen antibioottitipat. Syyskuun alusta alkaen muuttuivat hoitajanvastaanotokäynnit (sairaanhoidolliset käynnit) maksullisiksi siten, että kahdelta ensimmäiseltä käyntikerralta vuodessa peritään 10€ käyntimaksu.

Vuodeosasto on 10-paikkainen, ja sen nimi muutettiin 1.8.2019 alkaen akuutti- ja kuntoutusosastoksi. Uusi nimi kuvaa paremmin nykyisiä toimintoja. Osastolla kuntoutetaan leikkauksesta toipuvia potilaita, lääkityksen muutoksen yhteydessä seurantaa edellyttäviä potilaita sekä saattohoitopotilaita. Lisäksi lääkärin määräämiä tukisukkamittauksia ja muistitestejä tehdään polikliinisesti eli asiakas tulee osastolle hoitajan vastaanotolle sukamittaukseen tai muistitettiin. Lääkärin määräämät muistitestaukset tehdään tarvittaessa myös asiakkaan kotona. Kuntalaisten suonensisäiset lääkehoidot ja tarvittaessa haavahoidot toteutetaan iltaisin ja viikonloppuisin osastolla. Täten kuntalaisten ei tarvitse lähteä Vaasaan päivystykseen hakemaan tarvitsemaansa hoitoa.

Syntyvyyden lasku on valtakunnallinen ilmiö, joka näkyy myös Laihialla. Viime vuonna syntyi kaiken kaikkiaan 73 lasta. Neuvolaikäisten lapsiperheiden tuen tarve on lisääntynyt merkittävästi. Vahvuutta vanhemmuuteen -ryhmätoimintaa on toteutettu yhdessä Vaasan kanssa ja se on ottanut paikkansa uutena työmuotona. Perhevalmennuksen messumuotoisiin iltoihin on kutsuttu yhteistyökumppaneita pitämään omaa pistettään. Messumuotoisten perhevalmennusiltojen lisäksi on järjestetty erillisiä valmennusiltoja perheeseen ja parisuhteeseen liittyen. Myös ryhmäneuvolatoimintaa on jatkettu edellisvuosien tapaan. Terveyskeskuksessa on vuoden aikana pitänyt vastaanottoa myös yksityinen lasten- ja nuortenpsykiatri.

Kotisairaanhoidon ja kunnan alaisen kotihoidon yhteistyötä on tiivistetty mm. säännöllisten tiimikokousten avulla ja on sovittu yhteisiä toimintatapoja yhteistyötä tukemaan. Kotihoidon toiminta (kunnan kotipalvelu ja yhteistoiminta-alueen kotisairaanhoido) on toiminut Meijerin tiloista käsin. Hyvinvointia edistävät kotikäynnit 75 -vuotta ja 80 -vuotta täyttävälle kuntalaisille toteutettiin yleisötilaisuutena yhteistyössä kunnan kanssa Laihian seurakunnan tiloissa keväällä 2019. Tilaisuudessa käytiin läpi kotona asumista tukevia toimia ja tarjolla olevia palveluita.

Yksityisen palvelutuottajan kanssa on voimassa oleva sopimus, mikäli virka-ajan ulkopuolista tarvetta kotisairaanhoidolle ilmenee. Tälle palvelua on tarvittu toistaiseksi hyvin harvoin.

Hammashoitolassa on panostettu edellisvuosien tapaan jonojen purkamiseen. Haasteellista on päästä hoitotakuun määräaikoihin, tavoitteeseen pyrittiin oman toiminnan kehittämällä ja ostopalveluilla. Tilanne näyttää jatkuvan edelleen vaikeana yhä lisääntyvän potilasmäärän takia. Äkillisissä hammassäryissä tai muissa äkillisissä hammasvaivoissa on hoitoon pääsy ollut mahdollista yleensä saman tai seuraavan päivän aikana.

Fysioterapiassa tapahtui muutoksia henkilöstörakenteessa, kun osastonhoitajan toimi muuttui vastaavan fysioterapeutin toimeen ja yksi fysioterapeutin toimi muutettiin osa-aikaiseksi 10/2019 alkaen. Polikliininen fysioterapia väheni, kun fysioterapiaosasto lopetti 70-vuotiaiden kuntotarkastukset, mutta sen myötä resurssia pystyttiin kohdentamaan enemmän kotikuntoutukseen ja suoravastaanottoon. Fysioterapeutin suoravastaanoton ensikäyntiaikoja oli keskimäärin 18 aikaa kuukaudessa. Kokonaisuudessa suoravastaanoton ensikäyntien määrä kasvoi 57 käynnillä ja kotikäyntien määrä kasvoi 73 käynnillä edelliseen vuoteen verrattuna. Käynnit akuutti- ja kuntoutusosastolla pysyivät samassa linjassa edelliseen vuoteen nähden. Fysioterapiassa kokoontui 9 kuntosaliryhmää viikoittain. Ryhmäliikunnassa käy pääosin monisairaita asiakkaita ja ryhmäliikunnan tavoite on tukea kotona asumista, ehkäistä syrjäytymistä ja palauttaa työkykyä. Myös koululaisten hyvinvointia haluttiin edistää pitämällä ergonomia- ja ryhtihojausta koululla ja tarvittaessa yksilökäyntein.

Lasten- ja nuorten puhe- ja toimintaterapiat ovat ostopalveluja. Näihin palveluihin pääsy on helpottunut parin vuoden takaiseen tilanteeseen nähden ja jono on liikkunut nopeampaa vuoden 2019 aikana kuin aikaisempina vuosia. Vuoden lopussa puheterapiaan pääsyä odotti alle 10 lasta, kun määrä vuotta aikaisemmin oli 16. Vuoden 2019 aikana puheterapiajono on ollut jopa tyhjä muutamaan otteeseen. Myös äännekoulu etäpalveluna on käytössä ja se soveltuu osalle palvelun tarvitsijoista.

Terveyskeskuspsykologin palvelut toteutetaan myös ostopalveluna. Pääsääntöisesti on ollut tarvetta lasten kokonaiskehityksen arvioinneille. Kahden psykiatrisen sairaanhoitajan toimesta kyetään tarjoamaan virka-aikana ns. HEA käyntejä (henkinen ensiapua äkillisessä kriisissä). Virka-aikainen kriisiryhmätoiminta on käytössä.

Vaasalta ostetut psykososiaaliset palvelut olivat käytön mukaan 76 000€. Summa on reilu 20 000€ alhaisempi kuin edellisvuonna. Summaan sisältyvät myös sosiaaliamiehen palvelut ja sosiaalipäivystys.

Tukipalveluissa vuoden 2019 aikana koettiin laitoshuoltajien kohdalla pulaa ammattitaitoisesta henkilökunnasta. Päteviä hakijoita ei ollut saatavilla ja toimia jäi täyttämättä. Hankalaan ja kuormittavaan tilanteeseen haetaan edelleen ratkaisua kuluvaan kevään aikana. Välinehuollon toimintavarmuus hammashuollon ostopalveluiden lisääntyessä on ollut esillä vuoden aikana myös useampaan kertaan. Tulosalueella toimii yksi kokoaikainen huoltomies-vahtimestari.

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 2019
Käynnit lääkärivastaanotto	7 554	7 009	6 603	7 100	6 192
Käynnit hoitajavastaanotto	11 280	11 214	11 688	12 000	10 924
Käynnit terveydenhoitaja, neuvola	6 368	6 186	5 647	6 000	5 688
Käynnit hammashuolto	10 330	9 771	9 777	10 000	9 612
Käynnit kotisairaanhoido	6 809	6 876	6 878	7 000	5 930
Vuodeosaston nettovrkhinta	223,20	253,87*	241,42	236,00**	251,54

** Hoitovrk:ina käytetty max-määrää (365 vrk, 10 paikkaa)

Keskeiset talouden tunnusluvut

Tunnusluku	TP 2018	TA 2019	TOT 2019
Lääkärinvastaanotto nettomenot yht. €	2 090 430	2 178 500	2 111 765
Hammashuolto nettomenot yht. €	670 764	685 500	670 185
Kotisairaanhoido nettomenot yht. €	399 475	405 500	346 200
Vuodeosasto nettomenot yht. €	877 090	856 800	854 392
Kuntoutuspalvelut (sisältää fysioterapia, muu terapia, muu lääkinnällinen kuntoutus) yht.nettomenot €	361 872	342 800	400 548

* Apuvälinevuokrakustannukset laskutetaan suoraan kunnalta

Tavoitteet

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2019	Mittari
Hyvinvointi Peruspalveluiden määräajat toteutuvat	Kiireetön jono lääkärille	Lääkärin vastaanotolle on päässyt hoitotakuun rajoissa. Hammaslääkäri palveluiden osalta ollaan hoitotakuun ylärajoilla.
Ennaltaehkäisevän työn priorisointi	Ikäihmisten kotona asumisen tukeminen	Kotisairaanhoido toteutti yhdessä kunnan toimijoiden kanssa yhteisen hyvinvointi-iltapäivän 75- ja 80-vuotta täyttäneille. Fysioterapeutit kuntouttavat kotikäyntimäärät nousussa.
	Terveyden edistäminen tapahtuma yläkouluikäisille	Perinteinen terveyspäivä yläkouluikäisille toteutui
Talouden tasapaino ja laadukkaat palvelut		
Järkevästi ja tehokkaasti tuotetut palvelut	Palveluverkon kohdentaminen ydintoimintoihin	Hoitajien ja lääkäreiden vastaanottojen käyntimäärät ovat jonkin verran vähentyneet. Jonojärjestelmä on otettu käyttöön syksyllä lääkärin kiireettömiin aikoihin. Rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden omaava sairaanhoitaja on aloittanut toimintansa.
Laadukkaat palvelut	Laatutyö sisäistetty osaksi toimintaa	SHQS:n mukainen ulkoinen auditointi on saavutettu ja laaduntunnustus myönnetty 13.12.2019

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2019	Mittari
Turvallisuusuhat hallintaan	Turvallisuuskoulutusten ja –harjoitusten toteutuminen eri toimipisteissä. Turvanapit käytössä.	HaiPro ilmoitusten määrä. Toteutuneet koulutuspäivät ja turvallisuusharjoitukset.
Pula ammattitaitoisesta henkilökunnasta	Tarvittava täydennys- ja lisäkoulutus toteutetaan suositusten puitteissa.	Toteutuneet koulutuspäivät ammattiryhmittäin.

Tuloslaskelma	TA2019 1000 €	TP2019 1000 €	TP 2019 1000 €
Toimintatulot	6 056	6 056	-204
Toimintamenot	-6 056	-6 056	+204

Tulosalueen menojen toteuma on 14.2.2020 tilanteessa 5 852 M€, mikä alittaa talousarvion 203 800 €. Vaasan kaupungille tulosalueen kustannusvaikutus on 0 €.

Kuntaosuus 14.2.2020 tilanteessa (tulosityksiköiden nettomenot yhteensä) on n. 5 220 M€. Tämän lisäksi investointeja on toteutunut ainoastaan 722 €. Kunnalta on toimintavuoden aikana peritty ennakkona kuntaosuutta kuukausittain yhteensä 5 452 €. Kunnalle tulee näin ollen palauttaa liikaa ennakkoon laskutettua kuntaosuutta, josta vähennetään investoinnit. Palautettavan summan suuruus on n. 231 464 €. Lopullinen kuntaosuussumma tarkentuu tilinpäätöksen valmistuessa. Yhteistoiminta-alueen sopimuksen mukaan kuntalaskutuksen tasauslasku on laskutettava tai liikaa peritty osuus palautettava viimeistään seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

Toimintatuotot ovat toteutuneet suunnitellusti. Menojen toteuma on yhteensä 97 %. Säästöä syntyi palkkamenoista, koska suunniteltua ostolääkäripalvelua ei saatu toteutettua sekä laitoshuoltajien rekrytoinnissa ilmeiden ongelmien vuoksi. Lisäksi organisaation esimiestasolla tehdyillä rakenne- ja toimintamuutoksilla syntyi myös taloudellista etua. Lääkäriin vastaanotolla syntyi säästöä myös palveluiden ostoissa, kuten laboratorio ja röntgen tutkimuksien osalta. Investoinneista syntyi säästöä, koska varatusta summasta käytettiin vain murto-osa. Kyseessä oli aineettomiin investointeihin, lähinnä ITC-hankkeisiin, varattu summa. Hankintojen siirtyessä seuraavaan vuoteen, jäi varattu summa käyttämättä.

Henkilöstö 31.12.2019

Vakituiset	65
- kokoaikaiset	64
- osa-aikaiset	1
Määräaikaiset	11

Vakituisten ja määräaikaisen henkilöstön määrä on edellisvuoteen verrattuna pysynyt lähes vakiona.

Erikoissairaanhoito/ Vaasan sairaanhoitopiiri

Vaasan sairaanhoitopiiri vastaa alueen erikoissairaanhoitopalvelujen tuottamisesta. Toimintaa säätelee erikoissairaanhoitolaki (1326/2010), jota sovelletaan kansanterveyslaissa (66/1972) ja erikoissairaanhoitolaissa (1062/1989) säädetyn kunnan järjestämisvastuuseen kuuluvan terveydenhuollon toteuttamiseen ja sisältöön. Terveydenhuoltoon sisältyvät terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito. Mahdollinen

hyvinvointikuntayhtymä tulee integroimaan nykyisen erikoissairaanhoidon palvelukokonaisuuden yhdessä perusterveydenhuollon ja kuntien perusturvatoimien sosiaalipalveluiden kanssa uudeksi maakunnalliseksi palvelukokonaisuudeksi. Sairaanhoidopiirin laskutuksen kasvu nopeutui erityisesti loppuvuoden osalta.

Tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Erikoissairaanhoidon enint. €/asukas	1 338	1 252	1 260	1 250	1 265
Siirtoviivepäivät*	61	179	157	179	190
Outlierpäivät	427	322	295	322	330

*Outlier-päivä johtuu potilaan kunnosta, eli häntä ei voida lähettää kotiin/jatkohoitoon vaikka toimenpide ja normaali hoitoaika on ohi, vaan tarvitsee edelleen erikoissairaanhoidon, kun taas siirtoviivepäivä tarkoittaa sitä että potilas pitäisi siirtää jatkohoitoon tai kotiin, mutta ei ole otettu vastaan, ei tarvitse enää erikoissairaanhoidon. V.2016 tehtiin näille sellainen jako, että yleislääketieteen potilaat (e-ala 98) odottavat jatkohoitoa sairaalahoidon jälkeen ja akuuttilääket./yleislääket.potilaat (e-ala 15 Y) odottavat paikkaa jo heti kun tulevat päivystyksen kautta sairaalaan. Ei ole siis erikoissairaanhoidopotilaita vaan pth-potilaita jo tullessaan tänne. Nämä ovat tietysti seurauksena pth-päivystyksestä ja kasvava määrä.

Ympäristöterveydenhuolto / Yhteistoiminta-alue

Terveysvalvonta vastaa terveydensuojelu-, elintarvike- ja tupakkalaeissa kunnalle säädetyistä tehtävistä Vaasan ja Laihian muodostamalla yhteistoiminta-alueella. Tavoitteiden toteutuminen Toimintaperustuu vuosittain laadittavaan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaan, joka perustuu valtion asettamiin valvontatavoitteisiin. Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi tehtäviin kuuluumm. ilmoitusten ja hakemusten käsittely, lausuntojen antaminen, valitusten käsittely, epidemioidenselvittäminen, asumisterveysasiat sekä asiakkaiden neuvonta ja ohjaus

Tavoitteiden toteutuminen

Toiminta perustuu vuosittain laadittavaan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaan, joka perustuu valtion asettamiin valvontatavoitteisiin. Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi tehtäviin kuuluumm. ilmoitusten ja hakemusten käsittely, lausuntojen antaminen, valitusten käsittely, epidemioidenselvittäminen, asumisterveysasiat sekä asiakkaiden neuvonta ja ohjaus

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteuttaminen (tavoite 75 %)	85%	75%	75%

Tavoitteet

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2019	Mittari
Viranomastehtävien hoitaminen lainsäädännön edellyttämällä tasolla	Henkilöresurssin ylläpitäminen ja kehittäminen. Tietojärjestelmien hyödyntäminen.	Valvontasuunnitelman toteutumisasaste
Uhkaavat asiakastilanteet	Tarkastustehtävissä toimitaan tarvittaessa pareittain. Tarvittaessa kutsutaan poliisi. Hakeudutaan koulutukseen.	Ei toteutuneita uhkatilanteita.

Tuloslaskelma	TA 2019 1 000 €	TP 2019 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Toimintatulot	169	169	0
Toimintamenot	510	509	3
Toimintakate	340	340	3

Nettoalijäämän jakautuminen kunnittain (kohdentamisperusteena asukasluvu 31.12.2015)

Terveysvalvonta

Henkilöstö 31.12.2019

Henkilöstö	TP 2019
Vakituiset	8,5
- kokoaikaiset	7,5
- osa-aikaiset	1

Eläinlääkintähuolto

Toiminta-ajatus

Eläinlääkintähuolto vastaa peruseläinlääkäripalveluiden ympärivuorokautisesta saatavuudesta. Päivystysaikana palvelut järjestetään Vaasan, Mustasaaren, Vöyrin ja Laihian muodostamallapäivystysalueella. Eläinlääkintähuolto vastaa myös eläinsuojelulain valvonnasta, ennaltaehkäisevästä eläinlääkintätyöstä, tarttuvien tautien vastustuksesta, kunnan velvollisuudesta huolehtia irrallaan tavattujen lemmikkieläintilapäisen hoidon järjestämisestä.

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2018	TA2019	TP2019
Potilasmäärät			
Vaasa	2 017	1 802	2 245
Laihia	1 696	1 061	1 654

Tavoitteet

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2019	Mittari
Käynnit, Vaasan toimipiste Käynnit, Laihia toimipiste	2 200 potilaskäyntiä 1 400 potilaskäyntiä	potilaskäyntien määrä

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Hallintokunnan keskeiset tavoitteet vuodelle 2019	Mittari
Uhkaavat asiakastilanteet	Tapausten kirjaaminen, seuranta ja mahdolliset lisätoimenpiteet	Ei toteutuneita uhkatilanteita
Peruseläinlääkäripalveluiden ympärivuorokautinen saatavuus	Ei poikkeamia palvelun saatavuudessa	Ei poikkeamia

Tuloslaskelma	TP 2019 1 000 €	TP 2019 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Toimintatulot	188	186	-2
Toimintamenot	354	369	-23
Toimintakate	166	183	-25

Nettoalijäämän jakautuminen kunnittain (kohdentamisperusteena käyntien määrä)

Eläinlääkintähuolto

Henkilöstö 31.12.2019

Henkilöstö	TP 2019
Vakituiset	
- kokoaikaiset	2
- osa-aikaiset	2

3000	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-15 937 092	-16 556 522	-50 000	-16 606 522	-16 587 009	99,9 %	-19 513
Netto	-15 937 092	-16 556 522	-50 000	-16 606 522	-16 587 009	99,9 %	-19 513
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-15 937 092	-16 556 522	-50 000	-16 606 522	-16 587 009	99,9 %	-19 513
Netto	-15 937 092	-16 556 522	-50 000	-16 606 522	-16 587 009	99,9 %	-19 513
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	0	0	0	0	0	***	0
Netto	0	0	0	0	0	***	0

Talouden toteuma 2019

Terveystoiminta toteutui budjetin mukaisesti. Erikoissairaanhoidon kustannukset kasvoivat erityisesti loppuvuonna.

Tehtäväalue: 3010 Sosiaalitoimi

Kustannuspaikat: Sosiaalitoimisto, Sosiaalityö, Omaishoidon tuki, Vammaispalvelut, Perhehoito, Tarveharkintainen/ ehkäisevä toimeentulotuki

Tilivelvollinen viranhaltija: Johtava sosiaalityöntekijä, Perusturvajohtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Kuntalaisten, perheiden ja lähiyhteisöjen hyvinvointi ja sosiaalinen turvallisuus vahvistuvat yksilöiden ja perheiden omaa elämänhallintaa, toimintakykyä ja osallisuutta vahvistavien palveluiden avulla.

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtäväaluetta koskevat muutokset

Maakunnan sote-uudistus etenee eri työryhmissä tehtävän työn myötä kaikissa Pohjanmaan kunnissa, tavoitteena on aikaansaada tasalaatuiset ja tarpeenmukaiset palvelukokonaisuudet alueen jokaiseen kuntaan.

Sosiaalityö yhteistyössä perusterveydenhuollon kanssa pyrkii pitämään yllä ja vakiinnuttamaan tuloksellista työttömyyden hoitoa paikallisesti ja osana alueellista työllistymispalveluiden TYP-toimintaa sekä monialaisen palvelutarpeen tarpeessa olevan asiakaskunnan palvelujen käytön hallintaa monialaistoimijaverkostossa.

Lapsiperhepalvelut (perhetyö, lapsiperheiden kotipalvelu, perheoikeudelliset palvelut, lastensuojelu), vammaispalvelut, psykososiaaliset palvelut ja omaishoito sekä aikuissosiaalityö muuttuvat sote-uudistuksen myötä käyttäjämäärien ja tarpeiden mukaan organisoitaviksi lähi- ja aluetason palveluiksi, joiltakin osin etä- ja jalkautuvina palveluina tuotettaviksi.

Vammaispalveluiden tavoitteena on mahdollistaa vammaisten toimintakyvyn ja osallisuuden vahvistuminen mahdollisuuksien mukaan lähipalveluna ja yhteistyössä perheiden kanssa. Vammaisasiakkaista vain kehitysvammaisilla on asumispalveluita omassa kunnassa, joten eri vammaisryhmien asumis-, intervalli-, HEA- ja muiden palveluiden saatavuuden sujuvuutta ja kokonaiskustannuksia selvitetään - osin myös maakunnallisen sote-työryhmän myötä. Omaishoitajien määrää lisätään 5 - 10 uudella hoitajalla vuosittain, terveystarkastusten, vertaistoiminnan ja muiden tukipalveluiden avulla vahvistetaan omaishoitajien selviytymistä.

Kotona asuminen mahdollisimman pitkään edellyttää palveluiden kehittämisen ohella toimivaa asiointiliikennettä, jonka järjestämiseksi aikataulut ja reitit selvitetään kuntalaisten tarpeiden mukaisiksi.

Analyysi lautakunnan tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi)

- Kustannusten hallinta
- Vanhemmuuden vahvistaminen kattavia lapsiperhepalveluja tarjoamalla
- Monialaisen palvelutarpeen tarpeessa olevan asiakaskunnan uudenlaiset auttamistavat, kehittämällä aikuissosiaalityön sisältöjä sekä sosiaalista kuntoutusta.
- Sote-työryhmiin osallistuminen

Toimenpiteet lautakuntatason tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Perhetyön ja lapsiperheiden kotipalvelu saman tehtäväalueen alaisuudessa, mahdollistaa yhteisen palvelukokonaisuuden kehittämisen yhteistyössä neuvolan kanssa.
2. Vammaispalveluiden kustannustehokkaampi organisointi, mm. kotiin vietävien palvelujen (kotihoito) kehittämisenä ja henkilökohtaisen avun palvelusetelin käyttöönnotolla.
3. Omaishoidon kehittäminen asiakastyytyväisyyskyselyn (opinnäytetyö syksy 2017) pohjalta.
4. Kuljetuspalveluiden koordinointi asiointiliikennöintiä harjoittavien palveluntuottajien kanssa tarkoituksena tehostaa asiointiliikenteen käyttöä vaihtoehtona SHL:n mukaiselle kuljetuspalvelulle.

5. Työttömien aktivointi edellisvuosien aktiivisuuden mukaisesti sekä sosiaalisen kuntoutuksen kehittäminen aikuissosiaalityön menetelmänä.
6. Laatutyöskentelyn jatkaminen työmenetelmien yhdenmukaistamiseksi Sote-alueella.

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Perhetyön ja lapsiperheiden kotipalvelun asiakkuuksissa lastensuojelun asiakasperheiden/tehostetun perhetyön määrän lasku.
2. Laihian kunnan sosiaalityöntekijän vahvistamien EHO-päätösten määrän kasvu.
3. Myönnettyjen omaishoidon palvelusetelien määrän kasvu.
4. Uusien kuntouttavan työtoiminnan paikkojen luominen kuntaan ja osarahoittaman työmarkkinatuen määrän lasku.
5. Päihde- ja mielenterveyskuntoutujien päivätoiminnan/Meijerin asiakasmäärien kasvu.
6. Sosiaalipalvelujen järjestämisen laadun parantaminen työkäytäntöjä yhdenmukaistamalla laatutyön menetelmin. Tavoitteena auditointi vuonna 2019.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Toteutui osittain. Perhetyössä asiakkuuksien määrä ennallaan. Perhetyötä on myös hankittu yksityisiltä yrityksiltä loppuvuonna.
2. Toteutui. Eho-päätökset tekee Laihian oma sosiaalityöntekijä ja myös Eho-johtoryhmän moniammatillinen tiimi toimii.
3. Ei toteutunut. Haasteita intervallipaikkojen löytämisessä, mikä johtuu osittain haasteilla löytää työntekijöitä. Omaishoitajien määrä kasvussa.
4. Toteutui osittain. Asumispalvelujen yksityistämisen yhteydessä meni useita kuntouttavan työtoiminnan paikkoja, joita on yritetty luoda muihin paikkoihin.
5. Toteutui. Erityisen ilahduttavaa on ikäihmisten päivätoiminnan suosio. Jopa 30-40 henkilöä torstaisin.
6. Toteutui osittain. Ulkopuolinen esiauditointi 2019 ja jo tehty lopullinen auditointi helmikuu 2020.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	2015	2016	2017	2018	2019
Toimeentulotuki normi+harkinnanv yht. €/asukas*	102	ei saat.	ei saat.	ei saat.	ei saat.
Kunnan osarahoittama ttuki €/v	249 272	242 177	244 722	258 080	247 336
Työttömyys %	10,4	10,1	8,0	6,2	6,9
Vammaisetuudet, ylintä tukea saaneet	92	70	73	78	80
Vammaispalveluasiakkaita yht.	215	205	206	215	241
Perhetyön ja lapsiperhekotipalveluasiakasperheitä	62	65	65	62	49
< 65 v ja > 65 omaishoitajia yht.	102	ei saat.	ei saat.	ei saat.	ei saat.

* Perustoimeentulotuki KELA:an, harkinnanvarainen jää kuntaan

Vammaispalvelulain (380/87) mukaisten palvelujen ja tukitoimien saajat

Tukitoiminta	2015	2016	2017	2018	2019
Kuljetuspalvelut*	173	170	168	152	170
Henkilökohtainen apu HEA	25	25	38	46	25
Asunnon muutostyöt/apuvälineet	14	15	31	17	15
Yhteensä	212	210	237	215	210

* Kuljetuspalveluasiakkaita VPL 173 ja SHL 55

3010	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	111 784	69 500	0	69 500	109 739	157,9 %	-40 239
Kulut	-4 931 982	-4 678 001	-375 000	-5 053 001	-5 354 780	106,0 %	301 779
Netto	-4 820 198	-4 608 501	-375 000	-4 983 501	-5 245 041	105,2 %	261 540
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	111 784	69 500	0	69 500	109 739	157,9 %	-40 239
Kulut	-4 877 786	-4 628 899	-375 000	-5 003 899	-5 298 988	105,9 %	295 089
Netto	-4 766 002	-4 559 399	-375 000	-4 934 399	-5 189 249	105,2 %	254 850
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-54 196	-49 102	0	-49 102	-55 792	113,6 %	6 690
Netto	-54 196	-49 102	0	-49 102	-55 792	113,6 %	6 690

Talouden toteuma 2019

Sosiaalitoimen budjetti ylittyi. Erityisesti kustannukset kasvoivat omaishoidontuessa, lastensuojelussa sekä vammaispalveluissa.

Tehtäväalue: 3020 Avopalvelut

Kustannuspaikat: Kotihoito, Tukipalvelut, Kissankello

Tilivelvollinen viranhaltija: kotipalvelun ohjaaja, perusturvajohtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Avopalvelut mahdollistavat ikääntyvän, vammaisen, perheen tai muun apua tarvitsevan kuntalaisen arjessa selviytymisen ja optimaalisen elämänhallinnan sekä elämän loppuvaiheen inhimillisen saattohoidon omassa kodissa tai palveluasunnossa tarpeenmukaisten hoito- ja tukipalveluiden avulla.

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtäväaluetta koskevat muutokset:

Kansallisen lainsäädännön, suositusten ja erilaisten linjauksien mukaisesti avopalveluita on kehitettävä kotona selviytymistä mahdollistavaksi. Kotipalvelun ja kotisairaanhoidon yhteistyötä tiivistetään. Ympäri vuorokautisen tehostetun palveluasumisen yksiköt ovat siirtyneet 1.9.2018 Laihian hyvinvointi Oy:lle. Laihian kunta ostaa palvelut palvelusetelillä. Kotiin annettavien palveluiden ja tukipalveluiden kehittäminen ovat keskiössä. Hoito toteutetaan ympärivuorokautisena tehostettuna palveluasumisena siinä tapauksessa, kun kotona selviäminen kotihoidon turvin ei ole mahdollista.

Alvar-kuvapuhelimen pilotointi. Alvar-kuvapuhelinpalvelun kautta hoitajat tekevät osan kotihoidon käynneistä virtuaalisesti. Kun hoitajan on aika tavata asiakas, hän soittaa asiakkaalle ja yhteys avautuu. Hoitaja keskustelelee asiakkaan kanssa, mitä seuraavaksi tehdään. Alvar-

kuvapuhelinpalvelun kautta asiakasta ohjataan toimimaan itsenäisesti kotonaan. Kotihoidon toiminta perustuu asiakkaan tarpeisiin ja hänen kanssaan sovittuihin palveluihin. Alvar-palvelun kautta ei kuitenkaan hoideta kaikkia kotihoidon käyntejä. Alvar-kuvapuhelinpalvelun avulla useat kotihoidon asiakkaat saavat kotihoidon palveluja, viriketoimintaa, toimintakykyä ja kuntoutumista edistävää toimintaa. Alvarin käyttöä on tehostettu vuoden 2019 aikana ja käytön tehostamista jatketaan. Vuoden 2019 aikana on myös aloitettu asiakas- ja toiminnanohjaustietojärjestelmä Domacaren käyttöönotto.

Tavoitteet 2019

- Kustannusten hallinta
- Kotipalvelun ja kotisairaanhoidon yhteistyön kehittäminen
- Toimivat tukipalvelut
- Palveluohjauksen toimivuus (RAI)
- Laadunhallintatyön jatkuminen
- Kotiin annettavien palveluiden tehostaminen

Analyysi lautakunnan tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi)

- Toiminnan ennakkoinnin parantaminen
- Palveluiden kustannusseurannan ja työmenetelmien kehittäminen
- Pohjanmaan Sote-työryhmien toimintalinjauksien mukainen toiminnan kehittäminen

Toimenpiteet lautakuntatason tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Asumispalvelupaikkojen tarkoituksen mukainen käyttö palvelusetelien avulla
2. Palveluohjauksen kehittäminen
3. RAI-järjestelmän vakiinnuttaminen
4. SHQS-laadunhallintajärjestelmä

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. RAI toimintakykymittaus 100 %
2. SHQS-laaturajajärjestelmä, auditointi 2019
3. Kotihoidon ja tukipalvelujen kehittäminen maakunnan linjausten mukaisesti
4. Alvar-kuvapuhelimen käyttöönotto kotihoidossa

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. RAI-toimintakykymittaus toteutunut
2. SHQS-laaturajajärjestelmä: itsearviointi keväällä 2019, esiauditointi 29.10.2019 ja lopullinen auditointi 2 / 2020
3. Kotihoidon yhteistyötä kehitetty yhdessä kotisairaanhoidon kanssa.
4. Toteutui ja käytön tehostamista jatketaan edelleen.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	2015	2016	2017	2018	2019
Kotikäyntien määrä (säänn) kaikki	(35 847) 4 119	37 000	37 500	79 443	74 959
Kotikäynti €/käynti	26,60	25,20	25,20	35,50	30,17
Kshn 75 v. HYVE-kotikäynnit %	ei tot.	95	95	95	yhteistilaisuus
Yli 65-v. omaishoitajien määrä	35	36	40	45	61
Päivätoiminnan asiakasmäärä	100	150	250	250	90
Alvar- kuvapuhelimen asiakasmäärä	-	-	-	10	10

3020	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 812 872	427 100	0	427 100	906 817	212,3 %	-479 717
Kulut	-6 648 517	-5 383 079	0	-5 383 079	-6 006 353	111,6 %	623 274
Netto	-4 835 645	-4 955 979	0	-4 955 979	-5 099 536	102,9 %	143 557
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 811 520	427 100	0	427 100	906 817	212,3 %	-479 717
Kulut	-6 440 302	-5 381 649	0	-5 381 649	-6 005 276	111,6 %	623 627
Netto	-4 628 782	-4 954 549	0	-4 954 549	-5 098 459	102,9 %	143 910
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 352	0	0	0	0	***	0
Kulut	-208 215	-1 430	0	-1 430	-1 077	75,3 %	-353
Netto	-206 863	-1 430	0	-1 430	-1 077	75,3 %	-353

Talouden toteuma 2019

Budjetti ylittyi johtuen lastensuojelun sekä vammaispalvelujen lisääntyneestä käytöstä

Tehtäväalue: 3040 Laitoshoido

Kustannuspaikat: Lastensuojelulaitokset, päihdehuoltolaitokset, kehitysvammalaitokset

Tiiveltäminen viranhaltija: Johtava sosiaalityöntekijä, Perusturvajohtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Laitospalvelut turvaavat hoitoa, hoivaa tai tukea tarvitsevan selviytymisen vammaisten kohdalla yksilöllisen tarpeen ja tilanteen mukaan pitkäkestoisemmin, lasten, nuorten ja työikäisten kohdalla tarpeenmukaisesti ja tilapäisesti aina asiakkaan ja läheisten elämänhallintaa ja selviytymistä vahvistaen.

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtäväaluetta koskevat muutokset

Valtakunnallisten linjausten mukaan laitos- ja pitkäaikaishoitopalveluiden tarvetta vähennetään avopalveluiden kehittämisen, varhaisen tuen ja uusien monialaisyhteistyön toimintamuotojen avulla. Päihde- ja mielenterveyspalveluita vahvistetaan kehittämällä aikuissosiaalityötä ja yhteistyötä terveydenhuoltoon. Korvaushoidon ja psykososiaalisen avun saatavuutta on lisätty mm. kokopäiväisen psykologin ja toisen psykiatrisen sairaanhoitajan saamisella sosiaalityön ja terveyskeskuksen monialaisyhteistyötiimiin.

Eri vammaisryhmien asumis-, HEA- ja muiden lähipalveluiden saatavuutta kehitetään kustannustehokkaasti. Työ- ja päivätoimintaa hankitaan jatkossakin tarpeen mukaan Koivusillasta. Kehitysvammopalveluita hankitaan tarpeen mukaan Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymältä.

Sote-työryhmien avulla kehitetään maakunnan kanssa yhteneväiset tukipalvelut kotona asuvien tueksi.

Lastensuojelun laitospalvelujen mahdollista tarvetta pyritään vähentämään tarjoamalla kattavia, yli hallintokuntien ulottuvia, peruspalveluja. Varhaisen puuttumisen kulttuuria pyritään lisäämään yhteistyöllä eri toimijatahojen kanssa.

Tavoitteet 2019

- Kustannushallinta
- Sijaishuollon tarpeen vähentyminen
- Psykososiaalisten lähipalveluiden saatavuus

Analyysi lautakunnan tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi)

- Ennakoivan ja kustannustietoisen toimintatavan vahvistaminen
- Yhteistyön lisääminen toimijoiden välillä
- Hyvinvointikuntayhtymän valmisteluun osallistuminen

Toimenpiteet lautakuntatason tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Kotona asumisen mahdollistamiseksi riittävien tukipalvelujen mahdollistaminen
2. Lapsiperhepalveluiden kokonaisuuden ja työotteiden kehittäminen
3. Päihdeasiakkaiden ennakkollisen ja psykososiaalisen avun lisääminen
4. Vammaispalvelulain ja kehitysvammahuoltolain yhteensovittamisen myötä laitospalveluja tarvitsevien kuntalaisten palvelujen kokonaisuuden kehittäminen

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Sijaishuollon tarpeen vähentyminen
2. Perhearviointimenetelmän käyttöönotto perhetyössä. Systemisen lastensuojelumallin koulutuksiin osallistuminen.
3. Päihdekuntoutusjaksojen tarpeen väheneminen.
4. Kehitysvammahuollon palveluasumisen palvelusetelin laajempi käyttöönotto.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Ei toteutunut. Mutta pystytty tekemään perhesijoituksia, ei laitossijoituksia. Yhteistyössä Vaasan kaupungin sijaishuoltoyksikön kanssa löydetty perheitä. Toinen lastensuojelun sosiaalityöntekijä on osaltaan vähentänyt työtaakkaa vaikka asiakasperheiden määrä ei ole laskenut.
2. Koulutuksiin on osallistuttu, mutta perheterapeutin löytäminen on haasteellista. Laihialla on pätevät sosiaalityöntekijät viroissa, mikä on varsin harvinaista kuntasektorilla. Laihian terveyskeskuksella käy säännöllisesti psykiatri ja Pohjanmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys sekä ViaDia tarjoavat matalan kynnyksen palveluja.
3. Ennallaan
4. Ennallaan

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	2016	2017	2018	2019
> 75 v laitoshoidossa olevien määrä %	0	0	0	0
Päihdekatkoasiakkaiden määrä	7	15	7	4
Kevalaitoshoitovuorokausien määrä	1 860	1 653	1 216	91
Sijoitetut 0-17 v. asiakasta / % ikäluokista	7	5	6	13
Avohuollon tukitoim. 0-20 v. asiakkaiden määrä / % 0-20 vuotiaista	70	68	53	53

3040	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	501	0	0	0	6 901	***	-6 901
Kulut	-642 903	-796 369	0	-796 369	-501 615	63,0 %	-294 754
Netto	-642 402	-796 369	0	-796 369	-494 714	62,1 %	-301 655
Ulkoine n	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	501	0	0	0	6 901	***	-6 901
Kulut	-642 903	-796 369	0	-796 369	-501 615	63,0 %	-294 754
Netto	-642 402	-796 369	0	-796 369	-494 714	62,1 %	-301 655
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	0	0	0	0	0	***	0
Netto	0	0	0	0	0	***	0

Talouden toteuma 2019

Laitoshoidon budjetti alittui. Laitoshoittoa on pystytty vähentämään. Myös lastensuojelun sijoitukset on pystytty tekemään lähes kokonaan perhesijoituksina, vaikka niiden määrä kasvoi.

SIVISTYS- JA VARHAISKASVATUSLAUTAKUNTA

Tehtäväalueet: Varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, keskiasteen koulutus, aikuiskoulutus ja kirjasto- ja kulttuuritoimi.

Esittelijä: Sivistys- ja vapaa-ajanjohtaja

Lautakunnan toiminta-ajatus

Järjestetään kasvatukseen, opetukseen, koulutukseen sekä kirjasto ja kulttuuritoimeen liittyviä palveluja kuntalaisille mahdollisimman laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Varhaiskasvatuksessa lapsimäärä laskee ja perusopetuksessa nousee vielä kolme vuotta.

Ikäluokkien koko syntymävuoden mukaan:

2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
126	113	123	93	90	91	64	78

Uuden yksityisen päiväkodin valmistuminen kuntaan vähentää kunnan omaa varhaiskasvatuspaikkojen tarvetta.

Osassa kouluista oppilasmäärä tulee laskemaan, mutta kouluikäisten kokonaismäärä kasvaa vielä.

Kouluikäisten kokonaismäärän arvio lukuvuoden alkaessa:

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1005	1037	1163	1067	1048	1040	1006	885

	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 091 745	1 013 690	0	1 013 690	1 169 411	115,4 %	-155 721
Kulut	-15 477 760	-15 396 305	-200 000	-15 596 305	-15 625 950	100,2 %	29 645
Netto	-14 386 015	-14 382 615	-200 000	-14 582 615	-14 456 539	99,1 %	-126 076
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 080 786	1 013 690	0	1 013 690	1 152 439	113,7 %	-138 749
Kulut	-13 178 432	-13 103 842	-200 000	-13 303 842	-13 301 221	100,0 %	-2 621
Netto	-12 097 646	-12 090 152	-200 000	-12 290 152	-12 148 782	98,8 %	-141 370
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	10 959	0	0	0	16 972	***	-16 972
Kulut	-2 299 328	-2 292 463	0	-2 292 463	-2 324 729	101,4 %	32 266
Netto	-2 288 369	-2 292 463	0	-2 292 463	-2 307 757	100,7 %	15 294

Tehtäväalue

Tehtäväalue: 4000 Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat: Vallinmäen, Oravametsän ja Hulmin päiväkodit, Rauhalan varhaiskasvatussyksikkö, perhepäivähoito ja Pikkupeikko perhepäivähoidon varahoitoyksikkö, 2 vuorohoitoa tarjoavaa ryhmäperhepäivähoitoyksikköä ja 8 ryhmäperhepäivähoidon päiväyksikköä. Lasten kotihoidon tuki ja leikkitoiminta.

Tilivelvollinen viranhaltija: Varhaiskasvatuksen johtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Tehtävänä on järjestää päivähoitolain mukainen hoitopaikka alle kouluikäisille lapsille huomioiden lapsen yksilöllisyys ja erityistarpeet sekä mahdollistaa varhaisen puuttumisen. Päivähoitopaikan järjestelyaika on 4 kk ja työllistymistilanteissa 2 vk.

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtäväaluetta koskevat muutokset:

- Uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan toteuttaminen ja arvioinnin kehittäminen käytännössä
- Asiakasmaksumuutosten vaikutukset
- Syntyvyyden vähenemisen vaikutukset
- Varhaiskasvatarpeen nopea muuttuminen ja ennakoimattomuus
- Ryhmäperhepäivähoitopaikkojen mukauttaminen palvelun tarpeen mukaan
- Yksityisen päiväkodin tulo kuntaan ja palvelusetelin käyttöönotto varhaiskasvatuksessa 1.8.2019 alkaen

Tavoitteet 2019

- Varhaiskasvatuspaikkojen joustava muunneltavuus tarpeiden mukaan
- Päivähoidon järjestäminen kokopäivähoitoa tarvitseville esiopetusikäisille lapsille
- Oikea-aikainen ja onnistunut rekrytointi
- Henkilöstön ohjaus ja tuen antaminen
- Sähköisen asioinnin ja mobiilisovellusohjelman hyödyntäminen ja käytön laajentuminen; Lapsen vasu ja ryhmävasu, sähköinen asiointi myös palveluseteliä haettaessa
- Yksityisen päiväkodin ja palvelusetelin suhteuttaminen kunnan hoitopaikkojen määrään
- Liikuntahankkeen toteuttaminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa yhteistyössä Isonkyrön kunnan kanssa. Hankkeelle varattu 21 000,- sisältyy Oravametsän päiväkodin ja esiopetuksen taloussuunnitelmaan.
- Kiusaamisen ehkäisy -suunnitelman laadinta opinnäytetyönä henkilöstön kanssa
- TVT-osaamisen laajentaminen pilottiryhmien avulla varhaiskasvatuksessa

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Varhaiskasvatuspaikan järjestäminen lain määräaikaisten mukaisesti
2. Kaikissa tehtävissä koulutettu ja ammattitaitoinen työntekijä
3. Varhaiskasvatuspaikkojen tehokas täyttöaste
4. Ajalla 1.8.-31.12.2019 myönnetään 48 päiväkotilapsen täysiaikaista palveluseteliä vastaava määrä seteleitä, joista 50 % on alle 3 -v:lle
5. Monimuotoisen liikuntakulttuurin vakiinnuttaminen lasten, perheiden ja henkilökunnan arjessa jokaisessa hoitomuodossa
6. TVT-laitteet varhaiskasvatuksessa

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Tavoite toteutunut
2. Vakituksessa työsuhteessa olevilla on tehtävään vaadittava koulutus. Sijaisuuksissa/ Määräaikaisuuksissa toimii sekä päteviä että epäpäteviä työntekijöitä. Päteviä lastentarhanopettajia on vaikea saada määräaikaisiin tehtäviin.
3. Varhaiskasvatuspaikkojen tehokas käyttöaste on toteutunut. Päiväkotipaikat ja perhepäivähoidon paikat on pidetty täytenä sivistys- ja varhaiskasvatuksen linjauksen mukaisesti. Ryhmäperhepäivähoitopaikat on täytetty tarpeen mukaan.
4. Varhaiskasvatuksen palveluseleitä on jaettu syksyn 2019 aikana n. 20.
5. Yhteinen Opimiskeskus –liikuntahanke yhdessä Isonkyrön kanssa alkoi rahoituksineen 1.4. 2019. Hankkeen myötä liikunnan lisäämistä varhaiskasvatukseen on toteutettu perheille suunnatuilla tempauksilla (liikunnallinen perheilta ja joulupolku-tapahtuma), lisäksi henkilöstölle on järjestetty liikuntakoulutuksia ja perhepäivähoitoon ja ryhmäperhepäivähoitoon hankittu kiertäviä liikuntakaseja. Lisäksi yksiköissä on liikuntavastaavat, jotka huolehtivat mm. arjen liikunnasta yksikössään.
6. Ryhmäperhepäivähoitoon on hankittu tabletit mm. liikuntahankkeen toteuttamista varten Ilo kasvaa liikkuen –ohjelmassa. TVT-laitteiden käyttöä kehitetään edelleen.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TA 2020
Lapsia yhteensä vuoden lopussa	439	441	390	404	369
Päiväkodeissa 2-5 v	150	160	166	146	146
Pk:n esiopetus osap.hoito	54	70	65	59	60
Koulujen esiopetus osap.hoito leikkitoiminta syksy 2014 alk.	30	27	20	25	25
Ryhmäpph:ssa	114	107	68	106	70
Perhepph:ssa	91	77	68	68	68
Kotihoidontuen piirissä olevia perheitä / lapsia	149/193	150/189	130/150	139/177	125/145

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Nettomenot/lapsi/v				
-päiväkotii/2-5v (Oravametsä)	5 759	6 978	6 821	7 230
-ryhmäpph /päiväryhmät	6 233	7 405	7 070	7 991
-ryhmäpph/ vuoroyksiköt	8 164	9 099	8 513	8 244
-pph +vararyhmä	7 156	7 500	7 504	8 625

4000	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	777 181	739 700	0	739 700	769 385	104,0 %	-29 685
Kulut	-4 438 688	-4 199 515	-200 000	-4 399 515	-4 516 550	102,7 %	117 035
Netto	-3 661 507	-3 459 815	-200 000	-3 659 815	-3 747 165	102,4 %	87 350
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	777 181	739 700	0	739 700	769 385	104,0 %	-29 685
Kulut	-4 134 978	-3 869 669	-200 000	-4 069 669	-4 184 411	102,8 %	114 742
Netto	-3 357 797	-3 129 969	-200 000	-3 329 969	-3 415 026	102,6 %	85 057
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-303 710	-329 846	0	-329 846	-332 139	100,7 %	2 293
Netto	-303 710	-329 846	0	-329 846	-332 139	100,7 %	2 293

Talouden toteuma 2019

Vuonna 2019 alhaisen syntyvyyden oletettiin vaikuttavan enemmän ja varhaiskasvatuspaikkaa tarvitsevien lasten määrä arvioitiin liian alhaiseksi. Varhaiskasvatuksen tehtäväalueella ylitys johtui pääosin ryhmäperhepäivähoidon päiväyksiköiden toteumasta (-48 000 euroa). Yksiköitä ei pystytty sulkemaan suunnitellusti 1.8.2019 alkaen. Myös perhepäivähoito jäi (-16 800) alle talousarvion. Palveluseteleihin kului -24 000 euroa. Muut kustannuspaikat pysyivät lähes kokonaan varatussa talousarviossa.

Tehtäväalue: 4100 Esiopetus

Tilivelvollinen viranhaltija: Päiväkodin johtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Kunta on velvollinen järjestämään esiopetusta alueellaan asuville lapsille oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna ja oppivelvollisuuden alkamisvuonna pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille. Esiopetus on perusopetuslain mukaista suunnitelmallista kasvatusta ja opetusta, jonka tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lasten oppimisedellytyksiä. Esiopetus ei ole koulua vaan oppimista leikin varjolla lapsen ehdoilla. Esiopetus on muuttunut velvoittavaksi 1.8.2015 alkaen. Opetus kestää 700 tuntia lukuvuodessa ja noudattaa perusopetuksen työpäiviä.

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtäväaluetta koskevat muutokset:

- Esiopetuksessa lv 2018-2019 on 129 lasta (v. 2012 syntyneitä 126). Vuonna 2013 syntyneiden ikäluokka 113 lasta siirtyi esiopetukseen 2019.

Tavoitteet 2019

- Esiopetukseen osallistuvien lasten päivähoiton järjestäminen siten, että taksikydyditysten tarve ja kustannukset vähenevät
- Esiopetuksen opetussuunnitelman päivittäminen
- Erityisopetuksen käytännön toiminnan kehittäminen esiopetuksessa
- TVT-osaamisen vahvistaminen
- Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelman laadinta
- Toiminnallisten oppimismenetelmien vakiinnuttaminen esiopetuksessa
- Liikuntahankkeen toteuttaminen esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. TVT-laittehankinnat
2. Esiopetusryhmien tarve tulee tarkastella alueittain, koska lasten määrät vaihtelevat vuosittain.
3. Henkilökunta mukaan esiopetussuunnitelman päivittämiseen
4. Henkilökunnan kouluttaminen tv + toiminnallisuus
5. Lasten toiminnallinen oppiminen liikuntahankkeen avulla

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. TVT-laitteet päivittäisessä käytössä ja laitteita riittävä määrä
2. Esiopetussuunnitelma päivitetty
3. Esiopetuksen ja koulun yhteistyön lisääminen
4. Päivittäinen liikunta lisääntynyt esiopetuksessa

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. TVT-laitteita on lisätty ja osaamista lisätty.
2. Esiopetussuunnitelmassa lapsen osuus ja liitteitä päivitetty.
3. Toteutunut osittain.
4. Esiopetus on mukana Opin liikkuen hankkeessa. Päivittäistä lasten paikallaan oloa on pyritty vähentämään, henkilöstö on osallistunut liikuntakoulutuksiin. Esiopetuksessa on yhteisiä liikuntavastaavia, jotka ideoivat liikuntatapahtumia ja arjen liikuntaa. Esiopetusikäisille lapsille on järjestetty erilaisia lajikokeiluja.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TA 2020
Nettomenot	611 569	571 613	585 268	567 254	558 036
Esiopetuslapsia	121+2	128	113	113	125
Nettomeno/lapsi	4 981	4 466	4 918	5 020	4 464

4100	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	10 904	7 000	0	7 000	4 519	64,6 %	2 481
Kulut	-582 517	-592 268	0	-592 268	-571 773	96,5 %	-20 495
Netto	-571 613	-585 268	0	-585 268	-567 254	96,9 %	-18 014

Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	10 904	7 000	0	7 000	4 519	64,6 %	2 481
Kulut	-530 023	-538 703	0	-538 703	-524 453	97,4 %	-14 250
Netto	-519 119	-531 703	0	-531 703	-519 934	97,8 %	-11 769

Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-52 494	-53 565	0	-53 565	-47 320	88,3 %	-6 245
Netto	-52 494	-53 565	0	-53 565	-47 320	88,3 %	-6 245

Talouden toteuma 2019

Esiopetus jäi n. 7 700 euroa alle varatun talousarvion.

Tehtäväalue: 4200 Perusopetus

Kustannuspaikat: Koulutoimen hallinto, Hulmin, Isonkylän, Kirkonkylän, Rauhalan, Kylänpään ja Perälän yksiköt, pienluokat 1-6 yhteensä neljä, pienluokka 1-9 ja 7-9, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta Keskuskoulu sekä yhteispalvelut.

Tilivelvollinen viranhaltija: Sivistys- ja vapaa-ajanjohtaja, johtava rehtori, apulaisrehtorit

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Järjestää perusopetuslain mukaisesti opetusta oppivelvollisuusikäisille. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja.

Laihian kunta on päättänyt järjestää perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta 17 §:n 2 momentissa tarkoitetuille oppilaille.

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtäväaluetta koskevat muutokset:

- Kouluikäisten lasten ja nuorten lukumäärän kasvaa edelleen
- Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön kehittäminen
- Koulunkäynnin tuen riittävä toteutuminen, erityisopetus
- Uuden opetussuunnitelmien mukaisen opetuksen järjestämisen toteutuminen

Tavoitteet 2019

- Osaamisen vahvistaminen
- Yhtenäiskoulun edelleen kehittäminen
- Rekrytoitava riittävä ja pätevä henkilöstö opetustehtäviin
- Talouden tasapainottaminen suhteessa tavoitteisiin
- Digiosaamisen vahvistaminen
- Riittävät resurssit oppimisen ja koulunkäynnin tukeen sekä oppilashuoltoon

Analyysi tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi):

- Riittävä tukihenkilöstö johdolle.
- Riittävä koulutus ict-taitojen kehittämiseen.
- Virkojen ja toimien täyttömenettelyyn on aloitettava riittävän ajoissa, jotta saadaan riittävä hakijajoukko
- Oppilaskohtaiset kustannukset pysyttävä aisoissa.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Yhtenäiskoulun toimintakulttuurin edelleen kehittäminen
2. Joustavan perusopetuksen –luokan perustaminen
3. Henkilöstön edelleen kouluttaminen.

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Riittävä määrä erilaisia yhteisiä vaikuttamismahdollisuuksia
2. JOPO-luokan perustaminen 1.8.2019 alkaen
3. Oppilashuollon palveluiden riittävyys
4. Laaja-alaisten erityisopettajien oppilasmäärien pienentäminen

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Hankkeiden ja koulutusten kautta henkilöstön osaamista on kasvatettu
2. Yhtenäiskoulun toimintakulttuuria ja – tapoja on kehitetty ja arvioitu virkarehtoreiden ja koko henkilöstön kanssa. Tämä on jatkuva prosessi. Yhtenäiskoulun toimintamallissa on vielä paljon kehitettävää jatkossakin. Hankkeiden avulla on haettu yhteneväisiä toimintamalleja.
3. Kuntarekry-palvelualueen käyttöönotto helpottaa rekrytointiprosesseja sekä tavoittaa enemmän potentiaalisia hakijoita. Kuntarekryä tulee kehittää jatkossakin aktiivisesti.
4. Talousraamissa on sivistystoimen osalta pysytty.
5. Digitutorjärjestelmän ja siihen liittyvien hankkeiden avulla osaamista on kartutettu niin oppilaisen kuin henkilöstön osalta.
6. Oppilashuoltoon on saatu lisäresursseja, mikä on näkynyt kentällä erittäin positiivisesti.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Nettomenot	-7 940 093	-8 598 511	-8 567 908	-8 567 908
Oppilaat	984	1 005	1 005	1 168
Oppitunteja (vvk)	1 752	1 816	1 837,7	2 095
Kustannus€/oppilas	8 069	8 556	8 792	7 335,54
Oppitunteja/oppilas	1,76	1,81	1,83	1,79

4200	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	291 580	255 850	0	255 850	365 841	143,0 %	-109 991
Kulut	-8 890 091	-9 020 133	0	-9 020 133	-8 933 749	99,0 %	-86 384
Netto	-8 598 511	-8 764 283	0	-8 764 283	-8 567 908	97,8 %	-196 375
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	280 621	255 850	0	255 850	348 869	136,4 %	-93 019
Kulut	-7 149 243	-7 312 490	0	-7 312 490	-7 214 175	98,7 %	-98 315
Netto	-6 868 622	-7 056 640	0	-7 056 640	-6 865 306	97,3 %	-191 334
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	10 959	0	0	0	16 972	***	-16 972
Kulut	-1 740 848	-1 707 643	0	-1 707 643	-1 719 574	100,7 %	11 931

Netto	-1 729 889	-1 707 643	0	-1 707 643	-1 702 602	99,7 %	-5 041
-------	------------	------------	---	------------	------------	--------	--------

Talouden toteuma 2019

Tuotot ovat kasvaneet, koska hankkeita on haettu kehittämismielessä erittäin aktiivisesti. Hankehaut ovat tuottaneet tulosta tuottojen osalta. Kulupuolella perusopetus on pysynyt hienosti raamissaan (jopa pieni alitus), vaikka oppilasmäärät ovat olleet kasvussa.

Tehtäväalue: 4300 Keskiasteen koulutus

Kustannuspaikat: Lukio ja Kuula-opisto

Tilivelvollinen viranhaltija: Lukion rehtori ja sivistys- ja vapaa-ajanjohtaja.

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Laihian lukio antaa lukiolain (21.8.1998/629) mukaista opetusta. Laihian lukio mahdollistaa jatko-opinnot yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin ja muihin kolmannen asteen oppilaitoksiin. Lukio on kurssimuotoinen ja luokaton joustavuutta ja ajankohtaisuutta korostaen. Kuula-opisto tarjoaa taiteen perusopetuksen mukaista opetusta musiikissa.

Kuula-opisto:

Laihian kunta ostaa taiteen perusopetuksen musiikin (instrumentit) sekä tanssin opetuksen osalta Vaasan kaupungin Kuula-opistolta. Vaasan kaupunki on vahvistanut musiikin opetuksen opetussuunnitelman, jota noudatetaan Laihian sivutoimipisteessä.

Laihian lukio:

Laihian lukio antaa lukiolain (21.8.1998/629) mukaista opetusta. Laihian lukio toimii tasokkaana yleislukiona, joka mahdollistaa jatko-opinnot yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin ja muihin kolmannen asteen oppilaitoksiin. Lukio on kurssimuotoinen ja luokaton joustavuutta ja ajankohtaisuutta korostaen. Toiminta määräytyy lukiolain ja -asetuksen mukaisena, lukuvuosittain lukion johtokunnan hyväksymän työ- ja toimintasuunnitelman mukaan.

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtäväaluetta koskevat muutokset:

Ylioppilastutkinnon kaikki kokeet suoritetaan digitaalisena kevään 2019 alkaen. Koejärjestelyjä varten lukion täytyy uusien laitteiden. Myös luokkien esitystekniikkaa tulee uusina samoin kuin opettajien täydennyskoulutukseen satsata. Oppilaiden hyvinvointiin luokkia sisustamalla tulisi myös panostaa.

Tavoitteet 2019

- Sähköistyvä ylioppilastutkinto aiheuttaa muutospaineita lukion toimintakulttuuriin niin tieto- ja viestintäteknisten laitteiden kuin pedagogiikan ja koeikäytänteiden tasolla. Laihian lukion tulee voida tarjota kuntalaisille ajan tasalla olevia, lukiolain mukaisia palveluja. Tämän johdosta lukion tulee voida investoida tieto- ja viestintäteknikkaan, opettajien kouluttamiseen, sekä totuttaa opiskelijoita koneella kirjoittamiseen mm. sähköisten oppikirjojen avulla. Opettajien koulutusta pyritään hoitamaan talon sisäisillä koulutuksilla.
- Laihian lukion vetovoimaisuuden lisääminen: lukion markkinointia tehostetaan ja näkyvyyttä medioissa lisätään. Lukio kurssivalikoimaa pyritään laajentamaan ja selkeitä opintokokonaisuuksia pyritään luomaan.
- Lukion erityisopetuksen järjestäminen opiskelijahuoltolain edellyttämällä tavalla: lukiossa opiskelee yhä useampi opiskelija, jolla on tarvetta erityisopetukseen ja oikeus

erityisjärjestelyihin ylioppilastutkinnon kokeissa. Kyseessä on myös lukion vetovoimaisuuteen ratkaisevasti liittyvä asia.

Analyysi tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi):

- Tavoitteiden saavuttamisen edellytyksenä on tieto- ja viestintäteknisten valmiuksien kehittäminen Laihian lukiossa.
- Koulun tulee voida tarjota kannettava tietokone myös sellaisten opiskelijoiden käyttöön, joilla ei itse ole mahdollisuutta ostaa kannettavaa tietokonetta.
- Opettajat tarvitsevat koulutusta myös uudistuvan ylioppilastutkinnon vaatimusten hallintaan.
- Lukion markkinoinnin kehittäminen ja tehostaminen edellyttää markkinointiin suunnattua määrärahaa.
- Erityisopetuksen minimivelvoite on ylioppilastutkinnossa erityisjärjestelyihin oikeuttavien luki- tai muiden vaikeuksien selvittäminen. Lukion opiskelijoille tehtävien lukitestien on oltava systemaattisia. Niiden järjestäminen ekonomisesti olisi luontevinta hoitaa yhteistyössä yläkoulun erityisopetuksen kanssa.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Kartoitetaan TVT-laitteiden nykytilanne ja investointien tarve
2. Opettajien kouluttaminen: kartoitetaan koulutustarve ja tarjotaan koulutusta. Pääasiassa koulun sisäisillä VESO-koulutuksilla
3. Sähköisten oppimisympäristöjen ja oppikirjojen käytön lisääminen
4. Tiivis yhteistyö kuntapäätäjien kanssa
5. Lukion kotisivujen uudistaminen
6. Erityisopetusresurssia lukiokoulutukseen
7. Lukion kalustuksen uusiminen vaiheittain

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Riittävä määrä koulutusta ja uutta kalustoa
2. Sähköisten oppimisympäristöjen käytön lisäys
3. Lukion riittävä markkinointi

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Koulun valmiudet digitaalisten yo-kokeiden järjestämiseen ovat hyvät sekä laitteiston että opettajakunnan taitojen osalta. Wifi-verkon ajoittainen hitaus aiheuttaa kuitenkin opetukseen ongelmia. On tarpeen nostaa verkon kapasiteettia ja nopeutta.
2. Lukion vetovoimaisuus ja näkyvyys ovat lisääntyneet. Uusia opiskelijoita on pelkästään omasta kunnasta tulossa vähintään 50. Lisäksi useampia ulkopaikkakuntalaisia mahdollisesti hakeutuu Laihian lukioon. Lukion aloittajia on syksyllä 2020 arviolta noin 54 - 58. Lisäystä vuoteen 2018 on noin 15 - 20 ja vuoteen 2019 noin 10 - 15. Kurssivalikoimaan lisättiin yliopistokursseja (fysiikka, tutustumiskurssit).
3. Lukion erityisopetusta kyettiin järjestämään riittävästi 4 vk:n resurssin myötä. Erityisopettajan tehtävinä on lukitestien sekä erityisjärjestelyhakemusten tekeminen ja ohjauksen antaminen tukea tarvitseville. Tukea tarvitseville järjestettiin opiskelutaitokurssi.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja / lukiokoulutus

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TA 2020
Nettomenot	-928 193	-983 900	-973 267	-997 891
Opiskelijat	117	117	127	127
Kurssit (vvk)	196	196	192	192
Kustannus €/oppilas	7 933	8 409	7 664	7 857

4300	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	2 047	210	0	210	23 556	***	-23 346
Kulut	-922 239	-984 110	0	-984 110	-996 822	101,3 %	12 712
Netto	-920 192	-983 900	0	-983 900	-973 266	98,9 %	-10 634
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	2 047	210	0	210	23 556	***	-23 346
Kulut	-792 199	-847 904	0	-847 904	-846 411	99,8 %	-1 493
Netto	-790 152	-847 694	0	-847 694	-822 855	97,1 %	-24 839
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-130 040	-136 206	0	-136 206	-150 411	110,4 %	14 205
Netto	-130 040	-136 206	0	-136 206	-150 411	110,4 %	14 205

Talouden toteuma 2019

Tuottoja on saatu hankehaun kautta. Kulupuolella on käytännössä pysytty hyvin raamissa (pieni ylitys), vaikka opiskelija määrät ovat nousseet. Kurssimäärä ei ole kasvanut, vaikka opiskelijamäärä on noussut.

Tehtäväalue: 4400 Aikuiskoulutus

Tilivelvollinen viranhaltija: Vaasa-opiston rehtori sekä sivistys- ja vapaa-ajanjohtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Kansalaisopisto tarjoaa vapaan sivistystyön palveluja Laihian asukkaille. Opiston kursseille voi kuitenkin ilmoittautua yli kuntarajojen.

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtäväaluetta koskevat muutokset:

Vaasa-opisto on järjestänyt kansalaisopistotoiminnan Laihian kunnan alueella 1.8.2014 lähtien.

Tavoitteet 2019

- Monipuolisuus ja taloudellisuus
- Kurssien sisällöt vastaavat kysyntää

Analyysi tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi):

Yhteistyö tärkeää kurssien suunnittelussa ja toteutuksessa palveluntuottajan kanssa.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Hyvä yhteistyö toiminnassa
2. Tarkoituksenmukaiset toimitilat
3. Uusien kurssien suunnittelu

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Kurssien sisällöt
2. Tehokas olemassa olevien toimitilojen käyttö
3. Riittävä kurssien määrä

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Kurssit ovat toteutuneet pääsääntöisesti hyvin; sisällöt ovat kohdanneet kysynnän.
2. Toiminta on ollut monipuolista ja taloudellisesti järkevää. Ulkopuolisten tilojen käyttöä tulee tarkastella (vuokratustannukset).
3. Kursseja on ollut riittävästi tarjolla

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2018	TA 2019	TP 2019	TA 2020
Nettomenot	204 128	164 330	-180 270	-165 152
Kustannus €/asukas	19,41	20,29	22,48	20,39
Kurssien määrä Laihialla	109	115	119	115
Opetustunnit Laihialla	2 883	2 850	2 948	2 800

4400	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-204 128	-164 330	0	-164 330	-180 269	109,7 %	15 939
Netto	-204 128	-164 330	0	-164 330	-180 269	109,7 %	15 939
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-195 870	-164 330	0	-164 330	-169 903	103,4 %	5 573
Netto	-195 870	-164 330	0	-164 330	-169 903	103,4 %	5 573
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-8 258	0	0	0	-10 366	***	10 366
Netto	-8 258	0	0	0	-10 366	***	10 366

Talouden toteuma 2019

Kulupuoli on ylittänyt annetun raamin lievästi. Opiston käyttämiä vuokratiloja tulee tarkastella jatkossa säästöpotentiaalin näkökulmasta.

Tehtäväalue: 4500 Kirjasto- ja kulttuuritoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Kirjastotoimenjohtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Tavoitteena on edistää, tukea ja järjestää kulttuuri- ja kirjastotoimintaa kunnassa. Etenkin lasten ja nuorten kulttuuritoiminnan edistäminen, henkisen kasvun lisääminen, syrjäytymisen ehkäisemisen, kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen ja paikallisidentiteetin vahvistaminen sekä innovatiivisuuden edistäminen koetaan tärkeäksi.

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtäväaluetta koskevat muutokset:

Julkisen taloudellisen tilanteen heikkeneminen/kirstyminen, lisääntyvä ylläpidettävä omaisuus, asiakkaiden kasvava vaatimustaso näkyy myös kirjasto- ja kulttuuripalveluissa. Henkilökunnan osaaminen ja jaksaminen on haaste. Ikääntyvä kirjastoautokalusto on kunnossapidon kannalta haaste.

Tavoitteet 2019

- Saavuttaa taloudellisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukainen ja tehokas toimintatapa
- Tarjota kuntalaisille korkeatasoiset kirjastopalvelut
- Ylläpitää Eepos-kirjastojen keskinäistä yhteistyötä ja toimintatapoja.
- Lisätä kirjaston vuosittaista käyntikertojen määrää ja saavuttaa vähintään 14 lainaa/asukas.
- Tarjota kirjastoautotoimintaa kunnan alueella.
- Tarjota kuntalaisille kulttuuritapahtumia.

Analyysi tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi):

Eepos-kirjastokimpan toimintatapojen ylläpitäminen vaatii tiivistä yhteistyötä eri kuntien kirjastojen välillä. Kimpassa olevien kirjastojen henkilöstön yhteinen kouluttautuminen luo kaikille asiakkaille tasapuoliset mahdollisuudet korkealaatuiseen palvelutasoon. Syksyllä 2019 tapahtuvan eläköitymisen takia kirjastoautotoiminnan jatkumista täytyy pohtia ja sovitella toimintaa mahdollisesti uuteen muotoon. Kulttuuritapahtumien järjestämiseen tarvitaan innokkaita toimijoita varsinkin kolmannelta sektorilta.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Toimitetaan lautakunnalle osavuosikatsaukset ajoissa ja seurataan aktiivisesti budjetin toteumaa myös yksikkötasolla. Järjestetään tapahtumia yhteistyönä sivistys- ja vapaa-aikatoimien kanssa.
2. Koko henkilökunnalle suunnattu koulutus, vähintään 1 koulutus/vuosi.
3. Perusopetuksen kaikille ikäryhmille tarjotaan vähintään yksi käynti kirjastossa tai muu yhteydenotto/vuosi. Myös varhaiskasvatukselle tarjotaan mahdollisuutta kirjastovierailuille tai muulle yhteydenotolle.
4. Kulttuuritapahtumien sisältöjen suuntaaminen vastaamaan kuntalaisten tarpeita ja toiveita. Kulttuuritapahtumien ja palvelujen suunnittelu ja toteutus yhteistyössä järjestöjen ja yhdistysten kanssa.
5. Kulttuuriryhmän toiminnan ylläpito.

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Toimitaan taloudellisesti
2. Toimiva ja tarkoituksenmukainen organisaatorakenne, työtyytyväisyyden paraneminen ja sairauspoissaolojen väheneminen

3. Kirjaston ja koulun sekä kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteistyön ylläpito ja kehittäminen.
4. Kulttuuripalvelujen tarjoaminen tasapuolisesti kaikille kuntalaisille.
5. Kulttuuryöryhmän vuosittaiset kokoontumiset (väh. 1 krt/V).

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Kirjaston toimintakulut laskivat 2,86% edellisvuodesta.
2. Sairauslomapäiviä oli 33 % vähemmän kuin edellisvuonna. Täydennyskoulutuspäiviä kertyi 17,5.
3. Kirjaston tapahtumiin osallistui 1516 henkilöä, koulutuksiin osallistui 726 koululaista.
4. Nuukuuren-viikon ohjelma suunniteltiin yhdessä järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Lisäksi järjestettiin perinteiset kulttuuritapahtumat.
5. Sivistus- ja varhaiskasvatuslautakunta nimesi kulttuuryöryhmän jäsenet 20.11.2019.

4500	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	10 033	10 930	0	10 930	6 110	55,9 %	4 820
Kulut	-440 097	-435 949	0	-435 949	-426 787	97,9 %	-9 162
Netto	-430 064	-425 019	0	-425 019	-420 677	99,0 %	-4 342
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	10 033	10 930	0	10 930	6 110	55,9 %	4 820
Kulut	-376 119	-370 746	0	-370 746	-361 868	97,6 %	-8 878
Netto	-366 086	-359 816	0	-359 816	-355 758	98,9 %	-4 058
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-63 978	-65 203	0	-65 203	-64 919	99,6 %	-284
Netto	-63 978	-65 203	0	-65 203	-64 919	99,6 %	-284

Talouden toteuma 2019

Kirjaston toimintakulut laskivat 2,86% edellisvuodesta. Henkilöstökulut, vakuutusmaksut ja kalustomenot jäivät arvioita pienemmiksi. Tuotoista toteutui vain 55,9 %, koska kunta irtisanoi 1.1.2019 Isonkyrön kunnan kanssa solmitun sopimuksen kirjastoautopalveluista eikä kirjasto saanut palkkatukia ja avustuksia edellisvuoden tapaan.

VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

Tehtäväalueet: Liikuntatoimi
Nuorisotoimi

Esittelijä: Vapaa-aikapäällikkö

Toiminta-ajatus

Vapaa-aikalautakunta toimii asiantuntijalautakuntana liikuntaa ja nuorisotyötä koskevissa asioissa. Lautakunta koordinoi, tuottaa ja kehittää toimialansa toimintaa sekä tekee esityksiä toimintaedellytysten takaamiseksi ja hyvinvointipalveluiden tuottamiseksi kuntalaisille. Vapaa-aikalautakunnan tehtävänä on toimia sidoksissa muiden lautakuntien ja hallintokuntien kanssa kuntalaisten vapaa-ajan toiminnoissa kunnan strategian mukaisesti.

	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	126 946	133 500	0	133 500	136 923	102,6 %	-3 423
Kulut	-901 717	-924 204	0	-924 204	-895 818	96,9 %	-28 386
Netto	-774 771	-790 704	0	-790 704	-758 895	96,0 %	-31 809
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	120 399	128 800	0	128 800	119 418	92,7 %	9 382
Kulut	-520 509	-576 596	0	-576 596	-533 889	92,6 %	-42 707
Netto	-400 110	-447 796	0	-447 796	-414 471	92,6 %	-33 325
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	6 547	4 700	0	4 700	17 505	372,4 %	-12 805
Kulut	-381 208	-347 608	0	-347 608	-361 929	104,1 %	14 321
Netto	-374 661	-342 908	0	-342 908	-344 424	100,4 %	1 516

Tehtäväaluetasot

Tehtäväalue: 4700 Liikuntatoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Vapaa-aikapäällikkö

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Liikuntatoimen tehtävänä on suunnitella, kehittää ja toteuttaa kunnan vapaa-aikapalveluja yhteistyössä paikallisten seurojen, järjestöjen, yhteisöjen, kunnan muiden hallintokuntien sekä seudullisesti lähikuntien kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Tavoitteena on kaikenikäisten kuntalaisten omaehtoisen liikunnan lisääminen / ylläpitäminen. Tavoitteisiin päästään turvaamalla mm. nykyisten liikunta-alueiden laadukas kunnossapito.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2019 – 2021

- Ikäluokkien kasvu
- kiristynyt kuntatalous
- liikunta-alueiden lisääntyvä hoidon tarve määrällisesti lisääntyvien käyttäjäryhmien vuoksi
- uimahallin remontti

Tavoitteet 2019

1. Liikuntapaikat ja tilat kuntalaisten tiedossa / saatavilla helposti
2. Liikuntapaikkojen hoitosuunnitelman laatiminen ja toteutus
3. Uimahallin toiminnan kehittäminen
4. Kuntalaisille tarjotun ohjatun liikunnan lisääminen
5. Järjestötoiminnan ja kunnan yhteistyön kehittäminen ja kuntalaisten aktivointi
6. Liikuntapoliittisen ohjelman päivittäminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Hyvä suunnittelu ja organisointi liikuntatilojen käyttöperiaatteista
2. Riittävien taloudellisten resurssien turvaaminen
3. Liikuntapoliittisen investointiohjelman päivittäminen vuoteen 2025 saakka

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Liikuntatilojen tehokas käyttö
2. Riittävät resurssit liikuntatyön ja liikuntapaikkojen hoitamiseen > lisäresurssi liikuntapaikkojen hoitoon
3. Kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä kunnan vetovoimaisuutta lisäävien liikuntainvestointien toteuttaminen

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Toteutunut. Liikuntatilat ovat tehokkaassa käytössä.
2. Ei toteutunut. Resurssipula liikuntapaikkojen hoidossa jatkuu.
3. Osittain toteutunut uimahallin remontin valmistumisen johdosta.

4700	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	96 449	92 300	0	92 300	106 169	115,0 %	-13 869
Kulut	-722 959	-716 750	0	-716 750	-691 396	96,5 %	-25 354
Netto	-626 510	-624 450	0	-624 450	-585 227	93,7 %	-39 223
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	89 902	87 600	0	87 600	88 664	101,2 %	-1 064
Kulut	-360 325	-389 315	0	-389 315	-349 739	89,8 %	-39 576
Netto	-270 423	-301 715	0	-301 715	-261 075	86,5 %	-40 640
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	6 547	4 700	0	4 700	17 505	372,4 %	-12 805
Kulut	-362 634	-327 435	0	-327 435	-341 657	104,3 %	14 222
Netto	-356 087	-322 735	0	-322 735	-324 152	100,4 %	1 417

Talouden toteuma 2019

Talousarvio toteutui hyvin suunnitelman mukaan. Tuloja saatiin nostettua suunnitellusta varsinkin monitoimitalon osalta ja kuluja laskettua tasaisesti. Kulupuolella Jakkulan ampumaradan pohjavesialueiden tutkimuskulut toivat ylimääräistä menoa noin 15 000 euroa.

Tehtäväalue: 4800 Nuorisotoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Vapaa-aikapäällikkö

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Nuorisotoimen tehtävä on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Nuorisotyö pyrkii parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja sekä nuorten oikeuksien toteuttamista. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea nuoren sitä halutessa ja on tukena tarvittavaan palveluun hakeutumisessa.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset:

- Ikäluokkien kasvu
- Järjestötoiminnan osittainen hiipuminen
- Kouluyhteistyön tarve lisääntynyt
- Lain ja säädösten muuttuminen

Muutosten vaikutukset (riskien analysointi):

- Nuorten määrän kasvu aiheuttaa pidemmällä aikavälillä toimintaresurssien lisäämistarvetta
- Vapaaehtoisten määrän vähentyminen vaikuttaa toiminnan järjestämismahdollisuuksiin heikentävästi
- Kouluyhteistyöhön riittävät resurssit
- Lain ja säädösten muutosten huomioonottaminen toiminnassa ja palvelujen tarjonnassa

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta):

1. Toimintaa suunnitellaan lisääntyvän nuorten määrän ja heikkenevän talouden näkökulmasta
2. Tuetaan järjestötoimintaa mm. ostopalveluin
3. Resursseja kohdennetaan kouluyhteistyöhön
4. Panostetaan ennaltaehkäisevään työhön, jonka seurauksena korjaavan työn tarve vähenee
5. Nuorten motivointi yhteisten asioiden hoitamiseen

Tavoitetaso (mittari) 2019:

1. Koulupäivinä mm. pienryhmä- ja yksilöohjausta nuorisotiloissa
2. Etsivän nuorisotyöntekijän toimi on vakinaistettu
3. Riittävät resurssit käytettävissä suunnitellun toiminnan toteuttamiseen
4. Nuorisovaltuustotoiminta on käynnistynyt ja nuorille on annettu mahdollisuus vaikuttaa

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Toteutunut. Erialaisten kerhojen ja pienryhmien toiminta on kasvanut.
2. Toteutunut.
3. Toteutunut yhteistyössä liikuntatoimen kanssa.
4. Toteutunut. Uusi nuorisovaltuusto valittu syksyllä 2019.

4800	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	30 497	41 200	0	41 200	30 754	74,6 %	10 446
Kulut	-178 758	-207 454	0	-207 454	-204 422	98,5 %	-3 032
Netto	-148 261	-166 254	0	-166 254	-173 668	104,5 %	7 414
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	30 497	41 200	0	41 200	30 754	74,6 %	10 446
Kulut	-160 184	-187 281	0	-187 281	-184 150	98,3 %	-3 131
Netto	-129 687	-146 081	0	-146 081	-153 396	105,0 %	7 315
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-18 574	-20 173	0	-20 173	-20 272	100,5 %	99
Netto	-18 574	-20 173	0	-20 173	-20 272	100,5 %	99

Talouden toteuma 2019

Nuorisotoimen talousarvio toteutui hyvin. Toimintaa oli runsaasti vuoden aikana minkä johdosta nuorisotoimen talousarvio hieman ylittyi.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tehtäväalueet: Tekninen toimi, tilahallinta, liikennealueet, yleiset alueet, jätehuolto ja biokaasulaitos, liikenneolot, pelastustoimi, vesihuoltolaitos

Esittelijä: Tekninen johtaja

Lautakunnan toiminta-ajatus

Tuotetaan kiinteistöihin, liikennealueisiin, yleisiin alueisiin, jätehuoltoon ja vesihuoltolaitokseen liittyviä palveluja kuntalaisille mahdollisimman kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Tekninen lautakunta pyrkii kehittämään toimintaansa kunnan strategian mukaisesti siten, että voidaan vastata kuntalaisten, yrittäjien ja kolmannen sektorin lisääntyvän aktiivisuuden mukanaan tuomiin uusiin vaatimuksiin kunnan infran kunnosta ja laajuudesta huomioiden kunnan taloudellisten resurssien puitteet. Kehitetään teknisen osaston toimintaa vastaamaan Maku/sote:n aiheuttamien muutosten huomioon ottamista jo ennakoimalla. Kuntasektorin toiminnan monialaistuminen heijastuu myös lautakunnan työhön yhä voimakkaammin.

	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	5 394 396	5 115 076	0	5 115 076	5 187 377	101,4 %	-72 301
Kulut	-5 679 569	-5 352 707	0	-5 352 707	-5 646 240	105,5 %	293 533
Netto	-285 173	-237 631	0	-237 631	-458 863	193,1 %	221 232
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	2 123 315	2 114 993	0	2 114 993	2 140 689	101,2 %	-25 696
Kulut	-5 394 569	-5 065 940	0	-5 065 940	-5 338 924	105,4 %	272 984
Netto	-3 271 254	-2 950 947	0	-2 950 947	-3 198 235	108,4 %	247 288
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	3 270 412	3 000 083	0	3 000 083	3 044 776	101,5 %	-44 693
Kulut	-248 869	-224 068	0	-224 068	-249 160	111,2 %	25 092
Netto	3 021 543	2 776 015	0	2 776 015	2 795 616	100,7 %	-19 601

Tehtäväalueet

Tehtäväalue: 5100 tekninen toimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Tavoitteena on tarjota mahdollisimman laadukasta ja kustannustehokasta palvelua kuntalaisille sekä kunnan eri toimialoille. Tehtävänä on päätöksentekoon liittyvien asioiden valmistelu, toiminnan johtaminen, kesäpestin järjestäminen sekä suunnittelu, rakennuttaminen ja rakentaminen. Pienemmät hankkeet suunnitellaan ja rakennetaan omana työnä. Pääosa suunnittelusta ja rakentamisesta ostetaan.

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtävääluetta koskevat muutokset:

Toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin pyritään reagoimaan mahdollisimman nopeasti. Kuntalaisten ja yrittäjien lisääntyvä aktiivisuus sekä vaatimukset kunnan infran kunnosta ja laajuudesta. Kuntasektorin toiminnan monialaistuminen joka heijastuu vahvasti teknisen toimen työhön aiheuttaen kapealle organisaatiolle haasteita. Hankintaosaaminen, osastojen välinen yhteistyö ja viestintä kuntalaisille tulevat korostumaan entisestään teknisen toimen työssä.

Tavoitteet 2019

- Kustannustietoisuus
- Lakiasiantuntemuksen hankkiminen verkostoitumalla
- Kunnan ohjeistusten kehittäminen päivittäisen toiminnan kautta
- Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja työturvallisuuden parantaminen
- Oman pelikentän tuntemisen kehittäminen
- Vuorovaikutus yritysten / yrittäjien kanssa
- Suunnitelmallinen maankäytön kehittäminen

Analyysi tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi):

- Systemaattinen kulujen seuraaminen. Riskinä on luotettavien vertailutietojen puuttuminen ja menojen hillitsemiseen tarvittavien keinojen löytyminen. Riskinä myös korjausvelan kasvamisesta johtuvat ennakoimattomat kuluerät
- Koulutuksen vaikuttavuus eli käytännön toiminnan kehittyminen ja työtapaturmien väheneminen
- Resurssien vähäisyys ja siitä johtuvina riskeinä ovat siitä seuraava vain yhden ihmisen hallitsemat tehtäväkokonaisuudet, oman työn kehittämisen puuttuminen kiireen vuoksi, ohjeistusten kehittäminen jää tekemättä. Kehitetään osastojen välistä yhteistyötä ja ohjeistusten yhdessä miettimistä
- Vuorovaikutusta ja yhteistyötä yrittäjien kanssa lisättävä myös kuntarajojen yli kustannusten nousun hillitsemiseksi

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Tehostetaan talouden seuranta.
2. Työntekijöiden sitouttamista tehtäviinsä sekä osaamisen tason nostaminen, perehdyttäminen ja työturvallisuuskoulutus
3. Osastotason ideointi
4. Toiminnan hyvä suunnittelu kustannusten ja aikataulujen kurissa pitämiseksi

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Talouden toteutuman raportointi lautakunnalle vuosineljänneksittäin
2. Työtapaturmataajuuden seuranta
3. Tyytyväisyyskysely yhteistyötahoille kerran vuodessa

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Talouden seuranta on ollut haasteellista. Syynä tähän on ollut osaltaan henkilöstön vaihtuminen. Toteutuma on ollut suunnitellun mukaista.
2. Koulutus ja työhön sitouttaminen on toteutunut suunnitellusti.
3. Tyytyväisyyskysely on toteutettu tilojen käyttäjille. Tulokset olivat hyvät.

5100	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	11	0	0	0	0	***	0
Kulut	-237 390	-254 860	0	-254 860	-247 412	97,1 %	-7 448
Netto	-237 379	-254 860	0	-254 860	-247 412	97,1 %	-7 448
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	11	0	0	0	0	***	0
Kulut	-216 966	-236 940	0	-236 940	-229 191	96,7 %	-7 749
Netto	-216 955	-236 940	0	-236 940	-229 191	96,7 %	-7 749
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-20 424	-17 920	0	-17 920	-18 221	101,7 %	301
Netto	-20 424	-17 920	0	-17 920	-18 221	101,7 %	301

Talouden toteuma 2019

Teknisen toimen osalta toiminta toteutui talouden osalta hyvin. Tulos jäi niukasti alle budjetoidun.

Tehtäväalue: 5200 Tilahallinta

Tilivelvollinen viranhaltija: Kiinteistöpäällikkö

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Ylläpidetään kiinteistöjä kustannustehokkaasti ja tarjoten käyttäjille mahdollisimman terveelliset ja viihtyisät työskentelyolosuhteet ennakoiden korjaustarpeet.

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtäväaluetta koskevat muutokset:

Julkisen taloudellisen tilanteen heikkeneminen/kirstyminen, lisääntyvä ylläpidettävä omaisuus, asiakkaiden kasvava vaatimustaso, energian säästöön liittyvät haasteet ja korjausvelan kasvu, vapaat vuokratilat pienentävät osaltaan tuottojen kertymistä, palvelujen muutos vanhusten- ja vammaispalveluyksiköissä kiinteistönhoidosta- ja pidosta ulkoalueiden hoitoon.

Tavoitteet 2019

- Kustannusten hallinta ja energiansäästön toteutuminen
- Talotekniikan automatisoinnin hyödyntäminen
- Käyttäjillä terveelliset olosuhteet
- Vuorovaikutuksen laadun systemaattinen seuranta sekä sen kehittäminen sosiaalista mediaa hyödyntäen.
- Tilojen vuokraustaso (sisäinen/ulkoinen) 100 %.
- Kiinteistöjen PTS laadinta 5 – 10 vuodelle

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Energiankulutuksen (kaikkien kulujen) tarkka seuranta ja muutoksiin reagointi

2. Riittävä koulutus osaamistason nostoon ja säästöjen optimointi
3. Ennakoiva kiinteistönhoito ja korjaustarpeiden havaitseminen. Nopea ja ammattitaitoinen ongelmiin reagointi.
4. Kulujen systemaattinen seuraaminen.
5. Hyödynnetään aktiivisella markkinoiden seuraamisella ja hankintaosaamista tehostamalla urakoissa saavutettava kustannussäästö
6. Olosuhteiden seuraaminen siten, että piilossa olevat riskirakenteet tai ongelmat havaitaan riittävän ajoissa
7. Tiedottamisen ottaminen osaksi jokapäiväistä työtä ja eri tiedotusvälineiden käyttöönoton kehittäminen.
8. Kesätyöntekijää ulkokunnossapitotöihin ei palkata.

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Kiinteistöjen PTS laadittu vuoteen 2027 saakka
2. Kiinteistöissä terveelliset työ- ja opiskeluympäristöt

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. PTS laadittu suunnitellusti.
2. Kiinteistöt ovat sisäilman osalta tällä hetkellä hyvässä kunnossa.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Kulut	2 650 407	2 961 293	2 740 328	2 787 094
Kustannus €/asukas	322	367,50	341,86	347,69
Kunnossapidettävät tilat, Htm ²	34 391	37 035	35 529	31 443
Energiaa säästävien investointien määrä	7	6	2	3
Ylläpitokustannukset, euroa/Hm ² /a	77,10	72,41	77,13	88,64

5200	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	3 893 158	3 692 832	0	3 692 832	3 678 483	99,6 %	14 349
Kulut	-2 961 293	-2 740 328	0	-2 740 328	-2 787 094	101,7 %	46 766
Netto	931 865	952 504	0	952 504	891 389	93,6 %	61 115
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	810 760	857 993	0	857 993	825 416	96,2 %	32 577
Kulut	-2 875 468	-2 665 616	0	-2 665 616	-2 717 264	101,9 %	51 648
Netto	-2 064 708	-1 807 623	0	-1 807 623	-1 891 848	104,7 %	84 225
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	3 082 398	2 834 839	0	2 834 839	2 853 067	100,6 %	-18 228
Kulut	-85 825	-74 712	0	-74 712	-69 830	93,5 %	-4 882
Netto	2 996 573	2 760 127	0	2 760 127	2 783 237	100,8 %	-23 110

Talouden toteuma 2019

Tilivuoden toiminta toteutui lähes budjetoidusti. Tehtäväalueen kulut ylittyivät noin 47 000 €. Ylitys johtui ulkoa ostetun rakennuspalvelun suunniteltua suuremmasta käytöstä.

Tehtäväalue: 5300 Liikennealueet

Kustannuspaikat: Kadut, kevyen liikenteen väylät, valaistus ja yksityistiet

Tilivelvollinen viranhaltija: Katuinsinööri

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Ylläpidetään liikenneväylät laatutavoitteiden mukaisesti ja kustannustehokkaasti tarjoten käyttäjille turvalliset liikkumisolosuhteet ennakoiden korjaustarpeet.

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtäväaluetta koskevat muutokset:

Julkisen taloudellisen tilanteen heikkeneminen/kiristyminen, lisääntyvä ylläpidettävä katuverkosto, asiakkaiden kasvava vaatimustaso, toimintaympäristön muutokset/markkinoiden toimivuus ja korjausvelan kasvu.

Tavoitteet 2019

- Menokasvun hillitseminen töiden ennakointi oikea-aikaisuudella
- Liikenneväylät on hoidettu olosuhteiden vaatimalla tavalla
- Korjausvelan vähentäminen
- Hyödynnetään aktiivisella markkinoiden seuraamisella ja hankintaosaamista tehostamalla urakoissa saavutettava kustannussäästö
- Viestinnän tehostaminen muuttuneista olosuhteista ja liikennejärjestelyistä kunnan hallinnoimalla tieverkolla

Analyysi tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi):

- Tieverkon ja kunnostustoimenpiteiden tuntemus, oikea-aikaisuus
- Haastavat keliolosuhteiden muutokset, urakoitsijoiden laiminlyönnit
- Kunnan taloustilanne ja suuret investointitarpeet

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Liikennealueiden kunnon seuranta riittävällä valvontakierroksilla
2. Riittävä valvonta ja liikennealueiden seuranta aina keliolosuhteiden muuttuessa
3. Hyvin laadittu katuverkoston peruskorjausohjelma on tehty

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Hoidon kustannusten kehityksen seuranta
2. Rakennusurakoiden kustannusarvioiden pitävyys

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Työmaakokoukset urakoitsijoiden kanssa pidetty aina vaihtuvan kuukauden alussa.
2. Tieverkon kuntotarkkailua tehdään päivittäin muiden töiden ohessa, ilmoitus ja kirjaus tarvittaessa itselle ja urakoitsijoille

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja (ulkoiset menot)

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Nettomenot	606 513	591 019	555 623	602 731
Kunnossapidettäviä katuja	65,79	66,29	75,0	68,08
Kunnossapidettäviä kl-väyliä	20,26	21,9	22,0	21,62
Kunnossapidettäviä yksityisteitä	86,2	93,8	87,4	87,4
Kadut, €/km	5 015	5 047	4 500	5 661
KL-väylät, €/km	1 639	1 150	1 500	2 327
Yksityistiet, €/km	2 208	1 807	2 000	2 860
Avustettavat yksityistiet, €/km	562	568	568	562

5300	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	21 111	1 000	0	1 000	13 078	1307,8 %	-12 078
Kulut	-591 019	-555 623	0	-555 623	-602 731	108,5 %	47 108
Netto	-569 908	-554 623	0	-554 623	-589 653	106,3 %	35 030
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	9 688	1 000	0	1 000	4 055	405,5 %	-3 055
Kulut	-576 417	-544 012	0	-544 012	-587 362	108,0 %	43 350
Netto	-566 729	-543 012	0	-543 012	-583 307	107,4 %	40 295
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	11 423	0	0	0	9 023	***	-9 023
Kulut	-14 602	-11 611	0	-11 611	-15 369	132,4 %	3 758
Netto	-3 179	-11 611	0	-11 611	-6 346	54,7 %	-5 265

Talouden toteuma 2019

Talousarvion nettoylitys on noin 35 000 €. Ylitys johtui ostopalveluiden kustannusten ylittymisestä.

Tehtäväalue: 5400 Yleiset alueet

Kustannuspaikat: Puistot ja leikkipaikat

Tilivelvollinen viranhaltija: Maanmittausinsinööri

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Kunnan yleisten alueiden hoito, ylläpito ja kehittäminen tarjoten kuntalaisille viihtyisän ympäristön leikkiä ja virkistäytyä.

Tavoitteet 2019

- Kustannustietoisuus ja kustannustehokkuus
- Puisto- ja leikkialueiden siisti yleisilme

- Puustoviheralueiden saattaminen parempaan kuntoon

Analyysi tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi):

- Määrärahojen riittävyys asettaa haasteen tavoitteen toteuttamiselle
- Myös rajalliset henkilöresurssit tuovat omat haasteensa
- Mikäli saadaan määräraha metsurin palkkaamiseen, saadaan kunnan puustoviheralueita aiempaa parempaan kuntoon

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Tarkka talouden seuranta ja töiden suunnittelu
2. Kesäpestin hyödyntäminen viheralueiden rakentamisessa mahdollisuuksien mukaan
3. Palkataan metsuri määräajaksi hoitamaan puustoviheralueita

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Alueiden kehittämiseen budjetoitujen määrärahojen riittävyys

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Määrärahat riittivät. Lisäksi määräajaksi palkattu metsuri teki hyvää työtä puustoviheralueilla.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Nettomenot (Ulkoiset ja sisäiset)	51 065	36 131	62 699	56 244
Puistoja kpl/ha	40 / 11,22	36 / 11,22	37 / 12,95	37 / 12,95
Leikkikenttiä kpl/ha	27 / 3,15	27 / 3,15	27 / 3,15	23 / 3,00

5400	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	669	0	0	0	1 912	***	-1 912
Kulut	-36 131	-62 699	0	-62 699	-58 156	92,8 %	-4 543
Netto	-35 462	-62 699	0	-62 699	-56 244	89,7 %	-6 455
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	669	0	0	0	1 912	***	-1 912
Kulut	-31 521	-58 649	0	-58 649	-52 776	90,0 %	-5 873
Netto	-30 852	-58 649	0	-58 649	-50 864	86,7 %	-7 785
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-4 610	-4 050	0	-4 050	-5 380	132,8 %	1 330
Netto	-4 610	-4 050	0	-4 050	-5 380	132,8 %	1 330

Talouden toteuma 2019

Talousarvio toteutui suunnitelman mukaisesti.

Tehtäväalue: 5500 Jätehuolto ja biokaasulaitos

Kustannuspaikat: Jätehuolto ja biokaasulaitos

Tilivelvollinen viranhaltija: Jätehuolto: Katuinsinööri
Biokaasulaitos: Vesihuoltoinsinööri

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Jätehuollon taksat kuntalaisille kilpailukykyiset ja kaatopaikalle menevän jätteen määrä minimoidaan. Biokaasulaitos toimii mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtäväaluetta koskevat muutokset:

Julkisen taloudellisen tilanteen heikkeneminen/kirstyminen.

Tavoitteet 2019

- Jätehuollon taksat alle valtakunnallisen keskiarvon
- Kaatopaikkajätteen kokonaismäärä alle valtakunnallisen keskiarvon
- Biokaasulaitoksen käsittelyhintaa kasvaa < 2 % / vuosi
- Jätehuollon ohjeistuksen viestinnän tehostaminen kotitalouksille
- Selvitetään biokaasulaitoksen ja jätehuollon yhtiöittämismahdollisuutta

Analyysi tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi):

- Jätetaksan hintataso määräytyy sopimuskumppani Etapin taksojen mukaisesti. Omat vaikutusmahdollisuudet ovat vähäiset. Ekomaksun kustannusrakenne on osittain itse järjestetyn toiminnan mukainen.
- Ihmisten lajittelumotivaation ja – tietoisuuden kasvattaminen on haastavaa. Yleinen mielipide lajitteluun myönteinen ja korkeahko kaatopaikkajätteen taksa (painotus taksarakenteessa) tukee lajittelua. Lisäksi paikallisen yrittäjän investointien toimivuus vaikuttaa lopulliseen kaatopaikalle päätyvän jätteen määrään.
- Biokaasulaitoksen ennakoivalla huoltotoiminnalla ja osaavalla henkilökunnalla tavoitteen saavuttaminen on mahdollista. Laitos kuitenkin ikääntyy ja suurten korjausten todennäköisyys kasvaa. Lisäksi osaaminen ja laitoksen tuntemus on 1-2 henkilön varassa. Selvitetään yhteistoimintamahdollisuudet alueen muiden toimijoiden kanssa. Viimeisimmän tiedon mukaan Biokaasulaitoksen tuottaman lopputuotteen (biohumus/mädätejäte) sijoittaminen Isonkylän kaatopaikan maisemointiin sellaisenaan tulee lopettaa välittömästi ja mahdollisesti jatkojalostaa muuhun hyötykäyttöön sopivaksi. Tästä tulee aiheutumaan lisäkustannuksia, mikä vaikuttaa biokaasulaitoksella käsiteltävien jätelajikkeiden käsittelyhintaan nousevasti ja käsittelyhinnan tavoite ei täten toteudu.
- Tuottajayhteisöjen mallit eivät vielä tiedossa => keräyspaikkojen sijoitteluun kohdistuvat muutokset

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Päivitettyjen jätehuoltomääräysten käyttöönotto ja tiedotus
2. Tiedottaminen huolellisesta lajittelusta
3. Huolehditaan työnkierrolla henkilöstön koulutus laitoksen toiminnassa

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Jätehuollon taksojen muutoksen seuranta

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Tavoitteet toteutuivat kohtalaisen hyvin haasteista huolimatta.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja (ulkoiset menot)

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Nettomenot	141 946	162 597	74 945	222 246
Kokonaisjättemäärä tn/a ilman biokaasulaitosta	1 212	1 950	1 200	1 479
Kaatopaikkajäte tn/a	429	240	430	424
Biokaasulaitos €/tn	68,59	89,35	72	69,42

5500	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	290 392	276 000	0	276 000	317 260	114,9 %	-41 260
Kulut	-343 434	-246 095	0	-246 095	-412 227	167,5 %	166 132
Netto	-53 042	29 905	0	29 905	-94 967	-317,6 %	124 872

Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	180 200	171 000	0	171 000	189 697	110,9 %	-18 697
Kulut	-342 797	-245 945	0	-245 945	-411 943	167,5 %	165 998
Netto	-162 597	-74 945	0	-74 945	-222 246	296,5 %	147 301

Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	110 192	105 000	0	105 000	127 563	121,5 %	-22 563
Kulut	-637	-150	0	-150	-284	189,3 %	134
Netto	109 555	104 850	0	104 850	127 279	121,4 %	-22 429

Talouden toteuma 2019

Talousarvion ylittyminen kulujen osalta johtui biokaasulaitoksella tehdyistä korjauksista sekä hyötykäyttöaseman kustannuksista, jotka ylittivät budjetoidut kustannukset.

Tehtäväalue: 5700 Liikenneolot

Tilivelvollinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Osallistutaan joukkoliikenteen seudulliseen kehitystyöhön ja ylläpidetään seutulippujärjestelmää tukemalla laihialaisten matkustamista lipputuotteen kautta. Valtion ja Laihian kunnan tukema joukkoliikenteen seutulippu on poistunut käytöstä 31.12.2019. Seutulippusopimusten päättyminen johtuu vuonna 2009 voimaan tulleesta Euroopan unionin palvelusopimusasetuksesta (PSA).

Lautakuntatasolla kuvatuista toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutoksista tehtäväaluetta koskettavat muutokset:

Julkisen taloudellisen tilanteen heikkeneminen/kiristyminen ja toimintaympäristön muutokset/markkinoiden toimivuus.

Tavoitteet 2019

- Kunnan subventio-osuus enintään 52 %.

Analyysi tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi):

Tavoite saavutetaan pitämällä seutulipun hinta ajan tasalla eli korottamalla seutulipun hintaa kustannustason nousun mukana. Valtio päättää omasta rahoituksestaan talousarvionsa hyväksymisen yhteydessä, eikä kunnalla ole siihen juurikaan vaikutusmahdollisuuksia.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta)

1. Seutulipun hinnan tarkistaminen vuosittain perustuen ELY-keskuksen antamiin tietoihin kustannusten noususta.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Tavoitteet saavutettiin suunnitellusti.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja (ulkoiset menot)

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Nettomenot	20 813	22 615	22 000	18 880
Myynti kpl	239	84	250	162
Matkustus kpl	6 831	2 585	6 500	5 170
Menot / myyty lippu	89,75	65,65	88	84
Menot / suoritettu matka	3,14	2,13	3,40	3,65

5700	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	4 108	8 000	0	8 000	3 578	44,7 %	4 422
Kulut	-22 615	-22 000	0	-22 000	-18 880	85,8 %	-3 120
Netto	-18 507	-14 000	0	-14 000	-15 302	109,3 %	1 302

Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	4 108	8 000	0	8 000	3 578	44,7 %	4 422
Kulut	-22 615	-22 000	0	-22 000	-18 880	85,8 %	-3 120
Netto	-18 507	-14 000	0	-14 000	-15 302	109,3 %	1 302

Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	0	0	0	0	0	***	0
Netto	0	0	0	0	0	***	0

Talouden toteuma 2019

Talous toteutui budjetin mukaisesti.

Tehtäväalue: 5800 Pelastustoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Pohjanmaan pelastustoimi

Tehtäväalueen toiminta-ajatus:

Vaasan seudulle 1.1.2004 perustettu Pohjanmaan pelastuslaitos hoitaa Laihian palo- ja pelastustoimen tehtävät.

5800	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-611 064	-610 885	0	-610 885	-580 918	95,1 %	-29 967
Netto	-611 064	-610 885	0	-610 885	-580 918	95,1 %	-29 967
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-611 064	-610 885	0	-610 885	-580 918	95,1 %	-29 967
Netto	-611 064	-610 885	0	-610 885	-580 918	95,1 %	-29 967
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	0	0	0	0	0	***	0
Netto	0	0	0	0	0	***	0

Tehtäväalue: 5600 Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikat: Vesilaitos ja viemärlaitos

Tilivelvollinen viranhaltija: Vesihuoltoinsinööri

Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus ja tilinpäätös sivuilla 127 – 138.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Tehtäväalue: 5900 Rakennusvalvonta- ja ympäristötoimi

Kustannuspaikat: Rakennusvalvonta, Ympäristötoimi, Mittaustoimi ja Kaavoitus

Esittelijä: Rakennustarkastaja

Lautakunnan toiminta-ajatus

Tuotetaan rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen viranomaispalvelut sekä palvelut elinympäristön kehittämiseen, kartoitus- ja mittaustehtäviin, kiinteistön muodostamiseen ja maa-aineslupien valmisteluun mahdollisimman kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2019 – 2021

- Rakennusvalvonta tekee pitkäjännitteistä yhteistyötä rakennusalan eri toimijoiden kanssa, joita ovat mm. rakennushankkeeseen ryhtyvät, suunnittelijat, hankkeen toteuttajat, muut viranomaiset, elinkeinoelämä.
- Ympäristötoimi edistää elinympäristön terveellisuutta ja viihtyisyyttä sekä luonnon ekologista monimuotoisuutta ja kestävää kehitystä.
- Mittaustoimen tehtävänä on paikkatiedon hallinta, kartoitustyöt, rakennusten paikalleen mittaukset ja rakennusrekisterin ylläpitäminen.
- Kaavoituksen tehtävänä on tuottaa kunnan strategisia tavoitteita toteuttavia kaavoja sekä niihin liittyviä selvityksiä. Vuorovaikutteisella suunnittelulla ja suuntaa antavalla ohjauksella luodaan edellytyksiä ekologisesti kestävien, toimivien, turvallisten ja viihtyisien elinpiirien rakentamiselle kunnan asukkaille, yrityksille ja eri toimijoille.

Painopistealueet 2019 - 2021:

- Keskusta-alueen kehittäminen yhdessä valtatiehankkeen kanssa
- Henkilöstön hyvinvointi
- Ennakoiva ohjaus hyvän rakennetun ja rakentamattoman ympäristön saamiseksi

Painopistealueisiin perustuvat kriittiset menestystekijät/päämäärät 2019 - 2021

1. Valtateiden vaikutusalueen ja Jokikylän osayleiskaavojen päivittäminen
2. Erityisesti VT18 -tiehankkeen vaatimat kaavat lainvoimaisiksi
3. Osaamisen vahvistuminen
4. Rakentamisen laadun parantuminen

Tavoitetaso (mittari) 2019

1. Kaavojen tuottaminen 1 kpl/v
2. Raakamaan osto 10 ha/v
3. Lupakäsittelyaika: lautakunta 3 viikkoa, viranhaltijapäätökset 7 vrk
4. Tavoitettavuus: katselmukset 3 vrk:n sisällä

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2019

1. Kaavoja tuotettiin 4 kpl
2. Raakamaata ostettu 11,6 ha
3. Lupakäsittelyaika: lautakunta 1kk, viranhaltijapäätökset 14 vrk
4. Tavoitettavuus: katselmukset 3 vrk:n sisällä

5900	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	73 421	70 500	0	70 500	64 165	91,0 %	6 335
Kulut	-291 592	-355 489	0	-355 489	-300 577	84,6 %	-54 912
Netto	-218 171	-284 989	0	-284 989	-236 412	83,0 %	-48 577
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	70 790	70 500	0	70 500	63 900	90,6 %	6 600
Kulut	-275 892	-341 277	0	-341 277	-285 938	83,8 %	-55 339
Netto	-205 102	-270 777	0	-270 777	-222 038	82,0 %	-48 739
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	2 631	0	0	0	265	***	-265
Kulut	-15 700	-14 212	0	-14 212	-14 639	103,0 %	427
Netto	-13 069	-14 212	0	-14 212	-14 374	101,1 %	162

Talouden toteuma 2019

Talousarvion nettoalitus on noin 49 000 €. Alituksen mahdollisesti kaavoitettavaksi suunniteltujen alueiden muuttuminen sekä ulkoa ostettujen toimisto- ja asiantuntijapalvelujen ennakoitua vähäisempi tarve.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstösuunnitelma 2016 - 2019

	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019
Hallinto-osasto	12	12	11,4	10,5
Perusturvaosasto				
• toimisto, hallinto	5	5	3	3
• sosiaali- ja perhetyö	11	11	13	10,4
• kotipalvelu	25	35	35	28,3
Osasto yhteensä	41	51	51	41,7
Sivistys- ja vapaa-aikaosasto				
• varhaiskasvatus	79	70	74	79,6
• esiopetus	11	11	13	3,9
• perusopetus	87	98	96	105,6
• keskiasteen koulutus	13	12	11	10
• kirjasto- ja kulttuurit.	5	6	6	5
• liikuntatoimi	5	4	5,5	5
• nuorisotoimi	3	3	2,5	4
Osasto yhteensä	203	204	208	213,1
Tekninen osasto				
• tekninen toimi	1,5	1,5	1,5	2
• tilahallinta	32,5	31,5	28	27,5
• liikennealueet	1	1	2	1
• yleiset alueet	0,5	0,5	0,5	0
• jätehuolto ja biokaasulaitos	1	1	2	0,5
• vesihuoltolaitos	4	4	5	7
• rakennusvalvonta ja ympäristötoimi	1,5	1,5	2	3
Osasto yhteensä	42	41	41	41
Kaikki yhteensä	402	397,5	312	306,3

luvussa mukana vakinaiset työntekijät.

Vuoden 2019 henkilöstölujuja laskettaessa on otettu huomioon osa-aikaiset työntekijät heidän osa-aikaprosenttinsa mukaisesti. Henkilö on laskettu mukaan siihen toimintoon, johon palkan jakautuessa suurin osa on kirjattu. Tämä vaikuttaa esim. varhaiskasvatuksen ja esikoulun aikaisemmasta vuodesta poikkeaviin lukuihin.

Vuoden 2016 ja 2017 luvuista on poistettu vanhusten ja vammaisten palveluasumisen ja ateriapalveluiden henkilökuntamäärät eri vuosien vertailun helpottamiseksi.

Asumispalveluiden siirron yhteydessä 11 henkilöä jäi edelleen kunnan palvelukseen ja anoivat työvapaata, kunnes kunkin henkilökohtainen eläkeikä täyttyy. Näin henkilöt säilyttivät uudenkin työnantajan palveluksessa lisäeläkeoikeuden. Nämä henkilöt eivät sisälly taulukon lukuihin v 2019.

TALOUSARVION TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU 2019

Sisältää sisäiset erät

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					EUROINA
Myyntitulot	2 507 688		2 507 688	2 855 123	347 435
Maksutulot	1 283 500		1 283 500	1 379 354	95 854
Tuet ja avustukset	247 530		247 530	316 398	68 868
Muut toimintatulot	3 087 732		3 087 732	3 400 905	313 173
Toimintatulot yhteensä	7 126 450		7 126 450	7 951 780	825 330
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-16 586 413	-220 000	-16 806 413	-16 248 607	557 806
Palvelujen ostot	-25 161 494	-235 000	-25 396 494	-25 851 628	-455 134
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 391 651		-2 391 651	-2 329 313	62 338
Avustukset muille	-5 126 300	-170 000	-5 296 300	-5 605 888	-309 588
Muut toimintamenot	-2 687 033		-2 687 033	-3 035 582	-348 549
Toimintamenot yhteensä	-51 952 891	-625 000	-52 577 891	-53 071 018	-493 127
Toimintakate	-44 826 441	-625 000	-45 451 441	-45 119 238	332 203
Verotulot	31 175 000	-449 842	30 725 158	30 725 158	0
Valtionosuudet	15 232 786		15 232 786	15 590 963	358 177
Rahoitustulot ja -menot:					
Korkotulot	10 000		10 000	5 346	-4 654
Muut rahoitustulot	116 720		116 720	163 986	47 266
Korkomenot	-195 000		-195 000	-154 095	40 905
Muut rahoitusmenot	-81 720		-81 720	-78 783	2 937
Vuosikate	1 431 345	-1 074 842	356 503	1 133 337	776 834
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 100 000		-2 100 000	-2 044 678	55 322
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot	800 000		800 000	944 432	144 432
Tilikauden tulos	131 345		-943 497	33 091	976 588
Poistoeron vähennys (+) tai lisäys (-)	50 000		50 000	33 527	-16 473
Rahastojen vähennys (+) tai lisäys (-)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	181 345	-1 074 842	-893 497	66 618	960 115

VEROTULOJEN ERITTELY

Verotulot	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	28 709 000	-449 842	28 259 158	28 304 192	45 034
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 381 000		1 381 000	998 220	-382 780
Kiinteistövero	1 085 000		1 085 000	1 422 746	337 746
Verotulot yhteensä	31 175 000	-449 842	30 725 158	30 725 158	0

Tuloveroprosentit	Tulovero-%	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos-%
Verovuosi 2008	19,50	107	6,6
Verovuosi 2009	19,50	106	-1,5
Verovuosi 2010	19,50	108	1,9
Verovuosi 2011	19,50	115	6,8
Verovuosi 2012	19,75	118	2,7
Verovuosi 2013	20,00	125	6,1
Verovuosi 2014	20,75	127	1,3
Verovuosi 2015	21,50	127	-0,3
Verovuosi 2016	21,50	127	0,3
Verovuosi 2017	21,75	125	-1,9
Verovuosi 2018	21,75	128	2,5

Kiinteistöveroprosentit	Varsinainen asuinrakennus	Muut asuinrakennukset	Yleinen	Rakentamaton rakennuspaikka
Verovuosi 2008	0,30	0,65	0,65	3,00
Verovuosi 2009	0,30	0,65	0,65	3,00
Verovuosi 2010	0,40	0,75	0,65	3,00
Verovuosi 2011	0,40	0,75	0,75	3,00
Verovuosi 2012	0,60	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2013	0,60	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2014	0,60	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2015	0,60	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2016	0,50	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2017	0,50	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2018	0,50	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2019	0,60	1,00	1,00	3,00

Valtionosuuksien erittely	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Peruspalveluiden valtionosuus ml. tasaukset	15 872 722		15 872 722	16 222 974	350 252
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-639 936		-639 936	-632 011	7 925
Valtionosuudet yhteensä	15 232 786	0	15 232 786	15 590 963	358 177

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

INVESTOINNIT 2019	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talousarviosta käytetty 31.12. %
KUNNANHALLITUS						
Laihianraitti I						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-27 000,00	0,00	-27 000,00	-25 049,08	-1 950,92	92,8 %
Netto	-27 000,00	0,00	-27 000,00	-25 049,08	-1 950,92	92,8 %
Maa-alueet						
Tulot	50 000,00	0,00	50 000,00	90 338,00	-40 338,00	180,7 %
Menot	-150 000,00	0,00	-150 000,00	-288 666,00	138 666,00	192,4 %
Netto	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-198 328,00	98 328,00	198,3 %
ATK-ohjelmat ja verkon kehittäminen						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00 %
Menot	-60 000,00	0,00	-60 000,00	0,00	-60 000,00	0,00 %
Netto	-60 000,00	0,00	-60 000,00	0,00	-60 000,00	0,00 %
Yhteensä						
Tulot	50 000,00	0,00	50 000,00	90 338,00	-40 338,00	180,7 %
Menot	-237 000,00	0,00	-237 000,00	-313 715,08	76 815,08	132,4%
Netto	-187 000,00	0,00	-187 000,00	-223 377,08	36 377,08	119,5 %
PERUSTURVALAUTAKUNTA						
Yhteistoiminta-alueen investoinnit						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00 %
Menot	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,00 %
Netto	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,00 %
IT-hankkeet ja laiteinvestoinnit						
Yhteensä						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00 %
Menot	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,00 %
Netto	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,00 %

	Alku- peräinen talousarvio	Talous-arvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talous- arviosta käytetty 31.12. %
INVESTOINNIT 2019						
SIVISTYS- JA VARHAISKASVATUSLAUTAKUNTA						
Koulujen kalusto- ja tarvikehankinnat						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-40 000,00	0,00	-40 000,00	-32 377,09	-7 622,91	80,9 %
Netto	-40 000,00	0,00	-40 000,00	-32 377,09	-7 622,91	80,9 %
Kirkonkylän koulun teknisen työn koneet Lukion luokkien kalusteet						
Liikkuva koulu						
Tulot	10 500,00	0,00	10 500,00	8 000,00	2 500,00	76,2 %
Menot	-21 000,00	0,00	-21 000,00	-15 995,00	-5 005,00	76,2 %
Netto	-10 500,00	0,00	-10 500,00	-7 995,00	-2 505,00	76,1 %
Perälän koulun kaukalo ja välituntivälin						
Yhteensä						
Tulot	10 500,00	0,00	10 500,00	8 000,00	2 500,00	76,2 %
Menot	-61 000,00	0,00	-61 000,00	-48 372,09	-12 627,91	79,3 %
Netto	-50 500,00	0,00	-50 500,00	-40 372,09	-10 127,91	79,9 %
VAPAA-AIKALAUTAKUNTA						
Ruohonleikkuukoneet						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-35 000,00	0,00	-35 000,00	-18 120,00	-16 880,00	51,8 %
Netto	-35 000,00	0,00	-35 000,00	-18 120,00	-16 880,00	51,8 %
Yhteensä						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-35 000,00	0,00	-35 000,00	-18 120,00	-16 880,00	51,8 %
Netto	-35 000,00	0,00	-35 000,00	-18 120,00	-16 880,00	51,8 %
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
Talonrakennus						
Siskontie / pesuhuoneet						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-14 000,00	0,00	-14 000,00	0,00	-14 000,00	0,0 %
Netto	-14 000,00	0,00	-14 000,00	0,00	-14 000,00	0,0 %
Koulut / käytävien ilmanvaihto						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-60 000,00	-69 290,00	-129 290,00	-130 712,24	1 422,24	101,1 %
Netto	-60 000,00	-69 290,00	-129 290,00	-130 712,24	1 422,24	101,1 %
Keskuskoulu / sisäilmakorjaukset						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	0,00	-56 000,00	-56 000,00	-58 431,57	2 431,57	104,3 %
Netto	0,00	-56 000,00	-56 000,00	-58 431,57	2 431,57	104,3 %
Isokylä ja Perälä						
Uimahallin peruskorjaus						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-650 000,00	-482 441,08	-1 132 441,08	-1 108 180,74	-24 260,34	97,9 %
Netto	-650 000,00	-482 441,08	-1 132 441,08	-1 108 180,74	-24 260,34	97,9 %

INVESTOINNIT 2019	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talous-arviosta käytetty 31.12. %
Isonkylän koulu / lattiat						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-60 000,00	15 000,00	-45 000,00	-47 010,27	2 010,27	104,5 %
Netto	-60 000,00	15 000,00	-45 000,00	-47 010,27	2 010,27	104,5 %
Hulmin koulu / julkisivu						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-40 000,00	-23 6000,00	-63 600,00	-63 595,02	-4,98	100,0 %
Netto	-40 000,00	-23 6000,00	-63 600,00	-63 595,02	-4,98	100,0 %
Kylänpään koulu /katon maal						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-10 000,00	0,00	-10 000,00	0,00	-10 000,00	0,0 %
Netto	-10 000,00	0,00	-10 000,00	0,00	-10 000,00	0,0 %
Urheilukentän rakennus						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-100 000,00	0,00	-100 000,00	0,00	-100 000,00	0,0 %
Netto	-100 000,00	0,00	-100 000,00	0,00	-100 000,00	0,0 %
Monitoimitalon LED-valaistu						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-30 000,00	17 600,00	-12 400,00	-12 400,00	0,00	100,0 %
Netto	-30 000,00	17 600,00	-12 400,00	-12 400,00	0,00	100,0 %
Ennalta arvaamattomat korjaukset						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-50 000,00	0,00	-50 000,00	-23 045,33	-26 954,67	46,1 %
Netto	-50 000,00	0,00	-50 000,00	-23 045,33	-26 954,67	46,1 %
Talonrakennus yhteensä						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-1 014 000,00	-598 931,08	-1 612 731,08	-1 443 375,17	-169 355,91	89,5 %
Netto	-1 014 000,00	-598 731,08	-1 612 731,08	-1 443 375,17	-169 355,91	89,5 %
Kunnallistekniikka						
Katujen rakentaminen						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-1 439 000,00	0,00	-1 439 000,00	-208 698,97	-1 230 301,03	14,5 %
Netto	-1 439 000,00	0,00	-1 439 000,00	-208 698,97	-1 230 301,03	14,5 %
Katujen päällystys						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-39 803,44	-19 803,44	199,0 %
Netto	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-39 803,44	-19 803,44	199,0 %
Puistoalueiden rakentaminen						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-11 538,88	-8 461,12	57,7 %
Netto	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-11 538,88	-8 461,12	57,7 %

INVESTOINNIT 2019	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talous-arviosta käytetty 31.12. %
Siltojen peruskorjaus						
Tulot	60 000,00	0,00	60 000,00	0,00	60 000,00	0,0 %
Menot	-120 000,00	0,00	-120 000,00	0,00	-120 000,00	0,0 %
Netto	-60 000,00	0,00	-60 000,00	0,00	-60 000,00	0,0 %
Yksityisteiden parantamishoj						
Tulot	50 000,00	0,00	50 000,00	51 883,00	-1 883,00	103,8 %
Menot	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-106 946,26	6 946,26	106,9 %
Netto	-50 000,00	0,00	-50 000,00	-55 063,26	5 063,26	110,1 %
VT3/VT18-parantaminen						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-280 000,00	0,00	-280 000,00	-285 485,00	5 485,00	102,0 %
Netto	-280 000,00	0,00	-280 000,00	-285 485,00	5 485,00	102,0 %
Isonkyläntie						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-180 000,00	-25 080,00	-205 080,00	-293 461,7	88 381,70	143,1 %
Netto	-180 000,00	-25 080,00	-205 080,00	-293 461,7	88 381,70	143,1 %
Avo-ojien kunnostus						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-15 000,00	0,00	-15 000,00	0,00	-15 000,00	0,0 %
Netto	-15 000,00	0,00	-15 000,00	0,00	-15 000,00	0,0 %
Aseman alikulun tiejärjestely						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	0,00	-50 000,00	-50 000,00	-20 335,63	-29 664,37	40,7 %
Netto	0,00	-50 000,00	-50 000,00	-20 335,63	-29 664,37	40,7 %
Alempiasteiset tiet						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-150 000,00	0,00	-150 000,00	-32 961,54	-117 038,46	22,0 %
Netto	-150 000,00	0,00	-150 000,00	-32 961,54	-117 038,46	22,0 %
Vesilaitoksen rakentamiskohteet						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-40 000,00	0,00	-40 000,00	-18 000,68	-21 999,32	45,0 %
Netto	-40 000,00	0,00	-40 000,00	-18 000,68	-21 999,32	45,0 %
Viemärlaitoksen rakentamiskohteet						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-220 000,00	0,00	-220 000,00	-148 810,05	-71 190,95	67,6 %
Netto	-220 000,00	0,00	-220 000,00	-148 810,05	-71 190,95	67,6 %
Kunnallistekniikka yhteensä						
Tulot	110 000,00	0,00	110 000,00	51 883,00	58 117,00	47,2 %
Menot	-2 476 000,00	-75 080,00	-2 551 080,00	-1 166 042,15	-1 385 037,85	45,7 %
Netto	-2 366 000,00	-75 080,00	-2 441 080,00	-1 114 159,15	-1 326 920,85	45,6 %

INVESTOINNIT 2019	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talous-arviosta käytetty 31.12. %
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ						
Kunnanhallitus						
Tulot	50 000,00	0,00	50 000,00	90 338,00	-40 338,00	180,7 %
Menot	-237 000,00	0,00	-237 000,00	-313 715,08	76 815,08	132,4 %
Netto	-187 000,00	0,00	-187 000,00	-223 377,08	36 377,08	119,5 %
Perusturvalautakunta						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,0 %
Netto	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,0 %
Sivistys- ja varhaiskasvatus-lautakunta						
Tulot	10 500,00	0,00	10 500,00	8 000,00	2 500,00	76,2 %
Menot	-61 000,00	0,00	-61 000,00	-48 372,09	-12 627,91	79,3 %
Netto	-50 500,00	0,00	-50 500,00	-40 372,09	-10 127,91	79,9 %
Vapaa-aikalautakunta						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0 %
Menot	-35 000,00	0,00	-35 000,00	-18 120,00	-16 880,00	51,8 %
Netto	-35 000,00	0,00	-35 000,00	-18 120,00	-16 880,00	51,8 %
Tekninen lautakunta						
Tulot	110 000,00	0,00	110 000,00	51 883,00	58 117,00	47,2 %
Menot	-3 490 000,00	-674 011,08	-4 164 011,08	-2 609 417,32	-1 554 593,76	62,7 %
Netto	-3 380 000,00	-674 011,08	-4 058 011,08	-2 557 534,32	-1 496 276,76	63,1 %
INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
Tulot	170 500,00	0,00	170 500,00	150 221,00	20 279,00	88,1 %
Menot	-3 863 000,00	-674 011,08	-4 537 011,08	-2 989 624,49	-1 547 387,59	65,9 %
Netto	-3 692 500,00	-674 011,08	-4 366 511,08	-2 839 403,49	-1 527 107,59	65,0 %

Rahoituslaskelmaan kirjatut investoinnit yhteensä

Myyntitulot						
Yritystalo 2	0,00	294 970,00	294 970,00	294 970,00		
Yritystalo3	0,00	314 630,00	314 630,00	314 630,00		
Paloasema	0,00	639 910,00	639 910,00	639 910,00		
Biokaasulaitos	0,00	394 540,00	394 540,00	394 540,00		
Yhteensä	0,00	1 644 050,00	1 644 050,00	1 644 050,00		
Muut pysyvien vast.hyöd.luovutusvoitot				123 040,32		
Osuus Laihian Nuuka Lämpö				-500 000,00		
Sähköliittymän purku				-25 146,30		
INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
Tulot	0,00	1 644 050,00	1 644 050,00	1 917 311,32		
Menot	0,00	0,00	0,00	-3 514 770,79		
Netto	0,00	1 644 050,00	1 644 050,00	-1 597 459,47		

TALOUSARVION RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 431 345	-1 074 842	356 503	1 133 337	776 834
Satunnaiset erät	800 000		800 000	944 432	144 432
Tulorahoituksen korjaukset	-800 000		-800 000	-1 067 472	-267 472
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 971 000	-673 811	-4 644 811	-3 514 771	1 130 040
Rahoitusosuudet investointimenoihin	120 500		120 500	59 883	-60 617
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	850 000	853 150	1 703 150	1 857 428	154 278
Toiminta ja investoinnit, netto	-1 569 155	-895 503	-2 464 658	-587 163	1 877 495
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0		0	-1 353 667	-1 353 667
Antolainasaamisen vähennykset	70 000		70 000	65 908	-4 092
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000 000		4 000 000	4 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 400 000		-2 400 000	-2 709 997	-309 997
Lyhytaikaisten lainojen muutos	800 000		800 000	0	-800 000
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	900 845	-895 503	5 342	-584 919	-590 261

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIIEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTTAMISESTA

	Si- to- vuus	Määrärahat				Tuloarviot					
		Alkup. talous- arvio	TA:n muu- tokset	TA muutos- ten jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muutos- ten jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Kunnanvaltuusto											
Kunnanvaltuusto	N	78		78	68	10					
Tarkastuslautakunta	N	22		22	17	5					
Kunnanhallitus											
Luottamushenkilöjohto	N	1 219		1 219	1 094	125	101		101	86	-15
Keskushallinto	N	1 102		1 102	914	188	26		26	43	17
Tilat ja osakehuoneistot	N	25		25	23	2	145		145	215	70
Keskusvaalilautakunta											
Vaalit	N	64		64	38	26	26		26	27	1
Sosiaalilautakunta											
Terveystenhoito	N	16 557	50	16 607	16 587	20			0		0
Sosiaalitoimi	N	4 678	375	5 053	5 355	-302	70		70	110	40
Avopalvelut	N	5 383		5 383	6 006	-623	427		427	907	480
Laitoshoito	N	796		796	502	294			0	7	7
Sivistyslautakunta											
Varhaiskasvatus	N	4 200	200	4 400	4 517	-117	740		740	769	29
Esiopetus	N	592		592	572	20	7		7	5	-2
Peruskoulutus	N	9 020		9 020	8 934	86	256		256	366	110
Toisen asteen koulu	N	984		984	997	-13			0	23	23
Aikuiskoulutus	N	164		164	180	-16			0		0
Kirjasto- ja kulttuuritoimi	N	436		436	427	9	11		11	6	-5
Vapaa-aikalautakunta											
Liikuntatoimi	N	717		717	691	26	92		92	106	14
Nuorisotoimi	N	207		207	204	3	41		41	31	-10
Tekninen lautakunta											
Tekninen toimi	N	255		255	247	8			0		0
Tilahallinta	N	2 740		2 740	2 787	-47	3 693		3 693	3 678	-15
Liikennealueet	N	556		556	603	-47	1		1	13	12
Yleiset alueet	N	63		63	58	5			0	2	2
Jätehuolto/konekeskus	N	246		246	412	-166	276		276	317	41
Liikenneolot	N	22		22	19	3	8		8	4	-4
Palo- ja pelastustoimi	N	611		611	581	30			0		0
Vesihuoltolaitos	N	860		860	939	-79	1 137		1 137	1 173	36
Rakennus- ja ymp.lautakunta											
Rakennus- ja ymp.toimi	N	356		356	301	55	70		70	64	-6
	N			0		0			0		0
		51 953	625	52 578	53 073	-495	7 127	0	7 127	7 952	825

B = Brutto

N = Netto

	Määrärahat						Tuloarviot				
	Sito- vuus	Alkup. Talous- arvio	TA:n muu- tokset	TA muutos- ten jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muutos- ten jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						31 175	-450	30 725	30 725	0
Valtionosuudet	B						15 233		15 233	15 591	358
Korkotulot	B						10		10	5	-5
Muut rahoitustulot	B						117		117	164	47
Korkomenot	B	195		195	154	41					
Muut rahoitusmenot	B	82		82	79	3					
		277	0	277	233	44	46 535	-450	46 085	46 485	400
INVESTOINTIOSA											
Kunnanhallitus											
Laihianraitti I	B	27		27	25	2					
Maa-alueet (ml. liitt.maksut)	B	150		150	314	-164	50		50	91	41
ICT-Hankinnat	B	60		60	0	60					
Muut osakkeet ja osuudet	B			0	500	-500					
Perusturvalautakunta											
Yhteistoiminta-alueen inv.	B	40		40	0	40					
Sivistys- ja varhais- kasvatustalautakunta											
Liikkuva koulu, kaukalo	B	21		21	16	5	11		11	8	-3
Koulujen kalustohankinnat	B	40		40	32	8					
Vapaa-aikalautakunta											
Ruohonleikkurit	B	35		35	18	17			0		0
Tekninen lautakunta											
Siskontupa/pesutilojen uusiminen	B	14		14	0	14					
Koulut, käytävien ilmanvaihto	B	60	69	129	131	-2					
Koulut, sisäilman parantaminen	B	0	56	56	58	-2					
Ennalta arvaamattomat korjaukset	B	50		50	23	27					
Uimahallin peruskorjaus	B	650	482	1 132	1 108	24					
Isonkylän koulu, lattioiden uus.	B	60	-15	45	47	-2					
Hulmin koulu, julkisivu	B	40	24	64	64	0					
Kylänpään koulu, katon maalaus	B	10		10	0	10					
Urheilukentän rakennukset	B	100		100	0	100					
Monitoimitalo, LED valaistus	B	30	-18	12	12	0					
Katujen rakentaminen	B	1 439		1 439	209	1 230					
Katujen päällystys	B	20		20	40	-20					
Yksitysteiden parantamisohjelma	B	100		100	107	-7	50		50	52	2
Isonkyläntien parantaminen	B	180	25	205	293	-88					
VT3/VT18 parantaminen	B	280		280	285	-5					
Siltojen peruskorjaus	B	120		120	0	120	60		60	0	-60
Aseman alikulun tiejärjestelyt	B	0	50	50	20	30					
Avo-ojien kunnostus	B	15		15	0	15					
Alempiasteiset tiet	B	150		150	33	117					
Puistoalueiden rakentaminen	B	20		20	12	8					
Vesilaitos	B	40		40	18	22					
Viemärlaitos	B	220		220	149	71			0		0
Rakennusten myynnit	B						0	853	853	699	-154
		3 971	673	4 644	3 514	1 130	171	853	1 024	850	-174
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutok.											
Antolainas.lisäykset	B			0	1 354	-1 354					
Antolainas. vähennykset	B						70		70	66	-4
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lain.lis.	B						4 000		4 000	4 000	0
Pitkäaikaisten lain.väh.	B	2 400		2 400	2 710	-310					
Lyhytaikaisten lain.m.				0	0	0	800		800	0	-800
Oman pääoman muutokset											
Vaikutus maksuvalmiuteen							-102	895	793	1 531	738
Rahoitusosa yhteensä		2 400	0	2 400	4 064	-1 664	4 768	895	5 663	5 597	-66
YHTEENSÄ		58 601	1 298	59 899	60 884	-985	58 601	1 298	59 899	60 884	985

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Toimintatuotot		
Myyntituotot	1 884 871,83	2 423 881,80
Maksutuotot	1 379 088,96	1 657 403,20
Tuet ja avustukset	316 397,76	295 862,38
Muut toimintatuotot	1 262 107,01	1 271 157,90
	<u>4 842 465,56</u>	<u>5 648 305,28</u>
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-12 852 532,58	-14 759 176,20
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-2 960 577,33	-3 382 866,18
Muut henkilöstösivukulut	-435 497,31	-595 639,02
Palvelujen ostot	-24 902 936,12	-24 708 814,76
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 306 672,24	-2 611 880,70
Avustukset	-5 605 888,21	-2 560 840,68
Muut toimintakulut	-897 600,29	-866 198,44
	<u>-49 961 704,08</u>	<u>-49 485 415,98</u>
Toimintakate	-45 119 238,52	-43 837 110,70
Verotulot	30 725 158,03	29 189 600,38
Valtionosuudet	15 590 963,00	15 049 835,92
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	5 345,55	2 342,61
Muut rahoitustuotot	97 266,94	189 002,77
Korkokulut	-154 095,25	-160 455,33
Muut rahoituskulut	-12 063,00	-11 988,58
	<u>-63 545,76</u>	<u>18 901,47</u>
Vuosikate	1 133 336,75	421 227,07
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 044 678,05	-1 953 059,48
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	944 431,82	
Tilikauden tulos	33 090,52	-1 531 832,41
Poistoeron lisäys(-)tai vähennys (+)	33 527,12	105 451,34
Rahastojen lisäys (-)tai vähennys (+)		
Tilikauden alijäämä (ylijäämä)	<u>66 617,64</u>	<u>-1 426 381,07</u>

RAHOITUSLASKELMA	2019		2018	
<u>Toiminnan rahavirta</u>				
Vuosikate +/-	1 133 336,75		421 227,07	
Satunnaiset erät +/-	944 431,82			
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-1 067 472,14</u>	1 010 296,43	<u>-150 828,82</u>	270 398,25
<u>Investointien rahavirta</u>				
Investointimenot	-3 514 770,79		-4 805 582,38	
Rahoitusosuudet investointimenoihin +	59 883,00		233 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot +	<u>1 857 428,32</u>	<u>-1 597 459,47</u>	<u>2 371 361,87</u>	<u>-2 201 220,51</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-587 163,04		-1 930 822,26
<u>Rahoituksen rahavirta</u>				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-1 353 666,75		-1 167,00	
Antolainasaamisten vähennykset	<u>65 907,68</u>	<u>-1 287 759,07</u>	<u>85 628,44</u>	84 461,44
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000 000,00		5 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 709 997,44		-2 418 331,02	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>0,00</u>	<u>1 290 002,56</u>	<u>1 500 000,00</u>	4 081 668,98
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	416 951,57		-21 373,09	
Saamisten muutos	1 665 665,12		-1 682 201,02	
Korottomien velkojen muutos	<u>140 625,04</u>	<u>2 223 241,73</u>	<u>-995 202,63</u>	<u>-2 698 776,74</u>
Rahoituksen rahavirta		2 225 485,22		1 467 353,68
Rahavarojen muutos		1 638 322,18		-463 468,58
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	2 088 135,63		449 813,45	
Rahavarat 1.1.	449 813,45	1 638 322,18	913 282,03	-463 468,58

TASE	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	63 710,08	95 401,71
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>654 765,80</u>	<u>252 594,88</u>
	718 475,88	347 996,59
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 351 067,90	4 126 759,44
Rakennukset	23 087 284,43	23 398 413,38
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 742 240,90	10 270 638,40
Koneet ja kalusto	476 329,22	562 030,49
Muut aineelliset hyödykkeet	5 177,50	5 177,50
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>1 165 962,61</u>	<u>1 740 318,16</u>
	39 828 062,56	40 103 337,37
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	7 165 727,10	6 640 678,02
Joukkovelkakirjasaamiset		
Muut lainasaamiset	2 111 648,89	811 679,82
Muut saamiset	<u>266 409,02</u>	<u>278 619,02</u>
	9 543 785,01	7 730 976,86
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	<u>385 920,53</u>	<u>780 195,10</u>
	385 920,53	780 195,10
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	975 495,30	1 066 644,01
Muut saamiset	517 298,35	388 315,55
Siirtosaamiset	<u>428 174,65</u>	<u>2 131 673,86</u>
	1 920 968,30	3 586 633,42
Rahat ja pankkisaamiset	<u>2 088 135,63</u>	<u>449 813,45</u>
	2 088 135,63	449 813,45
VASTAAVAA YHT.	<u>54 485 347,91</u>	<u>52 998 952,79</u>

VASTATTAVAA	31.12.2019	31.12.2018
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	18 018 741,27	18 018 741,27
Muut omat rahastot	10 721,89	10 721,89
Edellisten tilikausien ali-/ylijäämä	-2 593 678,46	-1 167 297,39
Tilikauden ali-/ylijäämä	<u>66 617,64</u>	<u>-1 426 381,07</u>
	15 502 402,34	15 435 784,70
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	<u>0,00</u>	<u>33 527,12</u>
	0,00	33 527,12
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	943 544,85	925 664,46
Muut toimeksiantojen pääomat	<u>8 562,37</u>	<u>3 765,76</u>
	952 107,22	929 430,22
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	<u>20 865 021,24</u>	<u>19 908 352,02</u>
	20 865 021,24	19 908 352,02
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	9 000 000,00	9 000 000,00
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	2 709 997,36	2 376 664,02
Saadut ennakot	89 601,69	62 373,28
Ostovelat	3 406 109,98	2 655 983,29
Muut velat	297 821,91	523 869,12
Siirtovelat	<u>1 662 286,17</u>	<u>2 072 969,02</u>
	17 165 817,11	16 691 858,73
VASTATTAVAA YHT.	<u>54 485 347,91</u>	<u>52 998 952,79</u>

KONSERNILASKELMAT
Konsernin tuloslaskelma

	2019	2018
Toimintatuotot	18 569 665,41	18 534 535,91
Toimintakulut	-62 207 904,52	-61 224 885,29
Toimintakate	-43 638 239,10	-42 690 349,38
Verotulot	30 654 232,40	29 125 831,26
Valtionosuudet	15 590 963,00	15 049 835,92
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	1 288,81	2 068,45
Muut rahoitustuotot	170 027,00	113 892,20
Korkokulut	-233 845,38	-244 612,17
Muut rahoituskulut	-58 492,88	-54 261,14
Vuosikate	2 485 933,85	1 302 405,14
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 188 478,25	-3 075 693,85
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden tulos	-702 544,40	-1 773 288,71
Tilinpäätössiirrot	0,00	0,00
Laskennalliset verot	-58 391,51	-11 957,68
Vähemmistöosuudet	25 694,96	20 238,57
Tilikauden yli/alijäämä	-735 240,95	-1 765 007,82

Konsernin rahoituslaskelma

	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 485 933,85		1 302 405,14	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjaukset	-379 258,71	2 106 675,14	-224 956,16	1 077 448,98
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-4 783 662,01		-6 481 308,10	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	59 883,00		233 000,00	
Pysyvien vastaavien luovutustulot	205 892,45	-4 517 886,56	2 371 361,87	-3 876 946,23
Toiminnan ja investointien rahavirta		-2 411 211,42		-2 799 497,25
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	33 666,75		0,00	
Antolainasaamisten vähennys	0,00	33 666,75	2 000,00	0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	4 142 400,00		6 505 814,93	
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-3 395 945,99		-2 878 631,45	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 535 145,97	2 281 599,98	1 816 279,85	5 443 463,33
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääoman muutokset	446 221,23		26 338,35	
Vaihto-omaisuuden muutos	1 519,62		-2 031,81	
Saamisten muutokset	1 167 970,94		-1 984 066,64	
Korottomien velkojen muutokset	61 376,05	1 677 087,84	-809 756,77	-2 769 516,87
Rahoituksen rahavirta		3 992 354,57		2 673 946,46
Rahavarojen muutos		1 581 143,15		-123 550,79
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 326 722,74		2 745 579,58	
Rahavarat 1.1.	2 745 579,58	1 581 143,15	2 869 130,37	-123 550,79

Konsernitase

	2019	2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	89 908,50	125 149,68
Muut pitkävaikutteiset menot	704 737,51	302 988,76
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	5 344 374,85	5 061 738,59
Rakennukset	40 203 564,18	39 337 992,05
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 042 191,73	10 601 861,57
Koneet ja kalusto	972 715,08	1 079 750,85
Muut aineelliset hyödykkeet	52 423,48	61 339,31
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 514 857,44	2 909 913,64
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	2 075 613,54	2 075 615,61
Muut lainasaamiset	36 152,53	2 485,78
Muut saamiset	396 210,94	408 420,94
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	413 210,53	859 431,76
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	122 420,29	123 939,90
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	8 440,95	16 798,01
Lyhytaikaiset saamiset	3 608 918,94	4 768 532,82
Rahoitusarvopaperit	186,41	186,41
Rahat ja pankkisaamiset	4 326 722,74	2 745 579,58
VASTAAVAA YHTEENSÄ	71 912 649,64	70 481 725,28

	2019	2018
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	18 018 741,27	18 018 741,27
Muut omat rahastot	1 622 132,69	1 626 111,12
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-2 128 984,37	-313 216,95
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-735 240,95	-1 765 007,82
VÄHEMMISTÖOSUUDET	857 900,35	880 279,64
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	274 162,39	175 497,08
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 000 935,49	1 043 670,14
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	28 867 727,57	28 464 797,81
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 621 840,46	1 777 464,51
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	14 294 903,87	12 416 233,65
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	8 218 530,87	8 157 154,82
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>71 912 649,64</u>	<u>70 481 725,28</u>

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjakojensa mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on poistoajkoja tarkistettu 1.1.2016 alkaen. Poistoajkoihin asetettiin vaihteluväli, joka paremmin vastaa hyödykkeiden taloudellisen pitoajan arviointia. Poistosuunnitelman kohtaan muut pitkävaikutteiset menot tehtiin tarkistus kunnanvaltuuston kokouksessa 12.11.2018. Joidenkin yksittäisten hankkeiden osalta on noudatettu uutta poistosuunnitelmaa pidempiä poistoajkoja, jos se hankkeiden taloudellisen pitoajan mukaan on perusteltua. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempan arvoon. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempan todennäköiseen arvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

KONSERNITILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilin päätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilin päätökseen on yhdistelty olennaiset tytäryhtiöt ja kaikki kuntayhtymät.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyvien vastaavien sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuusien erottamisessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Laihianraitti I:en aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmilte tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Taseen vastaavaa koskevat liitetiedot

Laskennalliset verosaamiset

	2019	2018
Saamisiin sisältyvät laskennalliset verosaamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	0,00	0,00

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Laskennalliset verovelat

Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	0,00	0,00
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	410 618,59	386 474,43

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuotot (ulkoiset)

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Yleishallinto	520 604,37	539 833,98	340 400,61	328 540,52
Terveystoimi	10 117 503,22	9 335 067,43		
Sosiaalitoimi	1 923 000,30	2 741 034,63	1 023 457,18	1 923 805,52
Opetus- ja kulttuuritoimi	1 271 857,68	1 174 130,90	1 271 857,68	1 201 185,04
Yhdyskuntapalvelut	4 736 699,84	4 744 468,97	2 206 750,09	2 194 774,20
Toimintatuotot yhteensä	18 569 655,41	18 534 535,91	4 842 465,56	5 648 305,28

Verotulojen erittely	2019	2018
Kunnan tulovero	28 304 192,44	26 941 462,83
Osuus yhteisöveron tuotosta	998 220,07	1 014 567,91
Kiinteistövero	1 422 745,52	1 233 569,64
Verotulot yhteensä	30 725 158,03	29 189 600,38

Valtionosuuksien erittely	2019	2018
Peruspalveluiden (ns. yhden putken) valtionosuus	12 903 530,00	12 489 514,92
Verotulojen tasaus	3 319 444,00	3 213 996,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-632 011,00	-653 675,00
Valtionosuudet yhteensä	15 590 963,00	15 049 835,92

Palvelujen ostojen erittely	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	20 176 896,83	19 942 370,68
Muiden palvelujen ostot	4 726 039,29	4 766 444,08
Kunnan palvelujen ostot	24 902 936,12	24 708 814,76

SELVITYS SUUNNITELMAN MUKAISTEN POISTOJEN PERUSTEISTA

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät ovat:

PYSYVÄT VASTAAVAT	ennen 1.1.2013 hankitut	1.1.2013 jälkeen hankitut
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	5 vuotta	5 vuotta
Toisen yhteisön tie- ja väylähankkeet		20 vuotta
Muut	5 vuotta	5 vuotta
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallintorakennukset	50 vuotta	20-50 vuotta
Laitosrakennukset	50 vuotta	20-50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta	20-30 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta	20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	30 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta	30-40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	20 vuotta	20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	30 vuotta	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	30 vuotta	15 vuotta
Vedenjakeluverkostot	30 vuotta	30-40 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta	30-40 vuotta
Kaukolämpöverkko	40 vuotta	20 vuotta
Sähköjohdot, ulkovalaistuslaitteet	20 vuotta	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	20 vuotta	15 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet/laitteet	20 vuotta	10-20 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta	15 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta	15 vuotta
Koneet ja kalusto		
Perustamisirtaimisto: uudet hallinto- ja laitosrak.		10 vuotta
Muut kuljetusvälineet	10 vuotta	5-7 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	10 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	10 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	5 vuotta

Käytössä on tasapoisto, ellei muuta mainita. Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euro, on kunnassa kirjattu pääosin vuosikuluiksi.

Pakollisten varausten muutos

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Eläkevastuut 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Eläkevastuu 31.12.				
Muut pakolliset varaukset 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Muut pakolliset varaukset 31.12.	175 497,08 98 665,31 274 162,38	254 641,92 79 144,84 175 497,08		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	175 497,08 98 665,31 274 162,38	254 641,92 79 144,84 175 497,08		

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot/-tappiot

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot Maa- ja vesialueiden myyntivoitot Rakennusten luovutusvoitot Kaluston myyntivoitot Muut luovutusvoitot	116 820,32 75 741,90 6 220,00 3 234,62	143 354,88 7 834,37 7 473,94 3 234,62	116 820,32 6 220,00	143 354,88 7 473,94
Myyntivoitot yhteensä	198 782,22	161 897,81	123 040,32	150 828,82
Muut toimintakulut Myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Myyntitappiot yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta	
	2019	2018
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0,00	150 000,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	75 173,30	18 221,29
Peruspääoman korot kuntayhtymistä	18 941,75	18 941,75
Yhteensä	94 115,05	187 163,04

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Satunnaiset tuotot Rakennusten luovutusvoitot Yritystalo 2 Yritystalo 3 Paloasema Biokaasulaitos			195 576,84 168 798,01 341 094,62 238 962,35	
Yhteensä	0,00	0,00	944 431,82	0,00
Satunnaiset kulut	0	0	0	0

TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET

	Aineettomat hyödykkeet	Muut pitkävaikutteiset menot	Aineelliset hyödykkeet Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödy.	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	95 401,71	252 594,88	4 126 759,44	23 398 413,38	10 270 638,40	562 030,49	5 177,50	1 740 318,16	40 103 337,37
Lisäykset tilikaudella		235 535,46	315 146,46	1 352 818,77	1 012 569,60	66 492,09		305 820,63	3 052 847,55
Rahoitusosuudet tilikaudella		-51 883,00	-90 838,00	-699 118,18		-8 000,00			-8 000,00
Vähennykset tilikaudella		313 583,40		54 330,13	213 601,35			-880 176,18	-789 956,18
Siljrot erien välillä		-95 064,94	-126 756,57	-1 019 159,67	-754 568,45	-144 193,36			-612 244,70
Tilikauden poisto	-31 691,63								-1 917 921,48
Poistamaton hankintameno 31.12.	63 710,08	654 765,80	4 351 067,90	23 087 284,43	10 742 240,90	476 329,22	5 177,50	1 165 962,61	39 828 062,56

PYSYVIEN VASTAAVIEN SJOITUKSET

	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset			Yhteensä
	Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Osakkuus-yhteisö osakkeet ja osuudet	Muut osakkeet ja osuudet omist.yht.	Muut laina-saamiset konserniyhteisöt	Muut laina-saamiset muilta	Muut saamiset konserniyhteisöt	Muut saamiset muut yhteisöt	
Hankintameno 1.1.	3 267 415,25	2 644 913,74	6 727,52	721 621,51	811 679,82	0,00	172 528,10	106 090,92	7 730 976,86
Lisäykset	525 049,08				1 320 000,00	33 666,75			1 878 715,83
Vähennykset					-53 697,68			-12 210,00	-65 907,68
Hankintameno 31.12.	3 792 464,33	2 644 913,74	6 727,52	721 621,51	2 077 982,14	33 666,75	172 528,10	93 880,92	9 543 785,01

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tasearvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän pääomasta	Ero
Vaasan sairaanhoitopiirin ky						
- Osuus peruspääomasta	2 460 703,74			2 460 703,74	2 525 566,20	64 862,46
- Osuus muusta pääomasta (kassavaranto ja muut rahastoidut varat)	106 954,89			106 954,89	106 954,89	
Eskoon sos.palvelujen ky	72 237,22			72 237,22	212 402,59	140 165,37

Omistus muissa yhtiöissä

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Kuntakonsernin osuus (1 000 euroa)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Koy Laihian Vuokratalot	Laihia	100,00	100,00	755	7 605	149
Laihian Nuuka Lämpö Oy	Laihia	100,00	100,00	543	2 628	122
Poronkankaan Vesi Oy	Laihia	57,50	57,50	828	44	-34
As Oy Laihianraitti I	Laihia	84,00	84,00	251	143	0
Laihian Vss-tilat Oy	Laihia	82,86	90,00	95	2	-8
Koy Laihian Virastokeskus	Laihia	84,04	86,60	1 211	46	1
Kuntayhtymät						
Vaasan sairaanhoitopiirin ky	Vaasa	4,14	4,14	2 854	5 450	-36
Eskoon sosiaalipalvelujen ky	Seinäjoki	3,56	3,56	225	890	-27
Pohjanmaan liitto	Vaasa	3,73	3,73	59	86	9
Yhteis- ja omistusyhteis- yhteisöt						
Koy Säästökirja	Laihia	25,10	25,10			
As Oy Laihianraitti II	Laihia	0,00	24,64			
Laihian Painehalli Oy	Laihia	40,00	40,00			

Saamisten erittely	Kunta	Lyhytaikaiset	Kunta	Lyhytaikaiset
	Pitkäaikaiset		Pitkäaikaiset	
	2019	2019	2018	2018
Saamiset tytäryhteisöiltä Myyntisaamiset Muut saamiset Siirtosaamiset		15 443,32		30 329,08
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä Myyntisaamiset Muut saamiset Siirtosaamiset				
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä Myyntisaamiset Muut saamiset		1 954,32		2 180,26

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni	Kunta	Kunta
	2019		2018
	2019	2018	2018
Tulojäämät			
Vaasan kaupunki, yhteistoiminta-alue		196 083,67	129 443,10
Toiska-rakennuksen kauppahinta		0,00	1 811 229,11
Kelan korvaus työterveyshuollosta	124 959,31	137 700,45	112 797,08

Oma pääoma	Konserni	Kunta	Kunta
	2019		2018
	2019	2018	2018
Peruspääoma 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella	18 018 741,27	18 018 741,27	18 018 741,27
Peruspääoma 31.12.	18 018 741,27	18 018 741,27	18 018 741,27
Muut omat rahastot 1.1. Siirrot rahastoon tilikaudella Siirrot rahastosta tilikaudella		1 644 811,34	10 721,89
Muut omat rahastot 31.12.	0,00	-18 700,22	10 721,89
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1. Edellisten tilikausien oikaisut		1 626 111,12	10 721,89
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	0,00	-436 239,75	-2 593 678,46
Tilikauden alijäämä/ylijäämä		123 022,80	-1 167 297,39
Oma pääoma yhteensä	18 018 741,27	-313 216,95	-1 167 297,39
		-1 765 007,82	66 617,64
			-1 426 381,07
			15 502 402,34
			15 435 784,70

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät	Kunta	Kunta
	2019	2018
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-2 593 678,46	-1 167 297,39
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	66 617,64	-1 426 381,07
Kertynyt poistoero 31.12.	0,00	33 527,12
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	0,00	0,00
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	-2 527 060,82	-2 560 151,34

Pitkäaikaiset velat	Kunta	Kunta
	2019	2018
Vuoden 2024 jälkeen erääntyvät		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 995 009,00	10 791 675,00

Joukkovelkakirjalainat	Kunta	
	2019	2018
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat		
korko -0,23 % - 0,15 %	9 000 000,00	9 000 000,00
erääntyvät 1.1.-31.1.	2 000 000,00	0,00
erääntyvät 1.2.-28.2.	2 500 000,00	4 500 000,00
erääntyvät 1.3.-31.3.	4 500 000,00	4 500 000,00
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	9 000 000,00	9 000 000,00

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusvastuu	274 162,39	175 497,08		
	274 162,39	175 497,08		

Vieras pääoma	2019		2018	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		139 353,61		112 930,18
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		1 465 060,48		944 880,42
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat				
	0,00	1 604 414,09	0,00	1 057 810,60

Sekkilimiitti	Kunta	
	2019	2018
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	500 000,00	500 000,00
Siitä käyttämättä oleva määrä	500 000,00	500 000,00

Muut velat	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut velat				
Ennakkonpidätysvelka	391 040,08	600 847,12	270 500,44	485 061,29
Sosiaaliturvamaksuvelka	11 352,09	21 194,29	7 671,47	17 327,83
Muut velat	270 697,00	245 350,64	19 650,00	21 480,00
	673 089,16	867 392,05	297 821,91	523 869,12

Siirtovelat	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Valtionosuusennakot			0,00	13 739,00
Menojäämät				
Lomapalkkajaksotus			1 473 801,06	1 547 795,98
Muut palkkojen jaksotukset			148 333,00	276 535,70
Korkojaksotukset			38 530,12	35 924,75
Muut menojäämät			1 621,99	198 973,59
	2 680 260,18	3 114 188,81	1 662 286,17	2 072 969,02

VAKUUTUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa 31.12.2023	208 708,57	310 581,98		
Seuraavalla tilikaudella maksettava osa	38 934,64	48 103,37		
Leasingvastuut yhteensä	345 409,14	98 571,27	67 748,13	87 897,68
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	95 553,9	39 815,61	39 648,29	36 176,84
Yhteensä	554 117,71	409 153,25	67 748,13	87 897,68

Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.

Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen välillä	Kunta	
	2019	2018
Tytäryhteisöiden puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma		
Jäljellä oleva pääoma	4 881 867,40	5 187 015,50

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kunta	
	2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	48 511 534	45 962 568
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	31 917	29 529

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Kunta	
	2019	2018
Takaisinmaksuvastuu		
Vastuu, koskien uudisrakentamiseen ja peruskorjaamiseen sisältyvän arvonlisäveron palautusta	7 598 617,55	7 305 077,39

HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Yleishallinto	17,72	17,20	10,50	12
Sosiaali- ja terveystoimi	148,30	156,30	41,65	51
Opetus- ja kulttuuritoimi	213,10	208,00	213,10	208
Yhdyskuntapalvelut	46,48	46,50	40,48	39
Muut palvelut				
Liiketoiminta	0,5	2,00	0,50	2
Yhteensä	426,09	430,00	306,23	312

Vakinainen henkilöstö

Henkilöstökulut	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	16 248 607,22	18 737 681,40
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	24 094,22	2 146,60
Henkilöstökulut yhteensä	16 272 701,44	18 739 828,00

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2019	2018
Keskusta	4 253,93	4 568,17
Laihian kokoomus	1 661,85	1 604,54
Laihian Perussuomalaiset	1 321,34	1 439,94
Kristillisdemokraatit	126,75	177,70
Laihian sosialidemokraatit	1 315,31	0,00
Vasemmisto	481,63	468,50
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	9 160,81	8 258,85

Tilintarkastajan palkkiot	2019	2018
KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	4 776,18	4 899,75
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	1 324,31	3 599,00
Muut palkkiot	11 418,85	10 300,50
Palkkiot yhteensä	17 519,34	18 799,25

Intressitahot

Konsernin lähipiiriin / intressipiiriin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Käytetyt kirjanpitokirjat

Tasekirja, sidottu
Päiväkirja, atk
Pääkirja, atk
Ostoreskontra, atk
Myyntireskontra, atk
Palkkakortit/luettelot atk

Käytetyt tosittelajit

1 Alkusaldot
2 Talousarvio
3 Lisämääräraha
9 KOM konversio
10 Muistio, ulkoinen
20 Muistio, sisäinen
34 Käyttöomaisuus
39 KOM-muistiot
70 Sosiaalityö
101 Pankin tiliote
102 Palkat
330 - 500 Myyntireskontra, laskulajit
511 Myyntireskontra, manuaalisuoritukset
521 Myyntireskontra, viitesuoritukset
531 Myyntireskontra, hyv.laskujen kuittaus
541 Myyntireskontra, tileistä poisto
550 Myyntireskontra, laskulaji 55
580 Myyntireskontra, laskulaji 58
770 Myyntireskontra, laskulaji 77
801 Ostolaskut
899 Ostomaksut

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Pääkirja sähköisesti
Päiväkirja sähköisesti
Ostoreskontra sähköisesti
Myyntireskontra sähköisesti
Palkkakirjanpito atk-tulosteena
Tasekirja sidottuna kirjana

LAIHIAN KUNNAN VESIHUOLTOLAITOS

ERIYTETTY TASEYKSIKKÖ

VESIHUOLTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2018

Tehtäväalue: 5600 Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikat: 5601 Vesilaitos ja 5602 viemärlaitos

Tilivelvollinen viranhaltija: Vesihuoltoinsinööri

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Vesihuoltolaitos huolehtii vesi-, ja viemärijohtojen sekä niihin liittyvien laitosten uudisrakentamisesta sekä verkostojen, jätevesipuhdistamon, Tyllijoen vesilaitoksen ja jätevesipumppaamojen kunnossapidosta ja saneerauksista mahdollisimman kustannustehokkaasti turvaten hyvänlaatuisen juomaveden ja ympäristön vähäisen kuormituksen.

Vaatus erilliselle toimintakertomukselle

Laihian kunnan vesihuoltolaitos on laskennallisesti eriytetty tulosyksikkö teknisen lautakunnan alaisuudessa, joka rahoittaa toiminta-alueellaan tuotettavat vesihuoltopalvelut tuloillaan tuottovaatimus huomioiden. Vesihuoltolaitoksen erillinen toimintakertomus laaditaan vuosittain. Vesihuoltolakia koskevat muutokset (22.8.2014/681) ovat tulleet voimaan 1.9.2014. Lain mukaan kunnan tai yrityksen tulee kirjanpidossaan eriyttää vesihuolto muista toiminnoista ja vesihuollolle on tilikausittain laadittava kirjanpitolain mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa esitetään vesihuoltolaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista vesihuoltolaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa.

Olennaiset tapahtumat vuonna 2019

Vedenkäyttäjille jaettava vesi ostetaan kaikki Poronkankaan Vesi Oy:ltä. Vesi jaetaan kunnan verkostoon Kylänpään, Jakkulan, keskustan ja Rudon liitoskaivojen kautta, joissa tulopaine alennetaan kunnan verkostoon sopivaksi. Vettä ostettiin vuonna 2019 514.298 m³, mikä oli 0,8 % enemmän kuin edellisvuonna. Jätevedet johdetaan kunnan omalle jätevedenpuhdistamolle puhdistettavaksi. Uusia kiinteistöjä liittyi vesijohtoon 18 kpl ja viemäriin 22 kpl. Liittymääristä ohessa pidemmän aikavälin diagrammi liitteenä.

Laskutetun veden osuus nousi viime vuodesta ja ominaiskulutus oli 176 litraa / asukas / vrk. Laskuttamattoman talousveden osuus oli 12,4 % (2018 = 10,3%) kokonaisvesimäärästä. Muutama iso ja vaikeasti löydettävä vuoto aiheutti laskuttamattoman veden merkittävää kasvua. Jätevesien osalta laskuttamattomien vesien osuus oli 39,5%, mikä on alle valtakunnallisen keskiarvon. Viemäriverkoston vuosittainen saneeraus vähentää vuotovesien määrää pitemmällä aikavälillä. Oheisesta kunnalliskertomuksen tilasto-osasta ilmenee tarkemmin eri muuttujien suhde vuosilta 2017 – 2019.

Vesihuoltolaitoksen taksat ovat pysyneet samoina vuodesta 2013 lähtien. Veden laatu on pysynyt hyvänä, täyttäen laatusuosituksen kaikilta osin.

Vesihuollon investoinnit keskittyivät verkoston laajennushankkeisiin kadunrakentamisen yhteydessä, uusia asuinkäyttöön tarkoitettuja asemakaava-alueita ei rakennettu. Betonisia viemäreitä saneerattiin muovisiksi sujutusmenetelmällä Kirkkotiellä ja Pentintiellä ja Koskenniskan jätevesipumppaamo saneerattiin ja Mäntymetsän pumppaamon logiikka uusittiin. Puhdistamo täytti ympäristöluvan mukaiset puhdistustasovaatimukset muilta, paitsi kokonaistypen ja kiintoaineen osalta.

Vesihuoltolain muutoksen 1.9.2014 mukaan hulevesien käsittely ei ole vesihuoltolaitoksen tehtävänä ilman kunnan erillistä päätöstä asiasta. Laihialla päätöstä ei ole vielä tehty, koska valtakunnallinen ohjeistus ei ole vielä täsmäntynyt. Hulevesien käsittelyyn sovelletaan kuitenkin vesihuoltolakia siltä osin kuin vesihuoltolaitos huolehtii huleveden viemäroinnistä. Tässä toimintakertomuksessa esitettyihin lukuihin ei sisälly hulevesien käsittely.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Vesihuoltolaitoksen sisäisessä valvonnassa noudatetaan kunnan toimintoja ja päätöksiä.

Vesihuoltolaitoksen riskienhallinta kohdistuu taloudellisten, teknisten ja turvallisuusriskien hallintaan.

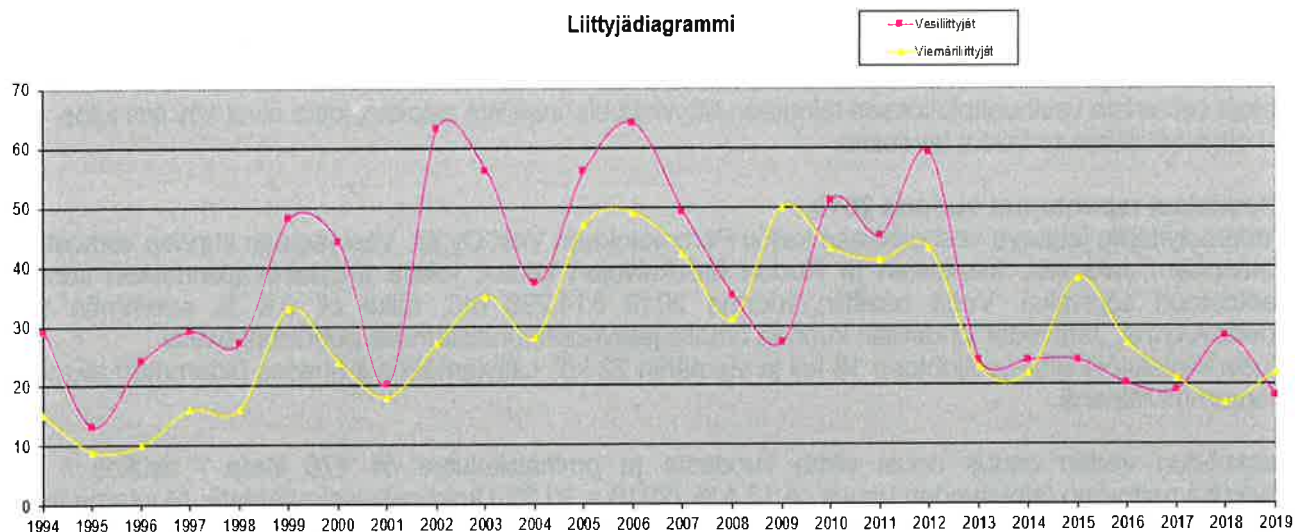
Vesihuoltolaitoksen ylläpitämät tärkeimmät riskienhallinnan dokumentit ovat valmiussuunnitelma 2014, talousveden valvontatutkimusohjelma sekä työturvallisuuden riskiarviot. Vesihuollon maksuilla tulee pitkällä aikavälillä kattaa toiminnan kulut ja investoinnit. Talouden suunnittelu perustuu pitkän aikavälin talousmalliin. Vesihuoltolaitos raportoi taloudestaan osavuosikatsauksissa ja toimintakertomuksessa. Lisäksi toimintaa seurataan mittareilla sekä valtakunnallisen tunnuslukujärjestelmän mittareilla.

Talousarvion toteutuminen

Vesihuoltolaitoksella investointikohteita oli haja-alueen lakimuutoksesta johtuen viemäröinnin siirryttyä eteenpäin valmistelutyön palautuksen vuoksi ja työt painottuivat pääsääntöisesti verkostojen kunnossapitoon ja siellä ennen kaikkea vuotovesien vähentämiseen sekä ennaltaehkäisemiseen.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019
Nettotulot	319 289	308 324		
Henkilökunta	5	5	5	5
Laskutettu vesi/m ³	441 538	457 948		
Laskutettu jätevesi/m ³	273 958	273 958		

Käyttötalouden toteutuminen

Tuloslaskelma €

17.3.2020

Tammikuu-Joulukuu 2019

	Ta 2019 +Muutokset	Tot. 2019	Ta - Tot.2019	Ta:n tot %	Tilinpäätös 2018
Toimintatuotot	1 137 244	1 173 065	-35 821	103,1	1 184 948
Myyntituotot	1 117 244	1 173 065	-55 821	105,0	1 184 948
Muut toimintatuotot	20 000	0	20 000	0,0	0
Toimintakulut	-860 217	-938 822	78 605	109,1	-876 623
Henkilöstökulut	-202 782	-229 158	26 376	113,0	-206 910
Palkat ja palkkiot	-163 525	-187 490	23 965	114,7	-166 014
Henkilösivukulut	-39 257	-41 668	2 411	106,1	-40 897
Eläkekulut	-32 909	-35 453	2 544	107,7	-34 319
Muut henkilösivukulut	-6 348	-6 215	-133	97,9	-6 578
Palvelujen ostot	-313 995	-303 451	-10 544	96,6	-322 944
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-329 030	-355 167	26 137	107,9	-334 074
Muut toimintakulut	-14 410	-51 047	36 637	354,2	-12 695
Toimintakate	277 027	234 243	42 784	84,6	308 325
Rahoitustuotot ja -kulut	-66 720	-66 720	-0	100,0	-66 756
Muut rahoituskulut	-66 720	-66 720	-0	100,0	-66 756
Vuosikate	210 307	167 524	42 783	79,7	241 569
Poistot ja arvonalentumiset	0	-217 890	217 890	*****	-197 689
Suunnitelman muk. poistot	0	-217 890	217 890	*****	-197 689
Tilikauden tulos	210 307	-50 367	260 674	-23,9	43 879
Tilikauden ylijäämä (alij.)	210 307	-50 367	260 674	-23,9	43 879

Suoritteet / tunnusluvut

LAIHIA		Kunnalliskertomus, tilasto-osa			
		7 palvelut			
7 Liike- ja palvelutoiminta		Asuk.yht.	8051	8058	8 016
05 Vesilaitos (kunnan oma)	Liittyvät	Mittayksikkö	2017	2018	2019
	Verkostoon liittyneet uudet kiinteistöt yhteensä	Lukumäärä	19	28	18
	Verkostoon liitetyt kiinteistöt yhteensä 31.12	Lukumäärä	2650	2678	2 696
	kiinteistöissä asukkaita 31.12	Henkilömäärä	7489	7568	7 619
	asukkaiden osuus kunnan koko väestöstä	%	93,0	93,9	95,0
	Veden käyttö kertomusvuonna, omilta vedenottoamoilta verkostoon pumpattu vesimäärä	m3	1035	1258	1 196
	siitä pohjaveden osuus	%	100	100	100
	siitä pintaveden osuus	%			
	Edellisestä muille vesilaitoksille myyty vesimäärä	m3			
	Muilta laitoksilta ostettu vesimäärä	m3	490895	509092	513 102
	Verkostoon pumpattu vesimäärä yhteensä	m3	491930	510350	514 298
	keskimäärin vuorokaudessa	m3/vrk	1348	1398	1409
	ominaiskulutus	litraa/as/vrk	167	174	176
	Laskutettu vesimäärä (oma jakelualue)	m3	441538	457948	450 994
	Vedenkulutuksen jakauma kertomusvuonna (verkostoon pumpatusta vedestä)				
	Talousveden osuus	%	55,3	59,0	53,3
	Teollisuusveden osuus	%	23,5	22,7	21,8
	Palvelutoimintojen osuus	%	1,4	1,3	1,3
	Yleisen vedenkulutuksen osuus	%	9,6	6,7	11,2
	siitä ei laskutettu	%	10,2	10,3	12,3
	Vedenottopaikat kertomusvuonna				
	Pohjavedenottamot	Lukumäärä	2	2	2
	Tekopohjavedenottamot	Lukumäärä			
	Pintavedenottamot	Lukumäärä			
	Toisessa kunnassa olevan laitoksen verkostot	Lukumäärä	1	1	1
	Vesijohtoverkoston rakentaminen kertomusvuonna				
	vanhaa johtoa uusittu yhteensä	km	0	0	0
	uutta johtoa rakennettu yhteensä	km	0,511	1,214	0,585
	Vesijohtoverkoston kokonaispituus	km	294,283	295,497	296,082

06 Viemäri- laitos (kunnan oma)	Liittyjät				
	Verkostoon liittyneet uudet kiinteistöt	Lukumäärä	21	17	22
	Verkostoon liitetyt kiinteistöt yhteensä 31.12	Lukumäärä	1588	1605	1 627
	kiinteistöissä asukkaita 31.12	Henkilömäärä	4485	4594	4 656
	asukkaiden osuus kunnan koko väestöstä	%	55,7	57,0	58,1
	Rakentaminen kertomusvuonna				
	Jätevesiviemärit				
	vanhaa johtoa uusittu yhteensä	km	0,842	0,000	0,643
	uutta johtoa rakennettu yhteensä	km	0,124	0,535	0,156
	Sekaviemärit				
	vanhaa johtoa uusittu yhteensä	km			
	uutta johtoa rakennettu yhteensä	km			
	Sadevesiviemärit				
	vanhaa johtoa uusittu yhteensä	km			
	uutta johtoa rakennettu yhteensä	km	1,172	1,665	0,24
	Verkoston pituus 31.12				
	jätevesiviemäriä yhteensä	km	95,953	96,488	96,644
	sekaviemäriä yhteensä	km			
	sadevesiviemäriä yhteensä	km	39,814	41,479	41,719
	Pumppaamot 31.12 (28jätev+7hulev)	Lukumäärä	39	40	
	Jäteveden puhdistamot	Lukumäärä			
	Jätevedenpuhdistamot 31.12		1	1	1
	Puhdistamoilla mitattu tulevan jäteveden määrä (puhdistamokohtaisesti)	m3/d	1479	1267	1215
Puhdistamolle tuleva jätevesimäärä yht.	m3	539807	462359	443 331	
Laskutettu jätevesimäärä	m3	276669	273958	268 404	
Toisen kunnan jätevedenpuhdistamoon johdettu jätevettä	m3				
Laskuttamaton jätevesi	%	48,7	40,7	39,5	

Vertailu valtakunnallisiin arvoihin:

- (1) Laskuttamattoman veden määrä: 19,4 % (vuonna 2018 10,3 %). Valtakunnallinen keskiarvo vuosina 2016-2018 on ollut 17,2 – 19,4 %. Laskentatavan erot ja mittaustarkkuus vaikeuttavat vertailua laitosten välillä. (lähde: VVY Vesihuoltolaitosten tunnuslukujärjestelmän raportti 2018).
- (2) Jätevesiverkoston vuotovedet: 39,5 % (vuonna 2018 40,7 %). Valtakunnallinen keskiarvo vuonna 2018 on ollut 45,6 % pienillä ja 37,1 % keskisuurilla laitoksilla.
- (3) Hintataso: Veden käyttömaksu 1.4.2013 alkaen: 1,15 €/m³ (sis. alv. 24 %). Valtakunnallinen keskiarvo 2017 on ollut 1,65 €/m³, (lähde: VVY Vesihuoltomaksut 1.2.2016)
Jäteveden käyttömaksu 1.4.2013 alkaen: 2,57 €/m³ (sis. alv. 24 %). Valtakunnallinen keskiarvo 2016 on ollut 2,65 €/m³, (lähde: VVY Vesihuoltomaksut 1.2.2016)

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet Kehittyvät palvelut / Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut	
Tavoitteet / Mittari ja/tai tavoitetaso 2019 <ul style="list-style-type: none">• Puhdistamo toimii ympäristöluvan mukaisesti• Vuotovesien pitäminen kohtuullisella tasolla eli vähentäminen nykyisestä• Vesihuoltolaitoksen PTS on koottu yhdeksi asiakirjaksi (korjausvelka, kustannustehokkuus) Laaditaan suunnitelmat puhdistamon toiminnan tehostamisesta ja aloitetaan saneeraustoimenpiteet sekä toteutetaan viemäriverkoston kunnostamissuunnitelman mukaisia toimenpiteitä.	Analyysi tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi): <ul style="list-style-type: none">• Jätevesipuhdistamon ylikuormitus vaarantaa laitoksen ympäristöluvan mukaisen toiminnan ja nostaa kustannuksia.• Korjausvelka suuri ja nykyiset määrärahat eivät välttämättä riitä tilanteen korjaamiseen. Linjastoa uusitaan pääasiassa muun kunnallistekniikan rakentamisen yhteydessä.• Tiedot kunnallistekniikan investointiohjelmassa ja erillisinä ohjelmina. Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2019 (riskien hallinta) ja toteutuma <ul style="list-style-type: none">• Puhdistamon toiminta täytti ympäristöluvan vaatimukset muilta, paitsi kokonaistypen ja kiintoaineen osalta. Kunnan tulee jatkaa neuvotteluja teollisuuden kuormituksen vähentämiseksi.• Vesijohtoverkoston vuotovesimäärä oli 19,4 %, mikä oli keskiarvojen yläpäässä. Vuotoja seurataan päivittäin esim. yökulutusta seuraamalla ja kasvavaan kulutukseen reagoidaan välittömästi. Jäteveden vuotovesiprosentti 39,5 % oli alle valtakunnallisen keskiarvon.• Ympäristöluvan mukaiset suunnittelu- ja tehostamistoimenpiteet on saatu valmiiksi 2018 ELY:n kanssa yhteisesti sovitun aikataulun mukaisesti. Viemäriverkostoa on kunnostettu suunnitellusti myönnettyjen määrärahojen sallimissa rajoissa.

INVESTOINNIT

Talousarviovuonna käynnissä olevat hankkeet tilannekatsaus ja poikkeama-analyysi

Verkostoon liittäminen ja kaava-alueiden täydennysrakentaminen

Asemakaava-alueella tehtiin pieniä täydennyksiä vesi- ja viemäriinjoihin sekä verkostoon liittämisiä tehtiin tarpeen mukaan.

Haja-asutusalueiden alueen täydennysrakentaminen

Vesijohtojen täydennystarpeet tulevat tietoon vasta, jos joku rakentaa haja-asutusalueelle, eikä niitä voi ennakoita. Talousarviovuonna ei täydennysrakentamiseen ollut tarvetta.

Vesijohtojen saneeraus

Vesijohtojen saneerausta tehtiin lähinnä viemäreiden saneerauksen ja VT3 / VT18 tiejärjestelyjen yhteydessä. Määrärahatarvetta ei tällaisiin kohteisiin ollut tarvetta, sillä tällaisia tarpeita ei pystytä ennakoimaan kovin tarkasti arvioimaan.

Pohjolan tien alue

Alueen kunnallistekniikka rakennettiin valmiiksi.

Viemäriverkoston ja kaivojen saneeraus

Viemäriverkoston kunnostamisesta on laadittu 2016 erillinen suunnitelma viidelle vuodelle ja laajempi toimenpideohjelma tehdään noin viiden vuoden välein. Toimenpideohjelmaa on toteutettu vuosittain myönnettyjen määrärahojen puitteissa. Verkoston suunnitelman mukainen kunnostaminen ulottuu vuoteen 2021 saakka. Talousarviovuonna viemäriverkostoa uusittiin Kirkkotien ja Pentintien alueella.

Jätevesipumppaamojen saneeraus

Koskenniskan jv pumppaamo saneerattiin.

Jätevedenpuhdistamon tehostaminen, suunnittelu, kilpailuttaminen ja rakentaminen

Ympäristöluvan mukaiset suunnittelu-, ja tehostamistoimenpiteet saatiin valmiiksi ELY:n kanssa yhteisesti sovitun aikataulun mukaisesti

5600	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 184 947	1 137 244	0	1 137 244	1 173 066	103,1 %	-35 822
Kulut	-876 623	-860 217	0	-860 217	-938 822	109,1 %	78 605
Netto	308 324	277 027	0	277 027	234 244	84,6 %	42 783
Ulkoinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 118 548	1 077 000	0	1 077 000	1 117 943	103,8 %	-40 943
Kulut	-749 242	-740 542	0	-740 542	-793 366	107,1 %	52 824
Netto	369 306	336 458	0	336 458	324 577	96,5 %	11 881
Sisäinen	TP 2018	TA 2019	talousarvio- muutokset	TA 2019 muutosten jälkeen	TOT 2019	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	66 399	60 244	0	60 244	55 123	91,5 %	5 121
Kulut	-127 381	-119 675	0	-119 675	-145 456	121,5 %	25 781
Netto	-60 982	-59 431	0	-59 431	-90 333	152,0 %	30 902

VESIHUOLTOLAITOS

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2019		1.1.-31.12.2018	
Liikevaihto	1 173 065,47		1 184 947,83	
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00		0,00	
Materiaalit ja muut palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-355 166,62		-334 074,17	
Palvelujen ostot	<u>-303 450,55</u>	-658 617,17	<u>-322 943,71</u>	-657 017,88
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-187 490,24		-166 013,68	
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut	-35 452,70		-34 319,14	
Muut henkilöstösivukulut	-6 215,09		-6 577,53	
Henkilöstökorvaukset	<u>0,00</u>	-229 158,03	<u>0,00</u>	-206 910,35
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-217 890,28		-197 689,11	
Arvonalentumiset	<u>-217 890,28</u>		<u>-197 689,11</u>	
Liiketoiminnan muut kulut	<u>-51 047,02</u>		<u>-12 694,77</u>	
Liikeylijäämä (alijäämä)	16 352,97		110 635,72	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot				
Korkokulut				
Korvaus peruspääomasta	-66 719,52		-66 719,52	
Muut rahoituskulut	<u></u>		<u>-36,73</u>	
Ylijäämä(alijäämä) ennen satunnaisia eriä	<u>-50 366,55</u>		<u>43 879,47</u>	
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Ylijäämä(alijäämä) ennen varauksia				
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)				
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	<u>-50 366,55</u>		<u>43 879,47</u>	

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
Sijoitetun pääoman tuotto, %	0,4	2,9
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	0,4	2,9
Voitto, %	-4,3	3,7

VESIHUOLTOLAITOS

RAHOITUSLASKELMA

	2019		2018	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyljäämä	16 352,97		110 635,72	
Poistot ja arvonalentumiset	217 890,28		197 689,11	
Rahoitustuotot ja -kulut	<u>-66 719,52</u>	167 523,73	<u>-66 756,25</u>	241 568,58
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-166 810,73		-309 639,00	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	<u>0,00</u>	-166 810,73	<u>0,00</u>	-309 639,00
Toiminnan ja investointien rahavirta		713,00		-68 070,42
Rahoituksen rahavirta				
Antolainan muutokset				
Antolainasaamisten lisäys muilta	<u>0,00</u>	0,00	<u>-30 629,00</u>	-30 629,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	26 110,59		-29 513,89	
Saamisten muutos kunnalta	9 294,06		84 422,86	
Korottomien velkojen muutos muilta	<u>-36 117,65</u>	-713,00	<u>43 790,45</u>	98 699,42
Rahoituksen rahavirta		-713,00		68 070,42
Rahavarojen muutos		0,00		0,00
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-14 285	-14 998
Investointien tulo-rahoitus, %	100,4	78,0
Lainanhoitokate	-	-
Kassan riittävyys (pv)	-	-
Quick ratio	2,9	2,4
Current ratio	2,9	2,4

VESIHUOLTOLAITOS**TASELASKELMA**

	2019	2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	414 823,85	460 321,19
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 120 533,92	3 126 116,13
Keskeneräiset	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	3 535 357,77	3 586 437,32
SIJOITUKSET		
Muut saamiset	30 629,00	30 629,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	3 565 986,77	3 617 066,32
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	322 133,85	348 244,44
Muut saamiset kunnalta (yhdystili)	34 762,40	44 056,46
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	356 896,25	392 300,90
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>3 922 883,02</u></u>	<u><u>4 009 367,22</u></u>
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 032 705,64	3 032 705,64
Edell. tilikausien ylijäämä (alijäämä)	815 824,85	771 945,38
Tilikauden yli/alijäämä	<u>-50 366,55</u>	<u>43 879,47</u>
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 798 163,94	3 848 530,49
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	85 562,10	127 054,21
Siirtovelat (Lomapalkkajaksotus)	<u>39 156,98</u>	<u>33 782,52</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	124 719,08	160 836,73
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u><u>3 922 883,02</u></u>	<u><u>4 009 367,22</u></u>
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	96,8	96,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	10,6	13,6
Kertynyt ylijäämä	765 458	815 825

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Käytetyt kirjanpitokirjat

Tasekirja, sidottu
Päiväkirja, atk
Pääkirja, atk
Ostoreskontra, atk
Myyntireskontra, atk
Palkkakortit/luettelot atk

Käytetyt tosittelajit

1	Alkusaldot
2	Talousarvio
3	Lisämääräraha
9	KOM konversio
10	Muistio, ulkoinen
20	Muistio, sisäinen
34	Käyttöomaisuus
39	KOM-muistiot
70	Sosiaalityö
101	Pankin tiliote
102	Palkat
330 - 500	Myyntireskontra, laskulajit
511	Myyntireskontra, manuaalisuoritukset
521	Myyntireskontra, viitesuoritukset
531	Myyntireskontra, hyv.laskujen kuittaus
541	Myyntireskontra, tileistä poisto
550	Myyntireskontra, laskulaji 55
580	Myyntireskontra, laskulaji 58
770	Myyntireskontra, laskulaji 77
801	Ostolaskut
899	Ostomaksut

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Pääkirja sähköisesti
Päiväkirja sähköisesti
Ostoreskontra sähköisesti
Myyntireskontra sähköisesti
Palkkakirjanpito atk-tulosteena
Tasekirja sidottuna kirjana

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Laihiolla 30. päivänä maaliskuuta 2020

LAIHIAN KUNNANHALLITUS

Sauli Tuomela
varapuheenjohtaja

Piia Eerola

Jukka Harju

Timo Kamila

Teemu Knuutti

Päivi Miskala

Asko Salminen

Säde Salo-Somppi

Marja Vettenranta

Juhä Rikala
kunnanjohtaja

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Laihiolla 13 päivänä TOUKO kuuta 2020

KPMG Julkishallinnon palvelut Oy AB
Tilintarkastusyhteisö

Kati Mäntylä
JHTT, HTM

